Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

ROK XI. **NR. 2.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WILNO, dnia 1 Lutego 1934 r.

TREŚĆ:

Pozycja: Str

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Przysparzaj członków Towarzystwu Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych!

DZIEŃ IMIENIN PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

Wyrazy najgłębszej czci i hołdu oraz życzenia szczęśliwych i najdłuższych lat ku potędze i chwale Rzeczypospolitej składają w dniu Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Młodzież Szkolna, Nauczycielstwo oraz Pracownicy administracji szkolnej Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

P. P. Dyrektorzy, Kierownicy, Wychowawcy, Nauczyciele w dniu 1-go lutego w godzinach pracy szkolnej przedstawią w sposób przystępny i scharakteryzują postać Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Dostojnego Profesora i Wielkiego Uczonego.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) K. Szelągowski.

11.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 28 października 1933 r

o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dn. 30. X. 1933, Nr. 86 z 1933 poz. 663).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

Art. 1. Rozporządzenie niniejsze normuje uposażenie funkcjonarjuszów państwowych.

Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej oraz niżsi funkcjonarjusze państwowi.

Uposażenie wojska, sędziów i prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej oraz pracowników przedsiębiorstw i monopolów państwowych normują osobne przepisy.

Art. 2. Ustanawia się 12 grup uposażenia zasadniczego według następującej tabeli:

Grupa uposażenia	Kwota uposażenia miesięcznego w złotych
I	3.000
II	2.000
III	1.500
IV	1.000
V	700
VI	450
VII	335
VIII	260
IX	210
X	160
XI	130
XII	100

Art. 3. Rada Ministrów ustali zasady zaszeregowania osób, wymienionych w art. 1 ust. 2, do grup uposażenia, wyszczególnionych w art. 2, oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

Art. 4. Funkcjonarjuszom państwowym Rada Ministrów władna jest przyznać dodatki uzasadnione warunkami lokalnemi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska.

Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę zagranicą, przyznaje się dodatki lokalne, których wysokość ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Dodatki te przysługują od dnia objęcia stanowiska zagranicą do dnia odwołania z tego stanowiska, przyczem wysokość dzienna dodatku wynosi $^1/_{30}$ jego wysokości miesięcznej.

Art. 5. Funkcjonarjuszom państwowym, mianowanym (wybieranym) na stanowiska kierownicze, przyznaje się dodatek funkcyjny. Postanowienie to ma zastosowanie także do osób, pełniących obowiązki przywiązane do stanowisk kierowniczych, z tą różnicą, że ich prawo do dodatku funkcyjnego powstaje dopiero od dnia pierwszego miesiąca po upływie okresu dwumiesięcznego pełnienia tych obowiązków.

Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek funkcyjny, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych służy uprawnionemu prawo wyboru.

Dodatek funkcyjny nie przysługuje osobom, pozostającym w stanie nieczynnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypad-

kach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmiej przez dwa miesiące obowiązków przywiązanych do stanowiska kierowniczego.

Stanowiska kierownicze oraz wysokość dodatku funkcyjnego określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym dodatki służbowe, uzasadnione szczególnemi właściwościami służby; osoby pobierające dodatek funkcyjny nie mogą otrzymać równocześnie dodatku służbowego.

Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę zagranicą i w Biurze Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, może Minister Spraw Zagranicznych przyznać ze względu na specjalne właściwości ich służby dodatek reprezentacyjny. Funkcjonarjusze pobierający dodatek reprezentacyjny nie mają prawa do dodatku funkcyjnego i służbowego.

Art. 6. Funkcjonarjuszowi państwowemu służy prawo do jednego tylko uposażenia, jako wynagrodzenia za ogół czynności, połączonych z jego stanowiskiem służbowym. Za spełnianie czynności dodatkowych, niezwiązanych z jego stanowiskiem, może funkcjonarjusz państwowy otrzymać dodatkowe wynagrodzenie. Zasady przyznawania tego wynagrodzenia ustala Rada Ministrów.

Art. 7. Funkcjonarjusze państwowi mogą otrzymywać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego, specjalne kwoty dla funkcjonarjuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę.

Art. 8. Uposażenie, wypłacane na zasadzie rozporządzenia niniejszego, wolne jest od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej.

Wolne są również od państwowego podatku dochodowego wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, przewidziane w art. 7.

Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio również do uposażenia pracowników o charakterze publiczno-prawnym w przedsiębiorstwach i monopolach państwowych oraz do uposażenia funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych (art. 25).

Art. 9. Wyższym funkcjonarjuszom Straży Więziennej przy pierwszej nominacji przyznaje się na wyekwipowanie jednorazową kwotę w wy-

sokości 430 złotych, a po upływie dwu lat od tej nominacji przyznaje się co roku dodatek na uzupełnienie wyekwipowania w wysokości rocznej 215 złotych.

Niższym funkcjonarjuszom Straży Więziennej przyznaje się wyekwipowanie na koszt Skarbu Państwa.

Niższym funkcjonarjuszom państwowym służby cywilnej, obowiązanym do noszenia umundurowania w służbie, przyznaje się umundurowanie ze Skarbu Państwa za opłatą 25% jego wartości. Rozporządzenie Rady Ministrów określi, w których działach państwowej służby cywilnej obowiązuje noszenie munduru.

Art. 10. W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe, przysługują funkcjonarjuszowi państwowemu należności, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 11. Funkcjonarjuszom państwowym może być udzielona w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, bezprocentowa zaliczka na uposażenie. Warunki przyznawania i spłaty zaliczek, tudzież ich wysokość określi Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 12. Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla funkcjonarjuszów państwowych i ich rodzin.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym i ich małżonkom ulgi w przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi.

Art. 13. Rozporządzenie Rady Ministrów określi normy należności za mieszkania w naturze oraz unormuje sprawę mieszkań służbowych i reprezentacyjnych.

Sprawę mieszkań funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wraz z późniejszemi zmianami oraz rozporządzenia na jej podstawie wydane.

Art. 14. Funkjonarjusze państwowi zajmujący mieszkania, określone w art. 13 ust. 1, winni na żądanie przełożonej władzy z chwilą

rozwiązania stosunku służbowego, przeniesienia w stan spoczynku, przejście w stan pozasłużbowy lub zmiany stanowiska służbowego, z powodu którego przydział mieszkania nastąpił, opróżnić mieszkanie częściowo do dni 28 od dnia doręczenia im odnośnego wezwania władzy, a całkowicie w terminie do 3 miesięcy od dnia doręczenia tego wezwania. Przy dobrowolnem wystąpieniu ze służby państwowej całkowite opróżnienie mieszkania powinno nastąpić natychmiast.

W razie nieopróżnienia mieszkania w oznaczonych terminach, władna będzie władza przełożona zarządzić eksmisję z przydzielonego mieszkania w drodze administracyjnej za pośrednictwem organów bezpieczeństwa publicznego.

Art. 15. Prawo do uposażenia powstaje:

a) dla wstępujących do służby państwowej czy to po raz pierwszy, czy ponownie, jeżeli istotne objęcie służby nie nastąpiło z dniem pierwszym miesiąca kalendarzowego, lecz w ciągu miesiąca, — od dnia objęcia służby, przyczem uposażenie za czas od pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po $^{1}/_{30}$ części uposażenia. Postanowienie to dotyczy także ponownego powołania emeryta do służby państwowej, winien on jednak za ten czas i w takim samym stosunku zwrócić Skarbowi Państwa pobrane do końca miesiąca zaopatrzenie emerytalne;

b) w pozostałych przypadkach — z dniem pierwszym najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu mianowania (awansu) lub po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, jeżeli dzień mianowania (awansu) albo zmiany warunków nie zbiega się z terminem płatności uposażenia. W razie jednak zmiany miejsca służbowego, pociągającej za sobą zmianę wysokości uposażenia, prawo do uposażenia, odpowiadającego nowemu miejscu służbowemu, przysługuje od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca po zwolnieniu od poprzednich obowiązków służbowych.

Art. 16. Prawo do uposażenia gaśnie:

a) w razie śmierci funkcjonarjusza państwowego — z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła,

b) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób — z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek służbowy istotnie ustał. Przepis ten nie dotyczy

osób, które samowolnie opuściły służbę państwową; winny one zwrócić Skarbowi Państwa odpowiednią część uposażenia za dni nieprzesłużone według zasad, określonych w art. 15 lit. a.

Art. 17. Termin płatności uposażenia ustala Rada Ministrów.

Art. 18. Na czas pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach traci funkcjonarjusz państwowy od najbliższego terminu płatności prawo do uposażenia z tytułu służby cywilnej. Po powrocie z tej służby wojskowej do służby cywilnej służy mu prawo do uposażenia od dnia objęcia służby — według zasad określonych w art. 15 lit. a.

Na czas odbywania perjodycznych ćwiczeń wojskowych zatrzymuje funkcjonarjusz państwowy uposażenie z tytułu służby cywilnej.

Funkcjonarjusz państwowy, powołany do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względów na bezpieczeństwo Państwa, otrzymuje uposażenie, określone dla powołanych do służby wojskowej podczas mobilizacji, a nadto — jeżeli jego uposażenie z tytułu służby cywilnej jest wyższe od uposażenia wojskowego, — otrzymuje od swej władzy cywilnej różnicę do wysokości uposażenia w służbie cywilnej, z uwzględnieniem każdorazowych zmian, zachodzących w uposażeniu w służbie cywilnej i wojskowej.

Art. 19. W razie dostania się funkcjonarjusza państwowego do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych, prawo jego do uposażenia ulega zawieszeniu w całości aż do jego powrotu. O ile jednak pozostający w niewoli (zaginiony) pozostawił rodzinę, zawieszeniu ulega tylko połowa uposażenia, zaś drugą połowę należy wypłacać rodzinie, jeżeli pozostający w niewoli (zaginiony) jest ich jedynym żywicielem. Za rodzinę uważa się żonę i dzieci.

Jeżeli okoliczności wskazują na to, że funkcjonarjusz popadł w niewolę rozmyślnie, — zawiesza się również prawo do uposażenia pobieranego przez rodzinę.

Po powrocie funkcjonarjusza państwowego i po stwierdzeniu, że dostał się on do niewoli lub też zaginął bez własnej winy, otrzymuje on za cały czas niewoli (zaginięcia) uposażenie, które uległo zawieszeniu, z potrąceniem ewentualnych zaliczek, wypłaconych w czasie niewoli (zaginięcia) i kwot uposażenia wypłaconego jego rodzinie w czasie niewoli (zaginięcia).

Gdy funkcjonarjusz państwowy, który zaginął na terenie działań

wojennych, nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od chwili ratyfikacji pokoju, rodzina zaginionego traci prawo do uposażenia, otrzymuje natomiast tymczasowe zaopatrzenie w myśl obowiązujących przepisów.

W wyjątkowych przypadkach Rada Ministrów władna jest ten termin przedłużyć.

Postanowienia artykułu niniejszego stosują się odpowiednio także w czasie pokoju do funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub w służbie granicznej.

Art. 20. W razie śmierci funkcjonarjusza państwowego przyznaje się osobie, która poniesie koszty pogrzebu, zwrot tych kosztów, przyczem:

a) jeżeli koszty pogrzebu ponoszą żona albo dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia,

b) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, najwyżej jednak do wysokości, określonej w lit. a) o ile zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Art. 21. Z uposażenia mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

1) postanowień ustawowych;

2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności;

3) zarządzeń właściwych władz administracyjnych.

Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin. Roszczeniom Skarbu Państwa służy bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo zaspokojenia przed innemi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane narówni z roszczeniami Skarbu Państwa.

Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to rat zaliczek na uposażenie oraz opłat za świadczenia Skarbu Państwa w naturze, które potrąca się w pełnej wysokości niezależnie od potrąceń z innego tytułu.

Potrącenia uskutecznia władza asygnująca uposażenie.

Sprawę potrąceń z uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 58, poz. 439).

Art. 22. Roszczenia osób, wymienionych w art. 1 ust. 2, do Skarbu Państwa, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania odnośnego tytułu prawnego.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez te osoby w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności, jeżeli Skarb Państwa został o tych czynnościach zawiadomiony.

Art. 23. Uprawnienia, przekazane rozporządzeniem niniejszem Radzie Ministrów, wykonywane będą w odniesieniu do funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 24. Funkcjonarjusze państwowi, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pozostają w służbie państwowej, otrzymują uposażenie, jakie wynika z niniejszego rozporządzenia, niezależnie od dotychczasowej wysokości grupy i kwoty uposażenia.

Art. 25. Przepisy o uposażeniu funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych wydaje Rada Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Do czasu wydania specjalnych przepisów uposażeniowych dla funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych należy do nich stosować postanowienia rozporządzenia niniejszego. Rada Ministrów władna będzie wprowadzać dodatkowe dalsze grupy uposażenia, jak również przyznać specjalne należności uboczne, o ileby tego wymagały właściwości służby wymienionych funkcjonarjuszów.

Art. 26. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

Art. 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Z dniem tym traci moc obowiązującą — z zastrzeżeniem art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 667) — ustawa z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wraz ze wszystkiemi zmianami i wszystkie inne przepisy w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszem.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*
Minister Spraw Wewnętrzych: *Bronisław Pieracki*
Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *Nakonieczników - Klukowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*
Minister Poczt i Telegrafów: *Kaliński*

12.

WYCIĄG

z Rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 19 grudnia 1933 r.

o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych.

(Przedruk z Dz U. R. P. Nr. 102 z r. 1933 poz. 781).

Na podstawie art. 3, 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i 5, art. 7, 9 ust. 3 i art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) zarządza się co następuje:

Postanowienia wstępne.

§ 1. (1) Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy oraz praktykanci, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej i niżsi funkcjonarjusze państwowi.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej z wyjątkiem Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

§ 2. Grupami uposażenia w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są grupy uposażenia zasadniczego, ustanowione w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R.P. Nr. 86, poz. 663).

§ 3. Przez wyrażenie „dotychczasowa grupa uposażenia", użyte w dalszych postanowieniach rozporządzenia niniejszego, rozumieć należy grupę uposażenia, ustanowioną w art. 3 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

DZIAŁ I.

Zasady zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

Rozdział 1.

Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych i praktykantów.

§ 4. Prezes Rady Ministrów otrzymuje uposażenie grupy I,
Minister i Prezes Najwyższej Izby Kontroli grupy II,
Podsekretarz Stanu — grupy III.

§ 5. (1) Osoby dopuszczone do służby przygotowawczej na praktykę płatną otrzymują:

1) posiadające wyższe wykształcenie, zakończone przepisanemi egzaminami, uposażenie grupy X,

2) posiadające wykształcenie gimnazjalne, lub równorzędne — uposażenie grupy XI

3) posiadające wykształcenie niższe, niż określone w p. 2) — uposażenie grupy XII.

(2) Po odbyciu praktyki otrzymują urzędnicy uposażenie grupy bezpośrednio wyższej od odpowiedniej grupy, podanej w ust. (1). Posiadający wyższe wykształcenie mogą otrzymać uposażenie grupy VIII.

(3) Urzędnicy nieposiadający wykształcenia wyższego mogą awansować najwyżej do VII grupy.

§ 6. Niżsi funkcjonarjusze państwowi otrzymują przy przyjęciu na służbę uposażenie grupy XII i mogą awansować najwyżej do X grupy uposażenia.

§ 7. (1) W wyjątkowych przypadkach może Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwej władzy naczelnej, zezwolić na rozpoczęcie służby na stanowisku urzędniczem w wyższej grupie uposażenia, niż określono w § 5 ust. (2), na awansowanie urzędnika nie posiadającego wyższego wykształcenia do grupy uposażenia wyższej niż VII i na awansowanie, niższego funkcjonarjusza do grupy uposażenia wyższej niż X.

(2) W odniesieniu do funkcjonarjuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (1) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

Rozdział 3.

Przepisy dotyczące nauczycieli.

§ 13. Wychowawczynie przedszkoli, nie posiadające przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 14. (1) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające przepisane kwalifikacje, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy XI, po trzech latach służby grupy X, po piętnastu latach grupy IX, wreszcie po dwudziestu jeden latach służby grupy VIII.

(2) Wychowawczynie przedszkoli, posiadające obok kwalifikacyj przepisanych dla przedszkoli, kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych oraz wychowawczynie przedszkoli, posiadające ukończone liceum dla wychowawczyń przedszkoli, otrzymują uposażenie przewidziane dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

§ 15. Nauczyciele:

1) publicznych szkół powszechnych, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania,

2) szkół ćwiczeń, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania,

3) oddziałów pomocniczych specjalnych przy szkołach powszechnych, posiadający kwalifikacje nauczycieli publicznych szkół powszechnych, —

otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy XI i pozostają w tej grupie aż do zdania egzaminu praktycznego. Po ukończeniu co najmniej trzech lat służby nauczycielskiej i po zdaniu egzaminu praktycznego otrzymują uposażenie grupy X, po dziewięciu latach służby — grupy IX, po osiemnastu latach służby—grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby—grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani, według uznania władzy, do grupy VI.

§ 16. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólno-kształcących, posiadający oprócz kwalifikacyj nauczycieli szkół powszechnych jeszcze specjalny egzamin zawodowy, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po sześciu latach służby—grupy IX, po piętnastu latach służby—grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby—grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy VI.

§ 17. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, nie posiadający przepisanych kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 18. Nauczyciele:

1) państwowych szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich, seminarjów ochroniarskich, posiadający kwalifikacje przepisane ustawą z dnia 26 września 1922 r. — (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 92, poz. 864) wraz z późniejszemi zmianami, z wyjątkiem nauczycieli rysunków, pracy ręcznej, śpiewu, muzyki i gimnastyki, nie mających matury gimnazjalnej, lub seminarjalnej i ukończonych co najmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych,

2) wyższych kursów nauczycielskich i innych zakładów kształcenia nauczycieli,

3) szkół specjalnych ogólno-kształcących dla dzieci głuchoniemych, ociemniałych i psychicznie anormalnych, którzy obok przepisanych kwalifikacyj nauczycielskich dla szkół specjalnych posiadają studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami,

4) publicznych szkół powszechnych, którzy obok przepisanych dla

nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych, posiadają studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami,

5) profesorowie naukowych zakładów teologicznych w Tarnowie, Przemyślu i Stanisławowie, którzy nie posiadają habilitacji na jednym z uniwersytetów krajowych—otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po trzech latach służby—grupy VIII, po dziewięciu latach służby—grupy VII, po osiemnastu latach służby—grupy VI, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby—mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V.

§ 19. Nauczyciele:

1) państwowych szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich, seminarjów ochroniarskich, nauczający rysunków, pracy ręcznej, śpiewu, muzyki, gimnastyki, nie mający matury gimnazjalnej lub seminarjalnej i ukończonych co najmniej dwuletnich specjalnych kursów zawodowych oraz nauczyciele mający ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, jeżeli nie nabyli praw przysługujących wykwalifikowanym nauczycielom szkół średnich ogólno-kształcących,

2) publicznych szkół powszechnych i szkół ćwiczeń, którzy obok przepisanych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych mają ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, Państwowe Pedagogjum, Państwowy Instytut Robót Ręcznych, Instytut Wychowania Fizycznego oraz Konserwatorjum Muzyczne (Wydział Nauczycielski), lub równorzędny zakład naukowy, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po trzech latach służby — grupy IX, po dziewięciu latach służby—grupy VIII, po osiemnastu latach służby—grupy VII, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach—grupy VI.

§ 20. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń oraz szkół specjalnych ogólno-kształcących, posiadający studja wyższe, ale nie mający jeszcze zdanego egzaminu praktycznego, oraz nauczyciele szkół średnich ogólno-kształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, którzy nie posiadają przepisanych kwalifikacyj do nauczania, otrzymują uposażenie grupy X.

§ 21. Nauczyciele szkół średnich, którzy wskutek przebudowy ustroju szkolnego przechodzą do publicznych szkół powszechnych, otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli szkół średnich.

§ 22. Niekwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy X.

§ 23. Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po sześciu latach służby — grupy IX, po piętnastu latach służby—grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby—grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy VI.

§ 24. Niekwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX.

§ 25. Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych nie posiadający studjów wyższych, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po 6 latach służby—grupy VIII, po 15 latach służby—grupy VII, wreszcie po 24 latach służby—grupy VI.

§ 26. Kwalifikowani nauczyciele średnich szkół zawodowych, posiadający studja wyższe, otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy VIII, po 9 latach służby—grupy VII, po 18 latach służby—grupy VI, wreszcie po 27 latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V.

§ 27. Nauczyciele preparand otrzymują uposażenie i awansują na zasadach, przewidzianych dla nauczycieli tych szkół, do których posiadają kwalifikacje. Jeżeli nie posiadają kwalifikacyj, otrzymują uposażenie grupy XI.

§ 28. Dyrektorzy lub kierownicy szkół otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół z tem, że przy obliczaniu lat służby należy liczyć ich służbę zarówno w charakterze nauczyciela, jak i dyrektora (kierownika).

§ 29. (1) Dyrektorzy (rektorzy, kierownicy), nauczyciele z pełnemi kwalifikacjami oraz nauczyciele bez pełnych kwalifikacyj w zakładach naukowych niewymienionych w rozporządzeniu niniejszem otrzymują uposażenie następujących grup:

1) Dyrektor (rektor, kierownik) . . . . — grupy VII lub VI
2) Nauczyciel z pełnemi kwalifikacjami . — grupy IX lub VIII
3) Nauczyciel bez pełnych kwalifikacyj . — grupy X

(2) W wyjątkowych przypadkach może Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwolić na przyznanie przy mianowaniu wyższej grupy uposażenia, niż przewidziane w ust. (1).

(3) Osoby wymienione w ust. (1) awansują automatycznie:

wymienieni w p. 1) najwyżej do grupy V
wymienieni w p. 2) najwyżej do grupy VI
wymienieni w p. 3) najwyżej do grupy IX

oraz wedle uznania władzy mogą być awansowani: uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę V—do grupy IV,
uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę VI—do grupy V,
uzyskujący w drodze awansu automatycznego grupę IX—do grupy VIII.

(4) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala okresy czasu wymagane w poszczególnych rodzajach szkół do przejścia do wyższej grupy uposażenia w granicach zasad ust. (3).

§ 30. Niekwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują uposażenie grupy IX.

§ 31. Kwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po 9 latach służby uposażenie grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby uposażenie grupy VII.

§ 32. Inspektorzy szkolni, zastępcy inspektorów szkolnych (podinspektorzy szkolni), instruktorzy oświaty pozaszkolnej lub inni urzędnicy, pracujący w administracji szkolnej, przeniesieni z urzędu na stanowiska nauczycielskie, zachowują posiadaną w służbie urzędniczej grupę uposażenia dopóty, dopóki nie przejdą automatycznie do wyższej grupy uposażenia po osiągnięciu wymaganej dla danej kategorji nauczycieli do przejścia do tej wyższej grupy uposażenia ilości lat służby (nauczycielskiej i w nadzorze szkolnym).

§ 33. Przesunięcie do wyższej grupy uposażenia może nastąpić tylko w dniu 1 stycznia roku następującego po ziszczeniu się warunków wymaganych do awansu automatycznego.

DZIAŁ II.

Rozdział 3.

Dodatki służbowe.

§ 40. Przyznaje się następujące dodatki służbowe pod warunkami, określonemi w następnym paragrafie:

zł. miesięcznie

5. W dziale Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

b) Ministerjalny Wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącem	200
Wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącem	150
Inspektor szkolny	150 do 300
Zastępca inspektora szkolnego (podinspektor szkolny)	100
Instruktor oświaty pozaszkolnej	100
Stawki dodatków dla inspektorów szkolnych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
c) Dyrektorzy i Kierownicy szkół zawodowych oraz wizytatorzy tych szkół (ministerjalni i okręgowi)	od 50 — 500
Kierownicy Wydziałów w szkołach zawodowych	„ 50 — 300
Kierownicy warsztatów w szkołach zawodowych	„ 50 — 250
Stawki dodatków, wymienionych w p. c), ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
d) Dyrektorzy szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich lub innych zakładów kształcenia nauczycieli	od 100 — 150
Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) trzeciego stopnia (III st.)	50
Kierownik szkoły specjalnej	50
Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) drugiego stopnia (II st.)	25
Kierownik publicznej szkoły powszechnej pierwszego stopnia (I st.) (Nauczyciel kierujący w tej szkole)	5
Kierowniczka przedszkola	5
Nauczyciel szkoły powszechnej lub średniej powołany do pracy instruktorskiej	100
Kierownicy lub wychowawcy internatu	od 50 — 100
Stawki dodatków dla dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, lub innych zakładów kształcenia nauczycieli oraz dla kierowników i wychowawców internatu ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	

e) Nauczycielom szkół państwowych lub publicznych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadlicz-

bowych, oraz wybitnym fachowcom w szkołach zawodowych i specjalnych przyznaje się dodatki służbowe, których stawki ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 41. Ustala się następujące warunki pobierania dodatków służbowych:

1) można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek służbowy, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków służbowych, służy uprawnionemu prawo wyboru;

nauczyciele (dyrektorzy, kierownicy) mogą oprócz jednego dodatku służbowego otrzymać również dodatek z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych;

2) dodatek nie przysługuje osobom pozostającym w stanie nieczynnym, na urlopie bezpłatnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypadkach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków służbowych, do których jest przywiązany dodatek służbowy. Funkcjonarjusze Straży Więziennej, niepełniący służby z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia, zatrzymują prawo do dodatku służbowego przez 6 miesięcy, a jeżeli choroba powstała w związku ze służbą — przez dwanaście miesięcy, licząc od dnia pierwszego miesiąca następującego po zaprzestaniu pełnienia czynności z powodu choroby (urlopu).

§ 42 Dodatki służbowe wymierza właściwa władza naczelna, bądź upoważniona przez nią władza bezpośrednio podległa.

DZIAŁ III.

Umundurowanie niższych funkcjonarjuszów państwowych.

§ 43. Następujący funkcjonarjusze niżsi obowiązani są do noszenia umundurowania w służbie i otrzymują ze Skarbu Państwa umundurowanie za opłatą 25% jego wartości:

1) starsi woźni, woźni i pomocniczy woźni,
2) powołani do nadzorowania rybołówstwa morskiego i śródlądowego,
3) dozorcy celni,
4) pełniący służbę w Państwowych Zakładach Chowu Koni,
5) funkcjonarjusze Straży Marszałkowskiej w Biurach Sejmu i Senatu,
6) nadzorcy rzeczni i wałowi, nadzorcy żeglugi i portowi, strażnicy rzeczni i wałowi, kapitanowie statków, kapitanowie pogłębiarek,

sternicy, zastępcy sterników, starsi majtkowie, majtkowie, maszyniści, palacze,

7) szoferzy.

DZIAŁ IV.

Zasady zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych, pozostających w służbie w dniu 1 lutego 1934 r. oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli, pozostających w służbie w dniu 1 lutego 1934 r. do wyższych grup uposażenia.

Rozdział 1.

Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych oraz praktykantów.

§ 44. (1) Urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych oraz praktykantów, pozostających w służbie państwowej w dniu 1 lutego 1934 r. właściwa władza (§ 62) zaszereguje do jednej z dwóch po sobie następujących grup uposażenia, z których jedna ma uposażenie zasadnicze wyższe, a druga niższe od dotychczasowych poborów netto urzędnika (funkcjonarjusza niższego, praktykanta).

(2) W wyjątkowych przypadkach władza za zgodą Prezesa Rady Ministrów może zaszeregować urzędnika (praktykanta, funkcjonarjusza niższego do grupy uposażenia bezpośrednio wyższej od tej, która jest wyższą z dwóch przewidzianych w ust. (1).

(3) Przez dotychczasowe pobory netto, o których mowa w ust. (1) rozumie się sumę obejmującą uposażenie według stanu na dzień 1 stycznia 1934 r. wraz z dodatkami: regulacyjnym, mieszkaniowym, ewentualnie wyrównawczym, a dla utrzymujących rodzinę także z dodatkiem ekonomicznym na jednego członka rodziny, — zmniejszoną o przypadające od takiej sumy: podatek dochodowy, opłatę emerytalną i opłatę na Fundusz Pracy.

(4) Przez dotychczasowe pobory netto osób pobierających uposażenie według wymiaru dla stolicy, rozumie się sumę obliczoną według zasad ust. (3), zmniejszoną o 15%.

(5) Osoby, objęte § 4, pozostające w służbie państwowej w dniu 1 lutego 1934 r. zostają zaszeregowane do grup uposażenia wyszczególnionych w § 4.

(6) Przy zaszeregowaniu na podstawie paragrafu niniejszego nie stosują się ograniczenia przewidziane w § 5 i 6.

(7) W odniesieniu do funkcjonarjuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (2) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

Rozdział 3.

Przepisy dotyczące nauczycieli.

A. Zasady zaszeregowania.

§ 47. Do nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających w służbie w dniu 1 lutego 1934 r, stosują się odpowiednio przepisy § 44 z tą zmianą, że przez dotychczasowe pobory netto nauczycieli publicznych szkół powszechnych rozumie się sumy obliczone według zasad § 44 ust. (3) lub (4), jednak bez dodatku mieszkaniowego.

B. Zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

§ 48. Wychowawczynie przedszkoli, które na skutek przeprowadzonego zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszły do grupy X, przechodzą z dniem 1 stycznia 1937 r. do grupy IX, a zdniem 1 stycznia 1939 r. — do grupy VIII.

§ 49 (1) Nauczyciele wymienieni w § 15, którzy na skutek przeprowadzonego zaszeregowania z dotyczczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 10 latach służby przechodzą do grupy IX, po 18 latach służby—do grupy VIII, wreszcie po 25 latach służby—do grupy VII.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 19 latach służby przechodzą do grupy VIII, a po 26 latach służby — do grupy VII.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII przechodzą do grupy VII:

ci, którzy mają ponad 28 lat służby — z dniem 1 stycznia 1935 r.

ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1 stycznia 1936 r.

pozostali z dniem 1 stycznia 1937 r.

§ 50. (1) Nauczyciele wymienieni w § 16, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 9 latach służby przechodzą do grupy IX, po 16 latach służby — do grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VII.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, przechodzą po 17 latach służby do VIII grupy, a po 25 latach służby — do grupy VII.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII, przechodzą do grupy VII:

ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1 stycznia 1935 r.

pozostali — z dniem 1 stycznia 1936 r.

§ 51. (1) Nauczyciele wymienieni w § 18, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 4 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 10 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 18 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy uposażenia przeszli do grupy VIII, po 11 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 18 latach służby do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VI grupy uposażenia przeszli do grupy VII, po 19 latach służby przechodzą do VI grupy uposażenia.

§ 52. (1) Nauczyciele wymienieni w § 19, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, po 4 latach służby przechodzą do grupy IX, po 10 latach służby — do grupy VIII, po 18 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 27 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 11 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 19 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 27 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VII grupy przeszli do grupy VIII, po 20 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 27 latach służby — do grupy VI.

(4) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VI grupy przeszli do grupy VII, przechodzą do grupy VI:

ci, którzy mają ponad 28 lat służby — z dniem 1 stycznia 1935 r.

ci, którzy mają ponad 27 lat służby — z dniem 1 stycznia 1936 r.

pozostali — z dniem 1 stycznia 1937 r.

§ 53. Nauczyciele wymienieni w § 23, którzy na skutek zaszere-

gowania z dotychczasowych grup uposażenia: IX, VIII, VII, VI, przeszli do grup uposażenia X, IX, VIII, VII, przechodzą do następnych grup na zasadach, przewidzianych dla nauczycieli wymienionych w § 50.

§ 54. (1) Nauczyciele, wymienieni w § 25, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X z dniem 1 stycznia 1935 r. przechodzą do grupy IX, po 7 latach służby— do grupy VIII, po 18 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, po 6 latach służby przechodzą do grupy VIII, po 15 latach służby — do grupy VII, wreszcie po 24 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VII przeszli do grupy VIII, po 15 latach służby przechodzą do grupy VII, a po 24 latach służby — do grupy VI.

(4) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VI przeszli do grupy VII, po 27 latach służby przechodzą do grupy VI.

§ 55. (1) Nauczyciele wymienieni w § 26, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej VIII grupy uposażenia przeszli do grupy IX, z dniem 1 stycznia 1935 r. przechodzą do grupy VIII, po 10 latach służby — do grupy VII, po 18 latach służby — do grupy VI.

(2) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VII przeszli do grupy VIII, po 10 latach służby przechodzą do grupy VII, po 18 latach służby — do grupy VI.

(3) Nauczyciele ci, którzy z dotychczasowej grupy VI przeszli do grupy VII, przechodzą po 19 latach służby do grupy VI.

§ 56. (1) Nauczyciele niekwalifikowani średnich szkół zawodowych oraz niekwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia przeszli do grupy X, przechodzą do grupy IX z dniem 1 stycznia 1935 r.

(2) Kwalifikowani instruktorzy w szkołach zawodowych, którzy na skutek zaszeregowania z dotychczasowej IX grupy uposażenia, przeszli do grupy X, z dniem 1 stycznia 1935 r. przechodzą do grupy IX, po 9 latach służby—do grupy VIII, wreszcie po 24 latach służby —do grupy VII.

(3) Nauczyciele preparand, którzy na skutek zaszeregowania prze-

szli do niższych grup uposażenia od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół, do których posiadają kwalifikacje.

(4) Nauczyciele szkół średnich, którzy wskutek przebudowy ustroju szkolnego przeszli do publicznych szkół powszechnych, a którzy na skutek zaszeregowania przeszli do niższych grup uposażenia od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia na zasadach przewidzianych dla nauczycieli szkół średnich.

§ 57. Dyrektorzy (rektorzy, kierownicy) i nauczyciele wymienieni w § 29, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup uposażenia niższych od dotychczasowych, przechodzą do następnych grup uposażenia wedle zasad przewidzianych w § 29 ust. (3). Okresy czasu wymagane do przejścia do wyższej grupy uposażenia ustala dla poszczególnych rodzajów szkół Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 58. Nauczyciele, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup, odpowiadających cyfrowo dotychczasowym, pozostają w nich tak długo, dopóki nie osiągną liczby lat służby, wymaganej przez przepisy działu I rozdziału 3 rozporządzenia niniejszego — do automatycznego przejścia do następnej grupy.

§ 59. Przesunięcie do wyższej grupy uposażenia na podstawie §§ 49—58 może nastąpić tylko w dniu 1 stycznia każdego roku po ziszczeniu się wymaganych warunków, nie wcześniej jednak, niż z dniem 1 stycznia 1935 r.

C. Przepis ogólny.

§ 60. Dyrektorzy lub kierownicy szkół otrzymują uposażenie i awansują do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli tych szkół z tem, że przy obliczaniu lat służby należy liczyć ich służbę zarówno w charakterze nauczyciela, jak i dyrektora (kierownika). Przepis ten nie stosuje się do osób, o których mowa w § 57.

Rozdział 6.

Zasiłek wyrównawczy.

§ 63. (1) Funkcjonarjusze państwowi, którzy tracą przy porównaniu dotychczasowej płacy netto z nowem uposażeniem (uposażenie za-

sadnicze wraz z ewentualnym dodatkiem lokalnym, funkcyjnym, służbowym), przyznanem z dniem 1 lutego 1934 r., więcej niż 7% tej dotychczasowej płacy netto, pobierają zasiłek wyrównawczy.

(2) Zasiłek ten winien pokrywać różnicę między pełną stratą a stratą 7%.

(3) Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje w przypadkach, w których miałby wynosić mniej, niż 5 zł. jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VIII i niższej, a mniej niż 10 zł., jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VII i wyższej.

(4) Przez dotychczasową płacę netto, o której mowa w ust. (1), rozumie się uposażenie, jakie przystugiwało w dniu 1 stycznia 1934 r. wraz z dodatkiem regulacyjnym, ekonomicznym, mieszkaniowym, kresowym, wyrównawczym, funkcyjnym, służbowym i innym stałym dodatkiem miesięcznym, po potrąceniu podatku dochodowego, opłaty emerytalnej i opłaty na Fundusz Pracy.

(5) Przyznane zasiłki winny być zaokrąglone do sum podzielonych przez pięć, przyjmując kwotę od 2 zł. 50 gr. wzwyż za 5 zł.

§ 64. Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje, lub podlega stosownemu zmniejszeniu, jeżeli funkcjonarjusz państwowy awansuje do wyższej grupy uposażenia, lub otrzyma dodatek funkcyjny, albo służbowy, którego poprzednio nie otrzymywał lub otrzymywał w niższym wymiarze.

DZIAŁ V.

Postanowienia końcowe.

§ 65. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

§ 66. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go lutego 1934 r.

Prezes Rady Ministrów
J. Jędrzejewicz.

Minister Skarbu
Wł. Zawadzki.

13.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr.-4053/33)

o organizacji publicznych szkół powszechnych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 25-XI-1933 r. Nr. 14 z 1933 poz. 194).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustala się organizację siedmioletnich publicznych szkół powszechnych według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sposób i termin przekształcania dotychczasowej organizacji określą osobne zarządzenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *J. Jędrzejewicz.*

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P.
z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr.-4053/33).

STATUT

publicznych szkół powszechnych siedmioletnich.

I. Zadania szkoły powszechnej.

§ 1. Szkoła powszechna ma za zadanie dać na poziomie, odpowiadającym wiekowi i rozwojowi dziecka, potrzebne ogółowi obywateli jednolite podstawy wychowania i wykształcenia ogólnego oraz przygotowanie społeczno-obywatelskie z uwzględnieniem potrzeb życia gospodarczego.

Wykształcenie, otrzymywane w tej szkole, winno umożliwiać odpowiednio uzdolnionej młodzieży przechodzenie bez osobnego przygotowania do innych szkół o bezpośrednio wyższym poziomie nauczania.

§ 2. Szkoła powszechna umożliwia obywatelom wypełnianie przez ich dzieci obowiązku szkolnego. Nauka w publicznej szkole powszechnej jest bezpłatna.

§ 3. Zadania swoje szkoła powszechna spełnia przez:

a) program i organizację nauczania,
b) program i organizację pracy wychowawczej.

§ 4. Szkoła powszechna jest nadto powołana do tego, by przez swój wpływ na życie społeczne środowiska, dla którego istnieje, przyczyniać się do rozwoju oświaty i kultury tego środowiska.

II. Ogólne zasady organizacyjne i stopnie szkół.

§ 5. Szkoła powszechna jest z reguły koedukacyjna, w wyjątkowych przypadkach może być męska lub żeńska.

§ 6. Pod względem organizacyjnym szkoły powszechne dzielą się na szkoły powszechne stopnia I, II i III.

§ 7. W obrębie każdej szkoły powszechnej tworzy się klasy, złożone z uczniów, uczących się w danym roku szkolnym wszystkich przedmiotów według jednego wspólnego programu.

Przy większej liczbie uczniów klasa dzieli się na oddziały.
Liczba oddziałów w szkole nie może przekraczać 14.
Klasy mają kurs jednoroczny, dwuletni lub trzyletni.

§ 8. Szkoła powszechna stopnia I:

1) posiada cztery klasy, z których I i II mają kurs jednoroczny, kl. III kurs dwuletni (rocznik 3 i 4), a kl. IV — kurs trzyletni (rocznik 5, 6 i 7-my),
2) realizuje całkowicie pierwszy szczebel programowy i najważniejsze składniki drugiego i trzeciego szczebla,
3) winna posiadać:
   a) przy liczbie uczniów do 60 . . . . . 1 nauczyciela,
   b) przy liczbie uczniów od 61 do 120 . . 2 nauczycieli;

4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:

a) przy 1 nauczycielu . . . . . . 30 godzin,

b) przy 2 nauczycielach . . . . . 58 godzin, w tem kierownik 28 godzin, a nauczyciel 30 godzin.

Jeżeli na naukę religji są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin wzrośnie w przypadku a) do 34, w przypadku b) do 64 godzin tygodniowo.

§ 9. Szkoła powszechna stopnia II:

1) posiada sześć klas, w tem pięć (I—V) o kursie jednorocznym i jedną—VI (rocznik 6 i 7) o kursie dwuletnim,

2) realizuje całkowicie pierwszy i drugi szczebel programowy i najważniejsze składniki trzeciego,

3) winna posiadać:

a) przy liczbie uczniów od 121 do 160 . . . . 3 nauczycieli,
b) przy liczbie uczniów od 161 do 210 . . . . 4 nauczycieli,

4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:

a) przy 3 nauczycielach, zależnie od planu godzin, 94 lub 96 godzin,
w tem kierownik . . . . 26 godzin,
2 nauczycieli po 30 godzin . . . . 60 godzin,
nauka religji . . . . 8 lub 10
godzin nadliczbowych,

b) przy 4 nauczycielach . . . . 114 godzin,
w tem kierownik . . . . 24 godzin,
3 nauczycieli po 30 godzin . . . . 90 godzin,

Jeżeli w przypadku b) na naukę religji są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin nauki wzrośnie do 126 tygodniowo.

§ 10. Szkoła powszechna stopnia III:

1) posiada siedem klas o kursie jednorocznym,
2) realizuje wszystkie trzy szczeble programowe w pełnym zakresie,
3) winna posiadać:

a) przy liczbie uczniów od 211 do 260 . . . . 5 nauczycieli; gdyby jednak połączenie klas VI i VII miało spowodować przekroczenie norm przewidzianych w § 48, względnie w § 93,

szkoła otrzymuje szóstego nauczyciela oraz odpowiednią liczbę godzin nadliczbowych na naukę religji;

b) przy liczbie uczniów od 261 do 310 . . 6 nauczycieli,

c) przy liczbie powyżej 310 . . . . . . 7 lub więcej nauczycieli odpowiednio do liczby uczniów;

4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:

a) przy 5 nauczycielach . . . . 154 godziny,
w tem kierownik . . . . 22 godziny,
4 nauczycieli po 30 godzin . . . . 120 godzin,
nauka religji . . . . 12 godzin nadliczbowych;

b) przy 6 nauczycielach . . . . 170 godzin,
w tem kierownik . . . . 20 godzin,
5 nauczycieli po 30 godzin . . . . 150 godzin,
jeżeli na naukę religji są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin wzrośnie do 184 godzin tygodniowo;

c) przy 7 i więcej nauczycielach liczba godzin nauki wzrasta ponad 184 tygodniowo, zależnie od liczby oddziałów i od planów godzin, przewidzianych dla tych oddziałów.

Przy liczbie nauczycieli, nie mniejszej od 7, kierownik otrzymuje za każdy oddział powyżej 7—dwie godziny tygodniowo dalszej zniżki, a więc przy 8 oddziałach uczy 18 godzin tygodniowo, przy 9 oddziałach — 16 godzin i t. d. Każdy nauczyciel uczy 30 godzin tygodniowo.

§ 11. Liczba ogólna godzin nauki w szkole odpowiednio powiększa się:

a) jeżeli zajdzie potrzeba zorganizowania równolegle nauki religji dla dzieci różnych wyznań, lub też

b) jeżeli przy nauce niektórych przedmiotów dokonany będzie podział klas na grupy (§ 56).

Zasady organizacji nauki, przewidzianej pod lit. a), określają osobne przepisy.

§ 12. Jeżeli przy układaniu tygodniowego rozkładu lekcyj okaże się, że zastosowanie przepisanego planu godzin z zachowaniem przepisów, zawartych w §§ 57 i 58, nie pozwala na ścisłe utrzymanie dla kierownika lub któregokolwiek z nauczycieli przewidzianej w §§ 9 i 10 tygodniowej licz-

by godzin, to liczba ta może być zwiększona lub zmniejszona o jedną. W takich przypadkach mogą nauczyciele otrzymać najwyżej 31, najmniej zaś 29 godzin tygodniowo, kierownicy zaś zamiast 26 — 27 lub 25, zamiast 24 — 25 lub 23 godziny i t. d.

III. Czas nauki.

§ 13. Rok szkolny składa się z dni przeznaczonych na naukę, których liczba wynosić musi co najmniej 205, z „dni wolnych od nauki" z tytułu niedziel, świąt religijnych i państwowych, feryj szkolnych oraz innych przypadków uzasadnionej nieczynności szkoły.

Rok szkolny dzieli się na półrocza szkolne, obejmujące po dwa okresy szkolne, oraz odpowiednie ferje.

§ 14, Nauka w szkole powszechnej odbywa się w ciągu 6 dni w tygodniu. Dla ucznia klasy I i II liczba dni nauki w tygodniu nie może być mniejsza od 5, dla ucznia klasy III do VII winna wynosić 6 dni. Tygodniowy wymiar czasu, przeznaczony na nauczanie, określa plan godzin.

Czas trwania nauki w ciągu jednego dnia szkolnego nie może być dla ucznia krótszy, niż 2 godziny lekcyjne, ani też dłuższy, niż 6 godzin.

Specjalne przypadki odchylenia od powyższych zasad unormowane będą przez oddzielne przepisy.

§ 15. Godzina lekcyjna trwa 50 lub 45 minut; pauzy między godzinami lekcyjnemi nie mogą być krótsze, niż 10 minutowe, przyczem przynajmniej jedna pauza winna być dłuższa. Specjalne przepisy określają stosowanie tych norm.

IV. Kierownictwo szkół, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 16. Na czele szkoły powszechnej stoi kierownik.

Kierownik reprezentuje szkołę nazewnątrz i jest bezpośrednim przełożonym wszystkich pracujących w niej osób.

§ 17. Kierownik winien przyczyniać się w dostępnym mu zakresie do skutecznej realizacji powszechności nauczania; ma on zwłaszcza obowiązek poznania rejonu powierzonej sobie szkoły, a w miarę potrzeby również terenów sąsiednich pod względem praktycznej możliwości dostępu do danej szkoły dla dzieci, które mają do niej uczęszczać.

Dla właściwego realizowania programu nauczania i wychowania kierownik winien znać rejon powierzonej sobie szkoły pod względem stosunków gospodarczych, struktury społecznej i narodowościowej, oraz stanu i potrzeb kulturalno-oświatowych.

§ 18. Kierownik organizuje w powierzonej sobie szkole pracę wychowawczą i dydaktyczną i kieruje nią, wnikając we właściwy sposób w plan, metody i wyniki pracy wszystkich nauczycieli. Prócz tego prowadzi sprawy administracyjno-gospodarcze szkoły.

§ 19. Kierownik jest odpowiedzialny za wyzyskanie wszystkich dostępnych mu środków, prowadzących do realizacji powszechności nauczania w rejonie powierzonej mu szkoły, za organizację szkoły za wychowawczy i dydaktyczny jej stan i rozwój, za kierunek wychowawczy, poziom nauki, prawidłowy bieg życia szkolnego, za wykonanie przepisów i poleceń władz szkolnych, za czynności kancelaryjne oraz za stan administracyjno-gospodarczy szkoły.

§ 20. W zakresie czynności nauczycielskich stosują się do kierownika prawa, obowiązki oraz odpowiedzialność w tej samej mierze, co i do wszystkich nauczycieli.

§ 21. W szkołach stopnia I o jednym nauczycielu nauczyciel ten sprawuje czynności kierownicze i nosi nazwę nauczyciela kierującego.

Zakres praw, obowiązków i odpowiedzialności nauczyciela kierującego wynika z połączenia funkcyj kierowniczych (§§ 16 — 20) i nauczycielskich (§§ 24 i 25), co wymaga, by nauczyciel kierujący, podobnie jak kierownik szkoły, posiadał odpowiedni zasób doświadczenia zawodowego i wyrobienia życiowego, konieczny dla zachowania należytej ostrożności i rozwagi w całem postępowaniu, w szczególności zaś przy decydowaniu ważnych spraw, dotyczących uczniów powierzonej mu szkoły.

§ 22. W szkołach stopnia I o 2 nauczycielach kierownik większość swego czasu zużywa na pracę nauczycielską, prócz tego zaś jest doradcą nauczyciela i czuwa nad planowem wykonaniem pracy. Kierownik omawia z nauczycielem sposoby podnoszenia poziomu wychowania i nauczania oraz opracowuje przy jego udziale projekty planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

W szkołach tych kierownik, jako główny wychowawca uczniów, nietylko poznaje tych uczniów i klasy, w których uczy, ale przez bezpośrednie poznanie pozostałych klas oraz przez porozumienie się z nauczycielem wnika we właściwy sposób w sprawy oceniania przez niego

uczniów i wyrabia sobie opinję o poszczególnych uczniach, a przez to poznaje stan wszystkich klas i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym.

§ 23. W szkołach stopnia II i III kierownik kieruje całem życiem szkoły, jest doradcą nauczycieli oraz głównym wychowawcą uczniów.

Kierownik kieruje pracą wychowawczą i dydaktyczną oraz czuwa nad jej harmonizowaniem i planowem wykonaniem, nadto sam uczy w odpowiedniej liczbie godzin. Im mniejsze jest grono nauczycielskie, tem znaczniejszą część swego czasu musi poświęcać kierownik na nauczanie, co jednak nie zwalnia go od obowiązku otoczenia pracy pozostałych członków grona równą troską i opieką, jak w szkołach o licznem gronie.

§ 24. Nauczyciel wychowuje i uczy uczniów powierzonych jego opiece. W tym celu poznaje ich właściwości psychiczne i fizyczne, warunki ich życia i pracy, jak również stosunki gospodarcze, społeczne i narodowościowe oraz stan kulturalno-oświatowy środowiska, z którego uczniowie pochodzą.

Nauczyciel ma obowiązek stałego przygotowywania się do pracy oraz uzupełniania zasobu swej wiedzy przez dalsze kształcenie się.

Nauczyciel dba o dobro i honor szkoły i jest odpowiedzialny za stosowane przez siebie metody nauczania i wychowania, za realizowanie obowiązującego programu oraz właściwego kierunku wychowawczego za wyniki udzielanej przez siebie nauki, wreszcie za sprawy administracyjno-gospodarcze w powierzonym sobie zakresie.

Nauczyciel uczący religji winien szczególnie troszczyć się o pogłębienie życia religijnego swych uczniów.

§ 25. Każdy nauczyciel własny, t. j. nauczyciel, który zarówno liczbą godzin, jak swą pracą, związany jest przedewszystkiem z daną szkołą, jest opiekunem klasowym jednej lub kilku klas. Z tego tytułu czuwa nad przebiegiem pracy w szkole, jak również nad wymiarem i rozkładem pracy domowej uczniów oraz nad życiem zbiorowem swej klasy (swych klas), koordynuje na jej terenie poczynania wszystkich nauczycieli, utrzymuje stały i żywy kontakt z rodzicami i opiekunami uczniów oraz wykonywa czynności administracyjno-kancelaryjne, związane z jego pracą jako opiekuna. Jako opiekun klasowy jest odpowiedzialny za stan wychowawczy swej klasy (swych klas),

§ 26. We wszystkich szkołach, w których oprócz kierownika lub

nauczyciela kierującego zatrudnieni są jeszcze inni naczyciele, każdy z nich jako członek grona nauczycielskiego współdziała nadto w wytwarzaniu harmonijnej atmosfery i przyczynia się w zakresie swojej pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz powierzonych mu przez kierownika funkcyj administracyjno-gospodarczych do należytego biegu życia szkolnego.

§ 27. W szkołach, w których istnieje Rada Pedagogiczna (§ 30), nauczyciel, jako jej członek ma obowiązek brania żywego i czynnego udziału w pracach Rady Pedagogicznej oraz realizowania w poruczonym sobie zakresie jej uchwał.

§ 28. Lekarz szkolny, sprawujący stałą opiekę lekarską nad szkołą, czuwa nad zdrowiem i rozwojem fizycznym uczniów oraz stanem higjenicznym szkoły i stara się o wyzyskanie właściwych środków. Lekarz, sprawujący niestałą opiekę nad szkołą, kontroluje stan sanitarny szkoły i ogólny stan zdrowia uczniów przez wizytacje.

§ 29. Tam, gdzie jest higjenistka szkolna, pełni ona służbę pomocniczą w organizacji opieki higjeniczno-lekarskiej nad dziećmi w szkole i poza szkołą.

W zakresie czynności fachowych higjenistka podlega lekarzowi szkolnemu, natomiast przy czynnościach, dotyczących wewnętrznego życia i porządku szkolnego — stosuje się do zarządzeń kierownika szkoły.

§ 30. W szkołach stopnia II i III istnieje Rada Pedagogiczna, która jest organem wewnętrznego życia szkoły.

Radę Pedagogiczną tworzą: kierownik, jako przewodniczący, wszyscy nauczyciele i lekarz szkolny, o ile sprawuje stałą opiekę lekarską nad daną szkołą.

Rada Pedagogiczna obraduje bądź w powyższym składzie pełnym, bądź też—o ile chodzi o szkoły o liczniejszem gronie nauczycielskiem— również w składzie niepełnym, t. j. w zespołach, złożonych z nauczycieli, uczących w danej klasie (komplecie—§ 48), oraz kierownika. Specjalne przepisy wskażą, w jakim zakresie Rada Pedagogiczna w niepełnym składzie będzie posiadała uprawnienia pełnej Rady Pedagogicznej.

§ 31. Rada Pedagogiczna dba o poziom wychowawczy i naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy wychowawcze i dydaktyczne, związane z całokształtem życia szkolnego, a w szczególności ma obowiązek:

a) wyrabiania sobie opinji o poszczególnych uczniach, o stanie poszczególnych klas (oddziałów) i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym;

b) omawiania i opracowywania sposobów i środków podnoszenia poziomu wychowania i nauczania;

c) opracowywania projektu planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Uchwały Rady Pedagogicznej mają charakter bądź opinjodawczy, bądź decydujący.

Rada Pedagogiczna decyduje w sprawach, przekazanych jej do decyzji przez specjalne przepisy.

Kierownik szkoły, jako przewodniczący Rady Pedagogicznej, wprowadza w życie uchwały Rady; przysługuje mu nadto prawo zawieszania uchwał Rady, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

Kierownik lub Rada Pedagogiczna może powoływać z pośród Rady komisje dla opracowywania specjalnych zagadnień.

V. Program, metody i organizacja nauczania.

A. Program i metody nauczania.

§ 32. Program szkoły powszechnej winien zapewnić wykształcenie ogólne niezbędne dla każdego przyszłego obywatela oraz poznanie Polski w zakresie dostępnym dla wieku i rozwoju młodzieży, uświadomić najważniejsze przejawy kultury Polski z uwzględnieniem w miarę możności pierwiastków kultury obcej, a przez to pogłębić stosunek młodzieży do Państwa Polskiego.

§ 33. W programie szkoły powszechnej rozróżnia się trzy szczeble: szczebel pierwszy obejmuje elementarny zakres wykształcenia ogólnego, szczebel drugi jest rozszerzeniem i pogłębieniem szczebla pierwszego, szczebel trzeci ma nadto przysposobić młodzież pod względem społeczno-obywatelskim i gospodarczym. Zagadnienia kulturalno-gospodarcze środowiska, w którem szkoła się znajduje, winny być uwzględnione w materjale naukowym wszystkich trzech szczebli.

§ 34. Program szkoły powszechnej stopnia I realizuje większą część pierwszego szczebla w ciągu 4 pierwszych lat, resztę pierwszego szczebla oraz najważniejsze składniki drugiego i trzeciego szczebla w cią-

gu 3 lat następnych, przytem w taki sposób, że już po piątym roku nauki osiąga się ogólne przygotowanie w zakresie pierwszego szczebla programowego.

§ 35. Program szkoły powszechnej stopnia II realizuje pierwszy szczebel w pierwszych 4 latach nauki, drugi i najważniejsze składniki trzeciego — w 3 latach następnych.

§. 36. Program szkoły powszechnej stopnia III realizuje pierwszy szczebel w 4 pierwszych latach nauki, drugi w 2 następnych latach, t. j. w piątym i szóstym, trzeci — w siódmym roku nauki.

§ 37. W programie szkoły powszechnej każdego stopnia są następujące obowiązkowe przedmioty: religja, język polski, historja, geografja, nauka o przyrodzie, arytmetyka z geometrją, rysunek, zajęcia praktyczne, śpiew i ćwiczenia cielesne.

Wprowadzenie innych przedmiotów obowiązkowych lub nadobowiązkowych określają osobne przepisy.

§ 38. Zakres materjału i plany godzin dla szkół powszechnych wszystkich 3 stopni określają osobne programy nauki.

§ 39. Nauczanie winno mieć charakter wybitnie praktyczny, dostosowany przedewszystkiem do najbliższego środowiska szkoły i jego potrzeb gospodarczych.

§ 40. Nauczanie w szkole powszechnej winno być dostosowane do wieku i rozwoju uczniów, wiązać się ściśle z pracą wychowawczą oraz zapewniać:

a) osiągnięcie przepisanych programem wyników nauki,
b) możliwie pełny rozwój uzdolnień uczniów,
c) stopniowe zaprawianie uczniów do samodzielności i systematyczności w pracy oraz do stosowania w życiu praktycznem nabytych wiadomości i sprawności.

§ 41. Nauczanie opiera się przedewszystkiem na pracy w szkole. Praca domowa ucznia uzupełnia ją i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości nabytych podczas nauki w szkole, a nadto do samodzielnego opracowywania nowego dostępnego tematu.

Praca domowa w klasie I może występować nie wcześniej, niż w drugiem półroczu i to w wymiarze bardzo ograniczonym. W klasach następnych wymiar pracy domowej zwiększa się powoli i stopniowo, tak

jednak, że w klasach, do których uczęszczają roczniki 5—7, nie może przekraczać normy $1^1/_2$ godziny dziennie.

§ 42. Metody nauczania winny uwzględniać w należytej mierze rolę:

a) nauczyciela,
b) podręcznika i środków pomocniczych,
c) urządzeń szkolnych,
d) samodzielnej pracy ucznia.

§ 43. Nauczyciel uczy, organizuje naukę głośną i cichą, daje wskazówki do pracy domowej, bada postępy i sprawdza wyniki nauki zarówno całej klasy (kompletu—§ 48), jak i poszczególnych uczniów. Winien on przytem zastanawiać się nad celowością i skutecznością stosowanych przez siebie metod pracy i obmyślać sposoby usunięcia braków.

§ 44. Podręcznik zależnie od przedmiotu w którym jest stosowany, służy do utrwalania, porządkowania i zdobywania wiadomości oraz do wyrabiania sprawności. Uczniom trzech ostatnich roczników służy nadto do orjentowania się w całości materjału. Środki pomocnicze, zależnie od przedmiotu, w którym są stosowane, służą w stosunku do poszczególnych zagadnień kursu nauki tym samym celom, co i podręcznik.

§ 45. Urządzenia szkolne, np. sala gimnastyczna, ogród, pracownie i t. p., winny umożliwiać stosowanie metod pracy właściwych dla danego przedmiotu i klasy.

§ 46. Samodzielna praca ucznia winna polegać na braniu żywego i czynnego udziału w całej pracy w szkole i w domu, zwłaszcza na opracowywaniu bądź omawianych już tematów, bądź też dostępnych nowych przez właściwe korzystanie z podręczników, środków pomocniczych i urządzeń szkolnych.

§ 47. Żadna metoda nie może być uznana za wyłącznie obowiązującą przy nauczaniu danego przedmiotu.

Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem winni troszczyć się o dobór metod i o zdobycie środków pomocniczych, czyniących zadość postulatom, wskazanym wyżej w §§ 39 — 46, a odpowiadających warunkom i możliwościom szkoły.

B. Organizacja nauczania.

§ 48. Nauka w szkole powszechnej może odbywać się:

a) w poszczególnych klasach, uczących się w osobnych izbach pod kierunkiem różnych nauczycieli,
b) w kompletach, złożonych z klas, uczących się równocześnie w tej samej izbie pod kierunkiem jednego nauczyciela,
c) w zespołach, złożonych z uczniów różnych klas,
d) w grupach, złożonych z uczniów tej samej klasy.

Klasa (oddział), komplet, zespół nie może liczyć więcej niż 50 uczniów. Wyjątki mogą być czynione przy nauczaniu śpiewu i ćwiczeń cielesnych.

Nauczanie religji w zespołach regulują osobne przepisy.

§ 49. W klasach o kursie rocznym program nauki wyczerpywany jest w ciągu każdego roku szkolnego.

§ 50. Przy nauczaniu klasy o kursie więcej niż rocznym stosuje się zależnie od przedmiotu:

a) albo cykliczność całkowitą, polegającą na tem, że program danego przedmiotu składa się w klasie o kursie dwuletnim z 2, w klasie o kursie trzyletnim z 3 odmiennych części, przeznaczonych na kolejne lata i powtarzających się w tym samym porządku, przytem takich, że można rozpoczynać naukę od którejkolwiek z nich.

b) albo cykliczność częściową, polegającą na tem, że znaczna część programu, stanowiąca jego główny trzon, powtarza się co roku, resztę programu stanowią tematy, różne z roku na rok i powtarzające się w klasie o kursie dwuletnim po 2, w klasie o kursie trzyletnim po 3 latach. W głównej części programu, powtarzającej się co rok, stosuje się urozmaicenie materjału, polegające na zmianie z roku na rok przykładów i ćwiczeń, dobieranych dla przerobienia zasadniczej treści programowej.

§ 51. Komplet może się składać z 2 klas kolejnych, łączonych w sposób, wskazany w przepisanym programie nauki.

§ 52. Przy nauce w komplecie każda klasa uczy się według własnego programu, z wyjątkami, wskazanemi w przepisanym programie nauki.

§ 53. Przy nauczaniu w komplecie według 2 różnych programów, zasadniczo jedna klasa ma naukę głośną, druga zaś cichą. O ile plan godzin na to pozwala, należy dążyć, aby przedmioty jednoczesnej nauki były te same.

§ 54. Nauka cicha uzupełnia naukę głośną i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości, nabytych podczas nauki głośnej, a nadto do samodzielnego przygotowywania i opracowywania nowego dostępnego tematu.

Odpowiednio zorganizowana nauka cicha łącznie z nauką głośną winna zapewnić całkowitą realizację programu i osiągnięcie przepisanych wyników nauki.

§ 55. Tworzenie zespołów przewiduje się przy nauczaniu:

a) religji w przypadkach, określonych przez osobne przepisy,

b) ćwiczeń cielesnych (podział według płci),

c) zajęć praktycznych.

Niezależnie od tego mogą być tworzone na stałe lub doraźnie zespoły chóralne.

Nauczanie w zespole odbywa się według specjalnego programu, przepisanego dla danego zespołu.

§ 56. W klasach V, VI i VII, liczących więcej niż 40 uczniów, może być stosowane tworzenie grup przy nauczaniu przyrody i zajęć praktycznych. Jedna klasa może być podzielona tylko na 2 grupy, które uczą się według tego samego programu.

§ 57. W klasie I winien uczyć wszystkich przedmiotów tylko jeden nauczyciel; tej samej zasady należy przestrzegać w klasie II, a w miarę możności stosować w klasach III i IV. Wyjątek może być czyniony dla nauki religji.

W klasach wyższych, t. j. V, VI i VII, naucza w zasadzie kilku nauczycieli, z których każdy uczy pokrewnych przedmiotów. Jednak w każdej klasie jeden z nauczycieli winien mieć znaczniejszą liczbę godzin.

§ 58. Należy dążyć, aby ten sam nauczyciel prowadził klasę przez kilka lat; z reguły zaś nauczyciel, który uczy klasę I, winien uczyć w następnym roku szkolnym klasę II.

VI. Program i organizacja pracy wychowawczej.

§ 59. Program wychowania winien, zgodnie z funkcją społeczno-państwową szkoły powszechnej, zapewnić dzieciom — przez wyrobienie religijne, moralne, umysłowe, fizyczne—podstawy wychowania, niezbędne dla każdego obywatela, oraz właściwe przygotowanie do życia z należytem uwzględnieniem kultury życia codziennego. Program ten winien być dostosowany do potrzeb środowiska oraz wieku i rozwoju dzieci.

§ 60. Organizacja wychowania winna uwzględniać ścisłą koordynację wszystkich poczynań wychowawczych, jak również wszystkich czynników współdziałających pod kierunkiem kierownika szkoły, oraz przewidywać stosowanie właściwych i celowych metod wychowawczych, odpowiadających rozwojowi psychicznemu i fizycznemu dzieci.

§ 61. Poznanie dziecka i środowiska, w którem ono żyje, jest niezbędnym warunkiem pracy wychowawczej w szkole.

Kierownik i grono nauczycielskie winni ułatwiać dzieciom, rozpoczynającym dopiero naukę, wdrożenie się do życia w środowisku szkolnem, w ciągu zaś całego pobytu dziecka w szkole winni przysposabiać je do wejścia w życie w szerszem społeczeństwie i zaprawiać do pracy społeczno-obywatelskiej.

§ 62. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem, czuwając nad wytworzeniem odpowiedniej atmosfery wychowawczej, realizują program wychowania przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie,
c) dopomaganie uczniom do samowychowywania się,
d) organizowanie życia zbiorowego uczniów,
e) utrzymywanie stałej łączności z domem w pracy wychowawczej.

Oddziaływanie wychowawcze winno nadto obejmować wyzyskiwanie dodatnich wpływów środowiska pozaszkolnego, a przeciwdziałanie wpływom ujemnym.

§ 63. Bezpośredni wpływ kierownika i nauczycieli na klasę i poszczególnych uczniów wyraża się przedewszystkiem przez życzliwy i opiekuńczy stosunek do nich, dbałość o ich zdrowie i bezpieczeństwo, dawanie osobistego przykładu oraz opiekę nad organizacjami uczniów.

Wpływ ten stanowi podstawowy czynnik oddziaływania wychowawczego zwłaszcza w stosunku do uczniów najmłodszych.

§ 64. W nauczaniu wartości wychowawcze winny być osiągane przedewszystkiem przez:

a) dobór i wyzyskanie treści,
b) dostosowaną do danego poziomu organizację nauczania,
c) właściwy stosunek nauczyciela do nauczania (umiłowanie pracy),
d) wyrabianie w uczniu samodzielności, aktywności, systematyczności i rzetelnego stosunku do pracy.

§ 65. Kierownik i grono nauczycielskie winni dopomagać uczniom do samowychowywania się, uwzględniając zarówno ogół uczniów, jak indywidualne ich właściwości. Zwłaszcza zaś winni oni zwrócić uwagę na uczniów mniej zdolnych, trudniejszych do prowadzenia, będących w cięższych warunkach życiowych oraz dotkniętych brakami fizycznemi.

§ 66. Podstawową formą życia zbiorowego w szkole jest klasa (komplet), jako grupa społeczna. W obrębie klasy uczniowie powinni przyzwyczajać się do życia zbiorowego przedewszystkiem przez wytwarzanie przyjaznej atmosfery koleżeńskiego współżycia.

W stosunku do uczniów starszych życie zbiorowe może nadto znajdować swój wyraz w innych formach organizacyjnych, najlepiej odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom uczniów oraz zamierzeniom wychowawczym szkoły.

Mogą to być:

a) organizacje klasowe i międzyklasowe, które powstają i rozwijają swoją działalność jedynie za zgodą i pod opieką szkoły.
b) organizacje międzyszkolne dopuszczone przez władze szkolne, a mające w danej szkole swe koła lub też członków wśród jej uczniów.

Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem wnikają w treść i działalność wszystkich organizacyj, wymienionych pod lit. a), i opiekują się niemi, czuwając nad właściwem ustosunkowaniem się uczniów do pracy w organizacjach i nad tem, by udział w nich nie przeszkadzał w pracy szkolnej.

Kierownik nadto ma prawo i obowiązek wnikania bezpośrednio lub za pośrednictwem wyznaczonego przez siebie nauczyciela szkoły w pracę wszystkich organizacyj, wymienionych pod lit. b).

§ 67. Łączność szkoły i domu w akcji wychowawczej polega przedewszystkiem na zainteresowaniu i uświadamianiu rodziców o pracy

i dążeniach szkoły, wzajemnem informowaniu się o pracy i warunkach życia ucznia oraz na czynnej współpracy rodziców ze szkołą. Łączność ta, wyrażająca się w stałych oraz w doraźnych formach winna przyczyniać się do bliskiego i ścisłego współdziałania szkoły i domu.

Kierownik i grono nauczycielskie winni nadto brać żywy udział w pracach z zakresu opieki społecznej nad swoimi uczniami, a tam, gdzie tego zachodzi potrzeba, budzić inicjatywę.

Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem mają obowiązek roztoczenia szczególnej opieki nad uczniami, przychodzącymi z dalszych okolic i przyjeżdżającymi, oraz nad warunkami życia tych uczniów, którzy mieszkają nie w domu, lecz na stancjach, w internatach i bursach.

§ 68. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem winni w miarę możności ułatwić uczniom, pozostającym ostatni rok w szkole, poinformowanie się o różnych zawodach, ewentualnie przy pomocy poradni zawodowych.

§ 69. W pracy wychowawczej szkoły biorą udział wszyscy nauczyciele. Ze względu na charakter szkoły powszechnej i jej organizację każdy nauczyciel własny i kierownik z reguły jest opiekunem klasowym.

§ 70. Opiekun klasowy ma pod swoją opieką jedną lub więcej klas. Rozkład obowiązków opiekuńczych nad klasami powinien być możliwie równomierny.

Należy dążyć do tego, aby opiekę nad daną klasą lub klasami miał nauczyciel, który ma w tej klasie czy klasach większą liczbę godzin nauki, przytem jednak jest pożądana ciągłość pracy opiekuńczej, polegająca na sprawowaniu opieki nad tymi samymi uczniami przez parę lat.

VII. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 71. Wychowując się i kształcąc w szkole, uczeń ma przysposobić się do tego, by przez dalszą pracę nad sobą w okresie młodzieńczym stał się pożytecznym obywatelem Państwa.

§ 72. Uczeń dąży do wyrobienia religijnego, do uszlachetniania swych uczuć i umacniania charakteru, a zarazem kształci swój umysł i zdobywa sprawność fizyczną.

§ 73. W szczególności uczeń:

a) pracuje chętnie i sumiennie w szkole i w domu, starając się, by praca jego była zawsze rzetelna, dokładna i wytrwała,

b) wypełnia dokładnie wszystkie swoje obowiązki,

c) kocha rodziców, szanuje nauczycieli, a względem wszystkich osób, które go otaczają, jest ufny, życzliwy i uczynny, w miarę możności pomaga w pracy innym, zwłaszcza słabszym od siebie,

d) jest koleżeński, bierze czynny udział w życiu swej klasy, a w klasach wyższych nadto w życiu organizacyj uczniowskich, do których należy,

e) dba o czystość ciała, jest schludny w ubiorze, współdziała w utrzymywaniu ładu w szkole, szanuje cudzą własność i ochrania dobro publiczne, a zwłaszcza nie niszczy przedmiotów i urządzeń szkolnych,

f) ćwiczy i usprawnia ciało, aby być zawsze dzielnym i zdolnym do znoszenia niewygód.

Uczeń jest śmiały i pogodny, zawsze mówi prawdę, kocha swoją szkołę i dba o jej honor.

B. Przyjmowanie i przechodzenie uczniów.

§ 74. Zasady przyjmowania uczniów do klasy I określają przepisy o wykonaniu obowiązku szkolnego.

§ 75. Przyjmowanie do klasy II i następnych odbywa się na zasadzie osobnych przepisów z zachowaniem następujących warunków:

a) wiek nie niższy niż 7 lat ukończonych — dla kandydata do klasy II; wiek ten podwyższa się stopniowo o jeden rok do każdej następnej klasy,

b) egzamin wstępny, stwierdzający, że kandydat posiada zasób wiadomości i sprawności, wymaganych dla wstępujących do danej klasy.

§ 76. W obrębie szkół tego samego stopnia przechodzenie uczniów z klasy do klasy odbywa się na podstawie świadectwa bez egzaminu, przewidzianego w § 75 lit. b), i bez straty roku.

§ 77. Przechodzenie uczniów szkół stopnia I do szkół stopnia II i III oraz uczniów szkół stopnia II do szkół stopnia III odbywa się na podstawie świadectwa bez egzaminu:

1) ze szkół stopnia I:

a) po ukończeniu kl. I, II, III—do kl. II, III, IV b) „ „ z pomyślnym wynikiem co najmniej jednego roku kl. IV — do kl. V.	szkół stopnia II i III,

2) ze szkół stopnia II:

po ukończeniu kl. I, II, III, IV, V — do kl. II, III, IV, V, VI szkół stopnia III.

§ 78. Poszczególni uczniowie, jeśli wynik ich nauki, stwierdzony na świadectwie rocznem (§ 86), jest pomyślny, mogą przechodzić na warunkach wskazanych w § 75:

1) ze szkół stopnia I:

po jednym roku klasy III — do klasy IV, a wyjątkowo po drugim roku klasy IV — do klasy VI,	szkół stopnia II i III,

2) ze szkół stopnia II:

po jednym roku klasy VI— do klasy VII szkół stopnia III.

§ 79. Przechodzenie uczniów szkół stopnia III do szkół stopnia II i I oraz uczniów szkół stopnia II do szkół stopnia I odbywa się na podstawie świadectwa:

1) ze szkół stopnia III:

a) po ukończ. kl. I, II, III, IV, V—do kl. II, III, IV, V, VI b) „ „ „ VI — na drugi rok nauki kl. VI,	szkół stopnia II,

c) „ „ „ I, II—do kl. II, III szkół stopnia I;

2) ze szkół stopnia II:

po ukończeniu kl. I, II — do kl. II, III szkół stopnia I;

3) ze szkół stopnia III i II:

po ukończeniu kl. III, IV, V, VI — do kl. IV szkół stopnia I, w której uczeń pozostaje do czasu wypełnienia obowiązku szkolnego i otrzymuje w razie pomyślnego końcowego wyniku nauki świadectwo ukończenia szkoły.

§ 80. Przechodzenie uczniów w obrębie szkół różnych stopni w przypadku niepomyślnego wyniku nauki w danej klasie odbywa się w sposób następujący:

1) ze szkół stopnia I do szkół stopnia II i III „ „ „ II „ „ „ III „ „ „ III „ „ „ II	do takiej samej klasy jak ta, z której uczeń przechodzi;

jeżeli jednak uczeń klasy IV szkoły stopnia I ukończył pierwszy rok nauki z wynikiem pomyślnym, a drugi rok nauki z wynikiem niepomyślnym, przechodzi na podstawie świadectwa do klasy V szkół stopnia II i III;

2) ze szkół stopnia II i III do szkół stopnia I:

a) z kl. I i II — do kl. I i II,
z kl. III — na drugi rok nauki w kl. III,

b) z kl. IV, V, VI — do kl. IV szkół stopnia I, w której uczeń pozostaje do czasu wypełnienia obowiązku szkolnego i utrzymuje w razie pomyślnego końcowego wyniku nauki świadectwa ukończenia szkoły.

C. Ocena uczniów.

§ 81. Nauczyciel, dążąc stale i konsekwentnie do urabiania sobie opinji o uczniu, poznaje możliwie dokładnie:

a) warunki domowe życia i pracy ucznia,
b) jego właściwości fizyczne i stan zdrowia,
c) jego właściwości psychiczne, a zwłaszcza przejawiające się u niego zainteresowania i uzdolnienia,
d) ustosunkowanie się jego do pracy, zwracając szczególną uwagę na pilność i wytrwałość,
e) wyniki osiągane w pracy,
f) ustosunkowanie się jego do życia klasy i szkoły.

W szczególności nauczyciel wnika w trudności, których uczeń nie może pokonać, i stara się poznać przyczyny niepowodzeń ucznia w pracy.

§ 82. Kierujac się powyższemi danemi, nauczyciel stosuje odpowiednie środki oddziaływania wychowawczego i pomaga uczniowi w pracy, udzielając mu w miarę potrzeby wskazówek, niezbędnych do jej poprawienia i ulepszania.

§ 83. We wszystkich klasach — z wyjątkiem klasy I — nauczyciel, przyjmując jako kryterjum wymagania obowiązującego programu, ustala z końcem każdego okresu oceny wyników nauki ucznia ze wszystkich przedmiotów, których uczy, oraz ocenę zachowania się ucznia. Przy ocenach postępu ze śpiewu i ćwiczeń cielesnych bierze się przedewszystkiem pod uwagę wysiłki ucznia w kierunku zdobywania usprawnienia, odpowiadającego jego możliwościom. Oceny wyraża się w odpowiednich stopniach. O ile w danej klasie uczy kilku nauczycieli, ustala ocenę zachowania się ucznia Rada Pedagogiczna (ewentualnie w składzie niepełnym). W księgach szkolnych notuje się prócz stopni krótkie motywy ocen niedostatecznych.

Stopnie, ustalone z końcem okresu drugiego są zarazem stopniami za pierwsze dwa okresy, stopnie, ustalone z końcem okresu trzeciego, są zarazem stopniami za pierwsze trzy okresy, stopnie ustalone z końcem okresu czwartego, są zarazem stopniami rocznemi.

Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażone w stopniach oceny wyników nauki ze wszystkich przedmiotów, nauczanych w danej klasie, oraz ocenę zachowania się ucznia.

O wynikach nauki po pierwszym i trzecim okresie zawiadamia się rodziców względnie opiekunów uczniów.

§ 84. Uczniowie klasy I nie otrzymują wyrażonych w stopniach ocen ani świadectw szkolnych. Z końcem jednak pierwszego półrocza oraz z końcem każdego następnego okresu nauczyciel ustala opinję swoją, dotyczącą zachowania się oraz postępów ucznia w nauce, i zapisuje ją do ksiąg szkolnych.

§ 85. Wszyscy uczniowie klasy I przechodzą w zasadzie do klasy II.

Pozostawienie ucznia w klasie I na rok drugi może nastąpić wtedy jedynie, gdy uczeń wskutek zbyt słabego rozwoju i przygotowania w żaden sposób nie będzie mógł sprostać wymaganiom programu klasy II.

Uczniowie klasy I otrzymują z końcem roku szkolnego zaświadczenia, stwierdzające, czy przechodzą do klasy II, czy też pozostają w klasie I.

Promowanie uczniów do klasy III i następnych odbywa się na podstawie stopni rocznych ze wszystkich przedmiotów obowiązujących, nau-

czanych w danej klasie. Uczeń jest promowany do klasy następnej, o ile z przedmiotów tych posiada stopnie co najmniej dostateczne.

W wyjątkowych przypadkach, określonych przez specjalne przepisy, uczeń może być promowany do klasy następnej, mimo, że nie ze wszystkich przedmiotów posiada stopnie co najmniej dostateczne.

Kierownik szkoły ma obowiązek wspólnie z nauczycielem zbadać dokładnie tych uczniów, którym grozi nieuzyskanie promocji. Dotyczy to zwłaszcza uczniów tych klas, które uczy jeden nauczyciel.

Decyzję o niepromowaniu ucznia należy w księgach szkolnych uzasadnić.

§ 86. Uczniowie, uczęszczający do klas dwu względnie trzyletnich, przechodzą bez wyjątku w obrębie tych klas z jednego roku nauki na drugi i otrzymują na świadectwie rocznem stwierdzenie pomyślnego lub niepomyślnego wyniku nauki.

D. Ukończenie szkoły i uprawnienia.

§ 87. O ukończeniu szkoły powszechnej stanowi pomyślny wynik nauki w ostatnim (najwyższym) roku nauczania, a mianowicie: w szkole stopnia I—w trzecim roku nauki w klasie IV (z uwzględnieniem jednak postanowień § 79 p. 3 i § 80 p. 2-b), w szkole stopnia II — w drugim roku nauki w klasie VI (z uwzględnieniem postanowień § 79 p. 1-b), w szkole stopnia III—w klasie VII.

Uczniowie, którzy w powyższy sposób ukończyli naukę, otrzymują świadectwa ukończenia szkoły powszechnej stopnia I, II lub III.

§ 88. Uczniowie, którzy uczynili zadość obowiązkowi szkolnemu, a nie mają warunków do otrzymania świadectwa ukończenia szkoły powszechnej, otrzymują, gdy opuszczają szkołę, zaświadczenie, stwierdzające wypełnienie obowiązku szkolnego z wyszczególnieniem stopnia szkoły, czasu trwania nauki i ukończonej przez nich klasy względnie klasy i roku nauki.

§ 89. Ukończenie szkoły powszechnej stopnia II i III daje podstawę do nauki w gimnazjach, seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli, w szkołach zawodowych stopnia gimnazjalnego, opierających się na drugim lub trzecim szczeblu programowym, oraz w szkołach zawodowych dokształcających, opierających się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 90. Ukończenie klasy VI szkoły powszechnej stopnia III daje podstawę do nauki w gimnazjach, seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli oraz w szkołach zawodowych, opierających się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 91. Ukończenie z pomyślnym wynikiem klasy IV szkoły powszechnej stopnia III lub II albo pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej stopnia I daje podstawę do nauki w szkołach zawodowych stopnia niższego oraz w szkołach dokształcających zawodowych, opierających się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej.

Postanowienia przejściowe.

§ 92. W okresie wyjątkowo trudnych warunków finansowych ogólne liczby uczniów w szkole każdego stopnia mogą być o 20 większe od liczb, wskazanych w §§ 8—10, t. j. mogą wynosić:

1. w	szkole	stopnia	I o 1	nauczycielu	80	uczniów,
„	„	„	„ o 2	nauczycielach . . .	140	„
2. „	„	„	II o 3	„ . . .	180	„
„	„	„	„ o 4	„ . . .	230	„
3. „	„	„	III o 5	„ . . .	280	„
„	„	„	„ o 6	„ . . .	330	„

§ 93. W okresie wyjątkowo trudnych warunków finansowych ogólna liczba uczniów w klasie (oddziale), komplecie, zespole może być o 10 większa od liczby, wskazanej w § 48, t. j. może wynosić 60.

14.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 10 stycznia 1934 r. O-40049/33

do P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów, Przełożonych i Nauczycielstwa wszystkich szkół w Okręgu

w sprawie zbiórki na cele szkolnictwa polskiego zagranicą.

Nawiązując do okólnika z dnia 24 listopada 1933 r. Nr. O 36793/33 (Dz. Urz. Kur. O. S. Wil. Nr. 12 poz. 154), zarządzam, aby w okresie powszechnej zbiórki na cele szkolnictwa polskiego zagranicą od 15 stycznia do 15 lutego r. b.:

1) PP. Nauczyciele, wygłaszający na terenie szkół wszelkiego typu odpowiednie pogadanki, zwrócili szczególną uwagę na znaczenie rozwoju szkolnictwa polskiego zagranicą dla idei wielkiej, silnej i potężnej Polski oraz podkreślili obowiązek społeczeństwa w kraju poparcia wysiłku emigracji i mniejszości polskiej, utrzymania łączności z Macierzą. Materjał do pogadanek można zaczerpnąć z wydawnictwa Komitetu Wykonawczego Zbiórki na rzecz Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą p. t. „Walka o Szkołę Narodową dla Polaków Zagranicą". Broszurka ta została przesłana do Dyrekcyj szkół bezpośrednio, a dla Szkół Powszechnych za pośrednictwem pp. Inspektorów Szkolnych.

2) Dla osiągnięcia jak najlepszych realnych wyników zbiórki jest pożądane, aby pp. Nauczyciele, biorący udział w pracach Wojewódzkich, Powiatowych i Lokalnych Komitetów Zbiórki, przyczynili się do powstania sekcyj szkolnych przy tych Komitetach.

Odezwę do Nauczycielstwa, wydaną przez Komitet Wykonawczy Funduszu, wysłano łącznie z broszurką „Walka o Szkołę Narodową dla Polaków Zagranicą".

3) Dyrekcje i Kierownictwa Szkół zorganizują zebrania organizacyj rodzicielskich i opiekuńczych, istniejących przy szkołach, na których sprawa zbiórki ma być zreferowana.

Sama akcja zbiórki ma być przeprowadzona wśród członków organizacyj rodzicielskich, a przez te organizacje i wśród szerszych kół społeczeństwa na podstawie list składkowych, które przesłano Dyrekcjom

szkół i PP. Inspektorom Szkolnym dla przekazania Kierownictwom Szkół Powszechnych.

Dopuszczalny jest również udział młodzieży szkolnej w zbiórce, o ile akcja zbiórkowa zostanie podjęta przez samą młodzież bez ingerencji nauczycieli.

Podkreślam potrzebę gorliwego zainteresowania się Panów Dyrektorów i Kierowników Szkół akcją zbierania książek, zaleconą już w poprzednim okólniku. Sprawą tą należy zainteresować młodzież, która może zarówno indywidualnie jak i przez organizacje uczniowskie wziąć udział w zbiórce i przyczynić się do jej powodzenia.

Należy dołożyć wszelkich starań, by tegoroczna zbiórka pieniężna na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą wśród starszego społeczeństwa stała się powszechną i by Fundusz mógł sprostać zadaniom, do których został powołany. Obowiązkiem całego społeczeństwa polskiego jest uratować dla polskości chociaż część tych setek tysięcy dzieci polskich, którzy kształcą się dzisiaj zagranicą w szkole obcej.

Przy odwoływaniu się do Organizacyj Rodzicielskich, Komitetów, Patronatów i Kół Rodzicielskich przy szkołach, proszę zwrócić uwagę na państwowe znaczenie tej sprawy.

Procedura zbiórki nie powinna odbić się ujemnie na jej wynikach, a rezultaty jej nie mogą być niższe od efektu uzyskanego w roku ubiegłym i dlatego Dyrekcje i Kierownictwa szkół dołożą starań, aby Zarządy Organizacyj Rodzicielskich asygnowały z funduszów rozporządzalnych pewną ryczałtową kwotę na rzecz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą niezależnie od zbiórki, przeprowadzonej wśród swoich członków i młodzieży szkolnej. Listy składkowe po ukończeniu zbiórki Organizacje Rodzicielskie prześlą bezpośrednio do Komitetu Funduszu (Warszawa, Al. Ujazdowskie 37 m. 7). Zebrane kwoty pieniężne należy wpłacić do P. K. O. na konto czekowe Nr. 21.895 Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Do dnia 16 Marca r. b. Dyrekcje Szkół nadeślą do Kuratorjum sprawozdania z wykonania niniejszego zarządzenia oraz podadzą, jakie organizacje, jakie kwoty wpłaciły na rzecz szkolnictwa polskiego zagranicą, jaki był udział nauczycieli w komitetach lokalnych, oraz kiedy (dokładna data) wpłacono do P. K. O. zebraną kwotę.

Takież sprawozdania złożą Kierownictwa Szkół Powszechnych PP. Inspektorom Szkolnym do dnia 1 marca 1934 r., a zestawienia ogólne tych sprawozdań PP. Inspektorowie Szkolni nadeślą do Kuratorjum w terminie do dnia 16 marca r. b.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) K. Szelągowski.

15.

ZARZĄDZENIE

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 20 grudnia 1933 r. Nr. II-40405/33

w sprawie statutu Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Na podstawie art. 4 p. 1 Ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) uzupełniam § 5 Statutu C. Biblj. Ped. przy Kuratorjum O. S. Wileńskiego (Dz. Urz. K. O. S. W. Nr. 6 z r. 1932, poz. 67) następującem zdaniem:

„Koszty utrzymania lokalu Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej, oświetlenia, opału, utrzymania 1 bibljotekarza i usługi pokrywa Kuratorjum O. S. Wil.".

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *K. Szelągowski.*

16.

KOMUNIKATY.

Ulgi kolejowe.

W uzupełnieniu komunikatu, podanego
w Dzienniku Urzędowym K.O.S.W. Nr. 11
1933 r. poz. 143

Wykaz szkół, które uprawnione są do korzystania z ulg kolejowych.

B. Zakłady naukowe teologiczne.

Województwo Wileńskie:

Wilno	Seminarjum duchowne rzymsko-katolickie,
„	Państwowe seminarjum duchowne prawosławne.

C. Szkoły artystyczne.

Województwo Białostockie:

Grodno	Filja Lwowskiego Konserwatorjum Muzycznego im. Karola Szymanowskiego (daw. Lwowskiego Instytutu Muzycznego).

Województwo Wileńskie:

Wilno	Konserwatorjum Muzyczne Towarzystwa Muzycznego „Lutnia".
"	Żydowski Instytut Muzyczny Żydowskiego Stow. Popierania Sztuki.
"	Szkoła Dramatyczna przy Teatrach Miejskich Zw. Artystów Scen Polskich.

D. Szkoły średnie ogólnokształcące.

a) szkoły państwowe:

Województwo Białostockie:

Grodno	Państwowe Gimnazjum męskie im. Adama Mickiewicza,
"	Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Emilji Plater,
Suwałki	Państwowe Gimnazjum męskie im. Karola Brzostowskiego,
Suwałki	Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej,
Wołkowysk	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Kr. Stefana Batorego.

Województwo Nowogródzkie:

Baranowicze	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Rejtana,
Lida	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Chodkiewicza,
Nieśwież	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Syrokomli,
Nowogródek	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. A. Mickiewicza,
Nowogródek	Filja Białoruska Państw. Gimn. Koed. im. A. Mickiewicza,
Słonim	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Kościuszki,
Stołpce	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Tad. Hołówki.

Województwo Wileńskie:

Dzisna	Państwowe Gimnzjum koedukacyjne im. Piramowicza,
Mołodeczno	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Tomasza Zana,
Nowa Wilejka	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. św. Kazimierza,
Oszmiana	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Śniadeckiego,

Święciany	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Piłsudskiego,
Wilejka	Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Sienkiewicza,
Wilno	Państwowe Gimnazjum męskie im. Z. Augusta,
"	Państwowe Gimnazjum męskie im. J. Lelewela,
"	Państwowe Gimnazjum męskie im. A. Mickiewicza,
"	Państwowe Gimnazjum męskie im. J. Słowackiego,
"	Państwowe Gimnazjum żeńskie im. El. Orzeszkowej,
"	Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Czartoryskiego,
"	Filja Białoruska Państw. Gimn. im. Jul. Słowackiego (koeduk.).

b) Szkoły prywatne:

Województwo Białostockie:

Grodno	Gimnazjum męskie im. H. Sienkiewicza Koła Polskiej Macierzy Szkolnej,
"	I Społeczne Gimnazjum Koeduk. T-wa dla utrzymania gimnazjum,
Sejny	Gimnazjum im. Św. Kazimierza Kurji Biskupiej,
Suwałki	Gimnazjum T-wa Żyd. Szkół Średnich.

Województwo Nowogródzkie:

Baranowicze	Gimnazjum koedukacyjne z pol. jęz. nauczania Chaima Epsztejna,
"	Gimnazjum Koedukacyjne im. Kr. Barbary Radziwiłłówny Walentyny Szulickiej,
Słonim	Gimnazjum Koedukacyjne Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Średniej.

Województwo Wileńskie:

Druja	Gimnazjum Koedukacyjne Polskie im. Króla Stefana Batorego Zgromadzenia OO. Marjanów,
Głębokie	Polskie Gimnazjnm Koedukacyjne im. Unji Lubelskiej Towarzystwa Popierania Szkoły Średniej,
Wilno	Gimnazjum męskie OO. Jezuitów,
"	Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu.
"	Gimnazjum Koedukacyjne Chaima Epszteina i J. Szpajzera,
"	Pryw. Gimnazjum Koedukacyjne Ferdynanda Welera,

Wilno Gimnazjum Koedukacyjne Towarzystwa Pedagogów,
" Gimnazjum męskie Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy,
" Gimnazjum Koedukacyjne im. Tadeusza Czackiego, Świętorzeckiego Stefana,
" Gimnazjum im. św. Katarzyny, PP. Benedyktynek,
" Liceum żeńskie im. Filomatów Pietraszkiewiczówny Stanisławy,
" Gimnazjum Koedukacyjne im. Witolda Wielkiego Litewskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Rytas",
" Gimnazjum Koedukacyjne hebr. Stow. Oświat.-Kulturalnego „Tarbuth",
" Gimnazjum Rosyjskie Społeczne im. A. Puszkina,
" Gimnazjum Koedukacyjne Żydowsk. Centralnego Komitetu Oświaty.

E. Szkoły Zawodowe.

Województwo Białostockie:

Grodno Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska,
" Szkoła Rzemiosł Polskiej Macierzy Szkolnej (męska),
" 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej,
" 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izraela Sassa,
" Szkoła Rzemieślnicza przy Gminie Żydowskiej im. E. Bregmana miasta Grodna (męska),
" Szkoła Rzemieślnicza Żeńska Tow. Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolniczej wśród Żydów.
Suwałki Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska),
" 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.

Województwo Nowogródzkie:

Baranowicze Czteroletnia Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej,
" Szkoła Budowlano-Drogowa Polskiej Macierzy Szkolnej (męska),
Berdówka Szkoła Rolnicza Męska,
Bereżno Państwowa Szkoła Rolnicza Żeńska,
Dworzec Szkoła Rzemieślnicza Zakładu Wychowawczego im. św. Józefa (męska),

Grzybów	Państwowa Szkoła Rolnicza Męska,
Iszczołna	Szkoła Zawodowa Żeńska, Kresowego Związku Ziemian pow. Lidzkiego,
Kuszelewo	Szkoła Rolnicza Męska,
Lida	Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska),
„	Prywatna 3-kl. Męska Szkoła Handlowa z 4-tą klasą specjalną o kierunku spółdzielczym Kolegjum XX. Pijarów,
Łazduny	Szkoła Rolnicza Męska,
Różanka	Państwowa Szkoła Rolnicza Żeńska,
Żyrowice	Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza Męska.

Województwo Wileńskie:

Antonowo	Szkoła Rolnicza Męska,
Antowil	Państwowa Szkoła Rolnicza Żeńska,
Bukiszki	Szkoła Rolnicza Męska,
Łuczaj	Państwowa Szkoła Rolnicza Męska,
Nieśwież	Prywatna Żeńska Szkoła Przemysłowa P.P. Benedyktynek,
Nowowilejka	Szkoła Zawodowa Żeńska Polskiej Macierzy Szkolnej,
Opsa	Szkoła Rolnicza Męska,
Smorgonie	Prywatna 3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa z 4-tą klasą specjalną o kierunku samorządowym Stowarzyszenia Przyjaciół Oświaty,
Staroświęciany	Szkoła Zawodowa Żeńska Wydziału Powiatowego Sejmiku Święciańskiego,
Święciany	Szkoła Rolnicza Żeńska,
Wilno	Państwowa Szkoła Techniczna im. Marszałka J. Piłsudskiego (męska),
„	Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska),
„	Państwowa Szkoła Rzemiosł Budowlanych (męska),
„	Państwowa Szkoła Przemysłowo-Handlowa Żeńska im. E. Dmochowskiej,
„	Państwowa Średnia Szkoła Ogrodnicza (koedukacyjna),
„	Salezjańska Szkoła Rzemiosł (męska),
„	Szkoła Odzieżowa im. Promienistych Polskiego Towarzystwa Pracy Oświatowej „Światło" (męska),
„	Szkoła Rzemiosł Artystycznych Towarzystwa Artystów Plastyków (koedukacyjna),
„	3-letnia Szkoła Zawodowa Męska Towarzystwa „Pomoc Pracy",

Wilno 3-letnia Szkoła Zawodowa Żeńska Towarzystwa „Pomoc Pracy",

" Państwowa Szkoła Położnych,

" Instytut Nauk Handlowo-Gospodarczych Polskiego Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Ekonomicznej i Handlowej (koedukacyjny),

" Liceum Handlowe Żeńskie Stan. Pietraszkiewiczówny,

" 4-letnia Męska Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców i Przemysłowców Chrześcijan,

" 3-kl. Męska Szkoła Handlowa z 4-tą klasą specjalną o kierunku spółdzielczym im. Stanisława Staszyca Marji Lansbergowej,

" Szkoła Niższa Zawodowa Żeńska im. św. Józefa Towarzystwa Rozpowszechniania Kultury i Dobroczynności,

" Szkoła Zawodowa SS. Salezjanek (żeńska),

" Szkoła Pracownic Gospodarczych Zrzeszenia Wojewódzkiego Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet,

" Prywatna Żeńska Szkoła Zawodowa Związku Kobiet Żydowskich.

F. Zakłady kształcenia nauczycieli.

Województwo Białostockie:

Augustów Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Grzegorza Piramowicza (gimnazjal. klasa I koeduk.),

Grodno Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. E. Orzeszkowej,

" Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie,

Świsłocz Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Romualda Traugutta,

Wołkowysk Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Emilji Platerówny.

Województwo Nowogródzkie:

Nieśwież Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie,

Słonim Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie,

" Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Matki M. Darowskiej, SS. Niepokalanek,

Szczuczyn Lidzki Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie (gimnazjal. klasa I koeduk.),

Województwo Wileńskie:

Święciany	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Stan. Konarskiego,
Troki	Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie (koeduk.),
Wilno	Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. T. Zana,
„	Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Królowej Jadwigi,
„	Państwowe seminarjum ochroniarskie,

G. Szkoły specjalne.

Województwo Wileńskie:

Wieluciany	Zakład wychowawczo-poprawczy męski (Ministerstwa Sprawiedliwości),
Wilno	Szkoła powszechna specjalna dla głuchoniemych (koedukacyjna),
„	Szkoła powszechna specjalna dla umysłowo-upośledzonych (koedukacyjna),
„	Szkoła dla moralnie zaniedbanych,
„	Szkoła specjalna dla niewidomych (koedukacyjna).

H. Publiczne szkoły dokształcające zawodowe.

Województwo Białostockie:

Augustów	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa,
Grodno	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa męska,
„	Szkoła Dokształcająca Zawodowa P. M. S. handlowa (koedukacyjna),
Suwałki	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa męska.

Województwo Nowogródzkie:

Baranowicze	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa koedukacyjna,
Lida	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa koedukacyjna,
Nowogródek	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa koedukacyjna,
Słonim	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa koedukacyjna.

Województwo Wileńskie:

Głębokie	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa koedukacyjna,

Mołodeczno	Szkoła Dokształcająca Zawodowa cechu mieszanego rzem. chrześcijan (koeduk.),
Oszmiana	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Postawy	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (koeduk.),
Raków	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,
Święciany	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (koeduk.),
Wilejka pow.	Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (koeduk.),
Wilno	Szkoła Dokształcająca Zawodowa im. „Promienistych" Polsk. Tow. Pracy Oświatowej „Światło" męska,
„	Szkoła Dokształc. Zawodowa Stow. Techników Polskich męska,
„	Szkoła Dokształc. Zawodowa im. św. Teresy Okr. Oddz. Zrzesz. Patronatu Młodzieży żeńsk.,
„	Szkoła Dokształc. Zawodowa im. Konopnickiej Polskiego T-wa Pracy Oświatowej „Światło" żeńska,
„	Szkoła Dokształc. Handl. Stow. Kupców Przemysł. Chrześcijan męska,
„	Publiczna Szkoła Dokształc. Zawodowa Nr. 1 męska,
„	Kursy Zawodowe T-wa Kursów Technicznych, (męskie),
„	Szkoła Zawodowa Dokształcająca Tow. „Pomoc Pracy" (koedukacyjna).

Inspektoraty szkolne.

Województwo Białostockie:

Grodno, Suwałki (obejmuje pow. suwalski i augustowski), Wołkowysk.

Województwo Nowogródzkie:

Baranowicze, Lida, Nieśwież (obejmuje pow. nieswieski i stołpecki), Nowogródek, Słonim, Szczuczyn Lidzki, Wołożyn.

Województwo Wileńskie:

Brasław, Dzisna z siedzibą w Głębokiem, Oszmiana, Postawy, Święciany, Wilejka (obejmuje pow. wilejski i mołodecki), Wilno (miasto), Wilno—Troki z siedzibą w Wilnie.

MINISTERSTWO SKARBU
L. D. II-31268/1/33

Warszawa, dnia 15 grudnia 1933 r.

Bilety skarbowe.

Art. 3 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 172) nadaje tym biletom wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne i między in. uprawnia do składania w rzeczonych biletach kaucyj cywilnych i wojskowych.

Jakkolwiek dla innych papierów wartościowych, posiadających te same przywileje, ustalane są w drodze obwieszczeń Ministra Skarbu kursy (ogłaszane w „Monitorze Polskim"), podług których papiery te mogą być przyjmowane przez władze i urzędy państwowe na kaucje i wadja względnie na zabezpieczenie udzielanych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych,—to jednak w odniesieniu do biletów skarbowych potrzeba ustalania takiego kursu nie zachodzi. Wynika to z samego charakteru rzeczonych biletów jako krótkoterminowych zobowiązań Skarbu Państwa (terminy płatności dotychczas wypuszczonych seryj I—IV wynoszą 3 względnie 6 miesięcy od daty sprzedania), których wartość rynkowa zasadniczo nie może być niższą od wartości imiennej.

Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż omawiane bilety skarbowe mogą być bez żadnych ograniczeń przyjmowane przez władze i urzędy państwowe tytułem wzmiankowanych kaucyj i wadjów względnie zabezpieczeń według ich wartości imiennej.

Zastępca Dyrektora Departamentu

(—) *J. Nowak.*

Święta muzułmańskie na rok 1934.

1) Ramazan-Bajram: środa, czwartek i piątek—17, 18 i 19 stycznia.

2) Kurban-Bajram: poniedziałek, wtorek, środa i czwartek—26, 27, 28 i 29 marca.

3) Nowy rok 1353-ci ery muzułmańskiej: niedziela — 15 kwietnia.

4) Dzień Aszura: wtorek—24 kwietnia.

5) Mewlud — Narodzenie Muchammeda Proroka: niedziela — 24 czerwca.

Pomoce dla realizujących program szkoły powszechnej III st. na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Począwszy od numeru na miesiąc luty 1934 r. każdy prenumerator Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego będzie otrzymywał bez dopłaty do normalnej prenumeraty dodatek objętości 32 str. druku, stanowiący pomoc dla nauczyciela, korzystającego z ogólnopolskiego podręcznika i realizującego program szkoły powszechnej III stopnia.

Kolejność dodatków przewiduje się na r. 1934 następująca:

na luty	— Marszałek Józef Piłsudski w Wilnie i na Wileńszczyźnie—pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. IV.
na marzec	— Stefan Batory w Wilnie i na Wileńszczyźnie—pomoc przy nauczaniu historji w kl. V.
na kwiecień	— Legendy Wileńskie — pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. III i IV.
na maj	— Książe Konstanty Ostrogski — wierny syn Rzplitej Polskiej—pomoc przy nauczaniu historji w kl. V.
na czerwiec	— Udział Litwy w wielkich wyczynach wojennych Rzplitej za Jagiellonów — pomoc przy nauczaniu historji w kl. V.
na lipiec	— Lata 1914—1920 w wojew. wileńskiem — pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. IV i historji w kl. VI.
na sierpień	— Lata 1914—1920 w wojew. nowogródzkiem—pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. IV i historji w kl. VI.
na wrzesień	— Udział Wileńszczyzny w powstaniach polskich — pomoc przy nauczaniu historji w kl. VI.
na październik	— Legendy, baśnie i klechdy różnych powiatów woj. wileńskiego — pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. III i IV.
na listopad	— Legendy, baśnie i klechdy różnych powiatów województwa nowogródzkiego — pomoc przy nauczaniu języka polskiego w kl. III i IV.

na grudzień — Gwary ludu polskiego na Wileńszczyźnie i Nowogródczyźnie — pomoc przy nauczaniu języka polskiego.

Każda z wymienionych broszur będzie zawierać wypisy ze źródeł i opracowań oraz ważniejsze wskazówki bibljograficzne w postaci bibljografji rozumowanej.

„Dnie przeciwgruźlicze".

W związku z „Dniami Przeciwgruźliczemi", odbywającemi się co roku na terenie Państwa od dnia 1 grudnia do 10 stycznia, Wileńskie T-wo Przeciwgruźlicze (Wilno, ul. Żeligowskiego 1 — 16), w celu zachęcenia uczniów (nic) do pogłębienia swych wiadomości o gruźlicy i jej zwalczaniu, ogłasza konkurs na najlepsze opracowania tematu: „Klęska gruźlicy w życiu społeczeństwa i rodziny". Udział w konkursie może wziąć młodzież starszych klas. Opracowane tematy przesyłać należy do Wil. T-wa Przeciwgruźliczego za pośrednictwem dyrekcyj ew. kierownictw szkół do dnia 1 kwietnia 1934 r.

Prace oceni Kollegjum naukowe przy Wil. T-wie Przeciwgruźliczem. 3 najlepsze prace zostaną podane do wiadomości Kuratorjum O.S. Wil. i odnośnych szkół. Autorzy tych prac zostaną nagrodzeni wartościowemi książkami.

O powyższem należy powiadomić młodzież i zachęcić do wzięcia udziału w konkursie.

Nr. O. 40777/33.

Propaganda w szkole wstrzemięźliwości od alkoholu.

W dniach od 1 do 8 lutego 1934 r. wzorem lat ubiegłych odbędzie się „Tydzień propagandy trzeźwości". Celem pogłębienia sprawy uświadamiania dziatwy i młodzieży szkolnej o szkodliwem na ustrój działaniu alkoholu, poleca się dyrekcjom i kierownictwom wszystkich szkół, zarządzić w wymienionym czasie wygłoszenie przez nauczycieli przyrody, lub, gdzie są czynni, lekarzy szkolnych pogadanek lub wykładów, poświęconych sprawie alkoholizmu.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że Polska Liga Przeciwalkoholowa w Poznaniu celem zachęcenia uczniów (nic) do głębszego zaję-

cia się zagadnieniem alkoholizmu ogłasza konkurs na najlepsze opracowanie tematu: „Trzeźwość w życiu jednostki, rodziny i społeczeństwa". W konkursie, mogą wziąć udział uczniowie (ce) starszych klas, przesyłając swoje wypracowania za pośrednictwem dyrekcyj lub kierownictw szkół do Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 26, dom ogrodowy I piętro do dnia 1 kwietnia 1934 r. Nadesłane prace oceni Komisja fachowa z grona nauczycieli abstynentów. Za najlepsze prace zostaną wyznaczone nagrody w postaci książek. Wynik konkursu zostanie podany Kuratorjom O. S. i zainteresowanym szkołom do wiadomości.

O powyższem należy powiadomić młodzież i zachęcić do wzięcia udziału w konkursie.

Nr. O.39938/33,

Międzynarodowe Zawody Samolotów Turystycznych w 1934 r.

Na skutek odezwy Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dnia 22 września 1932 r. (Dz. Urzęd. K. O. S. Wil. Nr. 10 str. 315) akcja zbierania składek na rzecz Komitetu Fundacji ku czci ś. p. por. Żwirki i ś. p. inż. Wigury na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego dała w wyniku za czas od 30 września 1932 r. do 23 grudnia 1933 r. sumę 1684 zł. 61 gr., którą przekazano do Państwowego Banku Rolnego w Wilnie konto czekowe P. K. O. Nr. 60431 na rachunek Komitetu Uczczenia ś. p. por. Żwirki i ś. p. inż. Wigury.

Dotychczas zebrane fundusze są jednak niewystarczające na pokrycie tak znacznych wydatków, jakie wymagają Międzynarodowe Zawody Samolotów Turystycznych, organizowane w myśl regulaminów 1934 r. przez Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej.

Zawody te do których staną nasi lotnicy, aby utrzymać w rękach polskich pierwszeństwo zdobyte w 1932 r. przez ś. p. por. Żwirkę i ś. p. inż. Wigurę odbędą się już za kilka miesięcy i obowiązkiem społeczeństwa polskiego jest dopomóc, aby potrzebnych funduszów na cel odpowiedniego przygotowania Międzynarodowego Challenge'u nie zabrakło.

Komitet Wojewódzki Wileński L. O. P. P. zwraca się z prośbą o samoopodatkowanie się choćby najdrobniejszemi sumami (po 10, 20 gr.) miesięcznie na cele tegorocznych zawodów od stycznia do 1 września 1934 roku.

Niech więc żaden z p. p. nauczycieli (lek) nie uchyli się na złożenie tej drobnej sumy na tak doniosły cel.

Zebrane kwoty należy przekazywać do Państwowego Banku Rolnego w Wilnie konto czekowe P. K. O. Nr. 60431. Przy przekazywaniu pieniędzy należy odnotowywać na odwrotnej stronie blankietu nadawczego na jaki cel pieniądze są przekazane. Listy składkowe uprasza się przesyłać do Komitetu Wojewódzkiego Wileńskiego L. O. P. P. w Wilnie, ul. Wielka 61.

Nr. O-40213/33.

Film propagandowy „Nie damy ziemi".

Kuratorjum O. S. Wil. zwraca uwagę Dyrekcyj i Kierownictw szkół na film o polskiem Pomorzu p. t. „Nie damy ziemi" celem zachęcenia młodzieży do korzystania zeń, gdy będzie wyświetlany w danej miejscowości na specjalnych porankach dla młodzieży.

Nr. O. 3411/34.

Szkoły specjalne na Pomorzu.

„Kuratorjum O. S. W. podaje do wiadomości, że otrzymało zawiadomienie od Starostwa w Toruniu, iż szkoły specjalne na Pomorzu, a mianowicie szkoła dla dzieci głuchoniemych, szkoła dla dzieci umysłowo-upośledzonych i szkoła dla dzieci moralnie zaniedbanych przeniesione zostały od jesieni do Krajowych Zakładów Opieki Społecznej w Wejherowie.

Wymienione Zakłady urządzone są wzorowo, higjenicznie i dostosowane pod każdym względem do nowoczesnych wymagań szkolnictwa specjalnego. Kierownictwo poszczególnych szkół spoczywa w rękach wykwalifikowanych fachowców.

Przy szkołach są internaty — opłata za wychowanków wynosi 2 zł. 50 gr. dziennie i płatna jest miesięcznie z góry.

Wszelkich informacyj oraz druków kwestjonarjuszów lekarskich wypełnienie których jest nieodzownym warunkiem przyjęcia do Zakładu oraz zobowiązań do ponoszenia kosztów utrzymania — udziela na żądanie Starostwo Krajowe w Toruniu.

Sprawozdanie Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie za 1933 r.

W roku 1933 Czytelnia i Bibljoteka były otwarte przez 295 dni; w miesiącach lipcu i sierpniu były czynne 3 razy tygodniowo.

Korzystało z Czytelni w r. 1933 r. 10.950 osób, od 3 do 81 dziennie, od 235 (lipiec) do 1242 osób (marzec) miesięcznie. Przeciętna frekwencja dzienna—37 osób, przeciętna miesięczna — 912 osób. W ciągu roku wydano do Czytelni, prócz książek z podręcznej B-ki (encyklopedje, słowniki, bibljografje) i bieżących czasopism, 8.964 książki, od 2 do 77 dziennie; przeciętna dzienna—30 ks., przeciętna miesięczna—747 ks.

Czytelnia posiadała 148 czasopism, w języku polskim—128 i w językach obcych—20; czasopism pedagogicznych było 78; bezpłatnie Czytelnia otrzymywała 10 czasopism.

W ciągu roku korzystało z Bibljoteki (wypożyczalni) 17.085 osób; od 8 do 103 dziennie, od 928 (sierpień) do 1738 osób (marzec) miesięcznie; przeciętna miesięczna 1423 osoby, dzienna 57 osób.

Książek wypożyczono do domu 25.210, od 10 do 193 dziennie, od 1375 (sierpień) do 2535 (marzec) miesięcznie; przeciętnie wypożyczano miesięcznie 2100 książek, dziennie 85 książek.

Razem z 8964 książkami, wypożyczonemi do Czytelni, ilość wypożyczonych w ciągu roku książek wyniosła 34.174, czyli 2847 książek miesięcznie, lub 115 książek dziennie.

Ilość abonentów z 554 w dn. 1.I.33 r. wzrosła do 933 w ciągu roku, lecz ponieważ ubyło w ciągu roku 355 abonentów, ilość abonentów w dniu 31.XII.33 r. wynosiła 578 osób.

W liczbie 933 abonentów, mężczyzn było 364 i kobiet 569. Z m. Wilna było 727 osób i z powiatu 206 osób.

Z ogólnej liczby abonentów nauczycieli było 684. Ta ogólna liczba abonentów daje się podzielić na następujące grupy:

1.	Nauczycieli szkół średnich państwowych	— 125	684
2.	„ „ „ prywatnych	— 91	
3.	„ „ powszechnych prywatnych	— 63	
4.	„ „ „ publicznych	— 378	
5.	„ emerytów	— 27	
6.	Pracowników Kuratorjum i Inspektoratów	— 80	249
7.	Akademików U. S. B.	— 101	
8.	Uczniów szkół średnich	— 35	
9.	Osób innych	— 33	
	Razem	— 933 osoby.	

Stan księgozbioru na 31.XII.33 r. jest następujący:

1.	Książek zinwentaryzowanych i skatalogowanych	— 17.413	tomów
2.	,, rosyjskich wpisanych do oddzielnego inwentarza	— 3.000	,,
3.	Książek rosyjskich niezinwentaryzowanych	— 800	,,
4.	,, polskich ,,	— 800	,,
5.	,, ,, i rosyjskich dublikatów zinwent.	— 1.265	,,
	Razem	— 23.278	tomów.

Nabyto w ciągu roku książek i pism za 5796 zł. 21 gr.

Oprawa książek i pism kosztowała 969 zł. 25 gr.

W 1933 r. zarządzał Bibljoteką p. Wizytator szkół średnich E. Rzeszowski.

Na zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. zostały spisane w oddzielnym inwentarzu dublikaty książek w ilości 1265.

W roku sprawozdawczym została zakończona ocena książek, spisanych w latach poprzednich w 12 księgach inwentarza; były to książki pochodzące przeważnie z darów i nie posiadały notatki o cenie ich nabycia.

W ciągu roku zostało zinwentaryzowano, skatalogowano i oddano do użytku czytelników 1343 tomy książek i czasopism.

Bibljoteka przekazała Bibljotece Gimnazjum w Drui w dn. 7.I.33 r. 189 tomów dublikatów, zbędnych Bibljotece.

W dniu 11.I Bibljoteka wypożyczyła 68 ks. na wystawę Kursu Wychowania Fizycznego.

30.III wypożyczono 100 książek na wystawę w czasie kursu wychowawczego dla nauczycieli szkół średnich w Grodnie.

26.V wypożyczono 12 książek o samorządzie szkolnym na wystawę, poświęconą samorządowi szkolnemu w Gimnazjum Towarzystwa Pedagogów.

17.IV wypożyczono 70 książek i pism z zakresu harcerstwa i pedagogiki dla nauczycielskich kursów i obozów harcerskich w okolicach Wilna.

W ciągu roku odwiedziło Bibljotekę kilka wycieczek uczniów szkół m. Wilna dla obejrzenia B-ki i zaznajomienia się z posiadanemi przez B-kę słownikami i encyklopedjami, a mianowicie: dn. 10.III wycieczka uczniów III oddziału szkoły powsz. Nr. 6, dn. 16.IX wycieczka uczenic III kursu państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego im. Kr. Jadwigi; 28.XI wycieczka uczenic kursu IV i V tegoż seminarjum; 30.XI wycieczka gimnazjum matematyczno-przyrodniczego Ż. C. K. O.

W związku z Tygodniem Książki Bibljoteka urządziła w dniach 26.XI—3.XII wystawę książek pedagogicznych w lokalu Czytelni naukowej. Zostały wystawione najnowsze książki pedagogiczne, wydane przez

ostatnie 2 lata w języku polskim i częściowo w językach obcych, jak również czasopisma pedagogiczne. Zostały wykonane plakaty statystyczne, ilustrujące rozwój Bibljoteki i czytelnictwa przez 9 lat jej istnienia. Wystawę odwiedziło 284 osoby i 11 wycieczek, w których wzięło udział 441 osoba, razem 725 osób (uczniów szkół średnich m. Wilna—9 wycieczek, 1 wyc. gimnazjum z Nowogródka i 1 wycieczka Żydowskiego Związku Nauczycielskiego).

Następujące osoby i instytucje ofiarowały Bibljotece książki w roku sprawozdawczym, a mianowicie:

1.	Bibljoteka Uniwersytecka w Wilnie	100 broszur
2.	Carnegie endowment for international peace	3 ks.
3.	Dziennik Urzędowy Kuratorjum Wileńskiego	50 „
4.	Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego	37 „
5.	Libraria Nova	2 „
6.	Liga Morska	1 br.
7.	L. O. P. P.	7 „
8.	Magistrat m. Wilna	1 ks.
9.	Chądzyńska Z.	1 „
10.	Cieszewski T.	1 „
11.	Czeszejko-Sochacka J.	13 „
12.	Czystowski J.	1 „
13.	Dmochowski A.	2 „
14.	Dryjański J.	3 „
15.	Gańcza W.	1 „
16.	Gryglewski W.	2 „
17.	Eysmentówna M.	64 „
18.	Hirszberg A.	2 „
19.	Kordowicz W.	3 „
20.	Kuczewski L.	2 „
21.	Malecka E.	1 „
22.	Malicki J.	5 „
23.	Pazurkiewicz S.	1 „
24.	Rzędowski K.	2 „
25.	Szelągowski K.	11 „
26.	Szulc G. M.	9 „
27.	Słowik S.	3 „
28.	Wądołowska A.	2 „
29.	Zdrojewska H.	1 „
	Razem	331 książek.

Okręgowy Wizytator Szkół
(—) *E. Rzeszowski.*

Komunikat o farbach wyrobu krajowego dla celów szkolnych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14 z 1933, poz 197).

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcyi i Kierownictw szkół, Inspektorów szkolnych oraz ogółu Nauczycielstwa, że istniejące w kraju fabryki produkują specjalnie dla celów szkolnych farby akwarelowe guziczkowe i olejne, nadające się do użytku w szkołach. Ministerstwo zwraca uwagę na tę gałęź produkcji polskiej oraz konieczność zaniechania kupowania farb szkolnych zagranicznych. (Nr. I Pol-2957/33)

17.

KOMUNIKATY O WYDAWNICTWACH.

Przy opracowywaniu pogadanek, związanych z dniem Imienim Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, pomocne mogą być następujące książki:

Jellenta C. Dostojny Profesor na Zamku Królewskim. W-wa, Dom Ks. polsk. 1931, str. 30.

Papée S. Profesor Ignacy Mościcki Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Z cyklu „Znakomici Polacy". B-ka szkoły powsz. Nr. 53. Lwów, Państw. Wydawn. Książek Szkolnych 1933.

Bukowski K. i Cepnik H. Ignacy Mościcki Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zarys życia i działalności. W-wa „Ateneum", 1930, str. 128.

Łoza St. Profesor Ignacy Mościcki, Prezydent Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej. W-wa, skł. gł. w Gł. Księg. Wojsk. 1928, str. 20.

Zrąb. Kwartalnik. Warszawa. Towarzystwo Kultury i Oświaty — Aleja Róż 2. Tom 16, 1933. Rok IV.

Wyszedł z druku Nr. 4/16 kwartalnika „Zrąb", jedynego w Polsce czasopisma omawiającego—na szerokiem podłożu psychologicznem i społecznem — zagadnienia wychowania obywatelsko-państwowego. „Zrąb" trzyma rękę na pulsie poczynań w dziedzinie wychowawczej, rozpatrując je z punktu widzenia ich wartości życiowej, wartości w tworzeniu przyszłego obywatela państwa. Dlatego też kilka ostatnich Nr-ów poświęca „Zrąb" przedewszystkiem omawianiu wszelkich spraw związanych z ostatniemi reformami w dziedzinie szkolnictwa.

Nr. 4 (16) przynosi bardzo rzeczowy artykuł *prof. St. Bystronia— „Zagadnienie programu szkolnego"*, w którym autor stawia i dowodzi słuszności tezy, że programy szkolne nie są samowystarczalne: wychowanie służy zawsze pewnym celom pedagogicznym, którym jest podporządkowane. W chwili, kiedy reforma szkolna ma rozbudować nową sieć szkolnictwa zawodowego, bardzo na czasie jest artykuł *A. Komornickiej— „Z zagadnień zawodowego kształcenia kobiet"*. Osobą nauczyciela zajmują się: *St. Skwarczyńska — „O kształceniu w sobie psychiki wychowawcy"* i *dr. A. Bornchoitzowa „Praca realizacyjna nauczyciela"*. Pierwszy z artykułów dowodzi konieczności wyrobienia w nauczycielu postawy wychowawczej i zdolności wpływów wychowawczych, drugi mówi o konieczności i formach pracy dokształcającej i samokształceniowej nauczyciela. *E. Nowicki* zajmuje się sprawą wizytacji szkół: *„Wizytator i jego rola we współczesnem szkolnictwie polskiem;* znawczyni i propagatorka koedukacji, *T. Męczkowska*, pisze o *„Zagadnieniu koedukacji w teorji i praktyce"*. Fr. Sadowskiego „Szkoła a fetyszyzm państwowy" jest jeszcze jednym głosem we wznowionej w prasie dyskusji w kwestji definicji wychowania państwowego. Dopełnia N-ru *St. Stachurskiego „Strona wychowawcza metodyki Winnetki"*.

W peticie ostatniego N-ru znajdujemy omówienia książek, które mogą służyć nauczycielowi przy pracy samokształceniowej i wychowawczej. Są to książki z zakresu psychologji, socjologji, lub materjały do wychowania obywatelskiego. Nowością są recenzje książek dla młodzieży. W bieżącym N-rze rozpoczęto omawianie podręczników, jakie wyszły dla klas zreformowanych szkoły powszechnej i gimnazjum. Traktuje się stosunek podręczników do nowych programów, ich wartości metodyczne i wychowawcze, stosunek do nich młodzieży szkolnej. Wreszcie spotykamy sprawozdania z prasy pedagogicznej polskiej i obcej oraz kronikę.

Całość N-ru robi wrażenie poważnej pracy świadomych swego celu ludzi. Czasopismo winno się znajdować w bibljotece nietylko każdej szkoły, ale każdego poszczególnego nauczyciela, który znajdzie odpowiedź na wiele dręczących pytań i materjał wart przemyślenia i przedyskutowania.

Album Legjonów Polskich—pod protektoratem Szefa Wojskowego Biura Historycznego generała Juljana Stachiewicza. Opracowali: Tekst — mjr. dr. Wacław Lipiński. Materjał fotograficzny — mjr. dypl. Eugenjusz Quirini. Akwarele i rys. — J. Swirysz-Ryszkiewicz i A. Nałęcz-Korzeniowski. Opracowanie graficzne — Anatol Girs i Bolesław Barcz.

Wydała Główna Księgarnia Wojskowa, str. 363. Administracja—Warszawa, ul. Zielna Nr. 17.

Bogatą treść albumu poprzedza przedmowa gen. Rydza-Śmigłego:

„Oto ostatnie polskie pokolenie powstańcze. Charakter powstańczy był źródłem jego wielkości, a równocześnie ciężkich przeżyć, bolesnych zmagań i rozgoryczeń. Wiemy coś o tem... ostatnie strzały, bijące w tych ludzi, dawno zacichły, broń, grodząca im drogę do wolnej Polski, dawno wypadła z rąk, co ją dzierżyły i gnije gdzieś — bezsilny łom... Istnieje Państwo Polskie, które decyduje o sobie, wpływa na losy innych państw i rozwiązuje zagadnienia tak dalekie od tamtych, na pierwszy rzut oka, tak łatwych do rozwiązania — bo tylko krwi wymagały. A jednak użytecznie jest zajrzeć w tamte czasy i zobaczyć codzienną pracę tamtych ludzi. Nietylko dlatego, że wśród nich pędził chmurne dni i bezsenne noce Ten, co największy na siebie wziął ciężar i prowadząc Polskę nie zdjął go z Siebie dotychczas, stając się w nadludzkim wysiłku osią, na której odwrócił się los, życie i historja trzydziestu miljonów ludzi. Nietylko dlatego, że podniosły rzut ducha, co tak potężnie pchnął tamtych ludzi w dzieje ubiegłych dni, dziś jeszcze dygoce i drga jak fala ciepła rozkwit rodzącego... I nietylko dlatego, by poznać nazwiska i spojrzeć w Wasze dawno zagasłe oczy o cienie, przyjaciele, żołnierze. Lecz dlatego, przedewszystkiem dlatego warto pomyśleć nad tamtemi czasami, aby dowiedzieć się, jak śmiertelnie trudno zdobyć utraconą wolność, by poznać bolesny wstyd człowieka bez państwa, mękę i upokorzenie słabości tam, gdzie decyduje siła. ***Byście o sile nie zapomnieli!***"

Spis rzeczy: Odrodzenie idei niepodległościowej po r. 1863. Budowa wojskowej kadry. W pierwszym roku światowej wojny. Pamiętny sierpień. Kampanja kielecka i podhalańska. W Karpatach wschodnich. Nad Nidą. Po przełomie gorlickim. I-a brygada i 4 pułk w czasie letniej ofenzywy 1915 r. Na pograniczu bukowińsko-besarabskiem. Po roku wojny. Kampanja jesienna na Wołyniu: a) w rejonie Kowla i Kołek, b) o linję Styru. Wiosna 1916 nad Styrem i bój pod Kostiuchnówką. W okopach nad Stochodem. Baranowicze i wymarsz do Królestwa. Skorowidz imienny. Skorowidz imienny osób, od których czerpano fotografje. Spis fotografij. Spis akwarel J. Swirysz-Ryszkiewicza i A. Nałęcz-Korzeniowskiego. Spis rysunków J. Swirysz-Ryszkiewicza.

Morze — Organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Treść Nr. 12 (grudzień 1933 r.): 1. Doniosła uroczystość. 2. Akademja morza — inż. Juljan Ginsbert. 3. Bandera polska na oceanie Indyjskim w 1729 i 1730 r. — Stanisław Zieliński. 4. Jachtem „Dal" z Gdyni na Bermudy—Jan Witkowski. 5. Rola i zadania niemieckiego „Flottenvereinu"—Nauticus. 6. Ostatnia podróż statku „Petrel" — Stanisław Kosko. 7. Z życia marynarki wojennej. 8. Miasto wielkiej przyszłości — tg.

9. Kronika. 10, Dział oficjalny L. M. i K. 11. Sąd na s-s „City of San Diego" (nowela) — Janusz Makarczyk. 12. Książki i czasopisma nadesłane. PIONIER KOLONJALNY: 13. Konsekwencje wystąpienia Niemiec z Ligi Narodów—Hubert Sukiennicki. 14. W góry Ameryki Południowej. 15. Jak Niemcy gospodarczo podbijały świat — Kazimierz Warchałowski. 16. Sprawy kolonjalne na Zachodzie—Dr. Jan Rozwadowski. 17. Przegląd kolonjalny—Fr. Łyp. 18. Przygody Krzysztofa Arciszewskiego— Jerzy Bohdan Rychliński. 19. Wspomnienia z podróży afrykańskich w latach 1882—1886—-Leopold Janikowski.

Treść Nr. 1—styczeń 1934 r.: 1. Dzisiejsza Polska na morzu — Henryk Tetzlaff. 2. Święto Gdyni. 3. Jedenasty rok. 4. Rola i zadania niemieckiego „Flottenvereinu"— Nauticus. 5. Z życia marynarki wojennej. 6. Rola uzbrojonych angielskich statków handlowych w ostatniej wojnie—W. Bartosiak. 7. Generał Prądzyński twórca projektu kanału Augustowskiego — Zygmunt Andrzejowski, mjr. dypl. 8. Przez osiedlanie się do rozbudowy Gdyni. 9. „Wjunów garnuszek i lecha błota"— Inż. Wodniak. 10. Statek widmo — R. R. Weljen. 11. Książki i czasopisma nadesłane. 12. Kronika. 13. Z żałobnej karty—Ś. p. Józef Siemiradzki. 14. Dział oficjalny L. M. K. PIONIER KOLONJALNY. 15. Jak należy organizować kolonizację zamorską—Michał Pankiewicz. 16. Józef Kowalewski—Stanisław Zieliński. 17. Nairobi—stolica Kenyi— Marja Olga Tchórznicka. 18. Sprawy kolonjalne na zachodzie—Dr. Jan Rozwadowski. 19. Murzyńskie sny o potędze—Wojciech Szukiewicz. 20. Zdobycze i troski Polonji zamorskiej—Kazimierz Zieleniewski. 21. V Zjazd Rady Organizacyjnej Polaków z zagranicy. 22. Wspomnienia z podróży afrykańskich w latach 1822—1886 — Leopold Janikowski. 27 fotografij i rysunków.

Szkwał — magazyn morski.

Treść Nr. 2 (grudzień 1933): Startujemy. Morze, kolonje, porty: zagadnienia morza a wieś; mandaty międzynarodowe a polskie dążenia kolonjalne, akademickie wykłady międzynarodowe w Gdyni. Młoda morska myśl gospodarcza: gospodarka Polski na morzu; morska publicystyka gospodarcza. Sport żeglarski: o rozbudowę jachtingu śródlądowego. Z praktyki jachtsmena: opieka nad jachtem. Wolna trybuna: o nowy typ organizacji, czy imperjalizm?... Literatura i marynistyka: djabeł nadmorski. Wśród wydawnictw. Wspomnienia i reportaże. Migawki obozowe. Z pokładu „Daru Pomorza". Rola Akademickiego Związku Morskiego. Flota Akadem. Zw. Morsk. Obóz Akadem. Zw. Morsk.

Lot Polski—Organ Oficjalny L. O. P. P. i A. R. P.

Treść Nr. 12 (grudzień 1933 r.): „Lot Polski" w nowej szacie. Lot i obrona przeciwlotniczo-gazowa Polski. Rok 1933 w lotnictwie polskiem. Lotnicy polscy w Moskwie. Kronika krajowa. Włoskie przysposobienie a lotnictwo. Powietrzne szlaki północy. „Kościuszko" i puhar Gordon-Benet'a. Na progu drugiej pięciolatki. Nowości techniczne. Kronika zagraniczna. Obrona przed bombami zapalającemi. Kronika miesięczna. Maskota. Gwiazdka sławnego pilota. Biuletyn nr. 10/76. Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej—Biuletyn. Rozrywki umysłowe.

Treść numeru 1 (styczeń 1834 r.). Z Nowym Rokiem. Lotnictwo. Polityka zbrojeń lotniczych w roku 1933. Informator Challenge'owy. Rzut oka na historję Challen-

ge'u. Korespondencja zagraniczna. — Japonja. Na RWD przez Atlantyk. Nowiny ze świata lotniczego. Modelarstwo. DLA MŁODZIEŻY. Fantazje przyszłości. Album samolotów. Denerwujący moment. Kronika L. O. P. P. Odznaki honorowe O. P. L. i O. P. Gaz. Uwagi o środkach alarmowania. Romans lotnika sportowego Szeligi.

Lot—bezpłatny dodatek „Lotu Polskiego", Nr. 12 grudzień 1933 r.

Treść numeru: Lot z Bożem Drzewkiem do Młodzieży... Najsławniejsze podróże napowietrzne. Koło L. O. P. P. w Wysokiem Litewskiem. Nasza prośba. Maskota sierżanta Kubka. Model 3-G KB (konkursowy). Rozrywki umysłowe.

Wychowanie Fizyczne — Miesięcznik, poświęcony higjenie wychowawczej i ćwiczeniom cielesnym w domu, szkole, armji i stowarzyszeniach.

Treść zeszytu 11—12: Mjr. dr. Wł. Missiuro — O programowych zagadnieniach studjów badawczych w wychowaniu fizycznem. Dr. M. Skokowska-Rudolfowa — Stan zdrowotny kolonij letnich według danych inspekcyj sanitarnych w 1932 r. J. Chełmińska — Z wyników ankiety w sprawie tradycyjnych zabaw i gier ruchowych w Polsce. Mgr. L. Lange—Walka wręcz w programie szkolnym. J. Jasiński—Organizacja łyżwiarstwa w szkole. Br. Czech — Nowe drogi w rozwoju techniki narciarskiej. Br. Czech — Domowy wyrób nart. Oceny książek (Dybowski, Wasilkowska - Krukowska. Thulin, Hansen, Christensen i Nielsen). Z prasy polskiej (Białaszewicz, Missiuro, Konorski i Miler, Kürtner, Sinelnikoff i Grigorowitsch. Z prasy obcej (Holmberg, Christensen. Laufer, Ginestus, Krema, Trnka, Zimmermann, Boy). Z towarzystw, instytucyj i zjazdów. Dr. J. Michałowicz — W sprawie organizacji opieki zdrowotnej nad wychowaniem fizycznem i sportowem. Mgr. O. Żawrocki—Naukowe sekcje wychowawców fizycznych. Kronika.

Polska Niepodległa — Czasopismo poświęcone kulturze, historji, sprawom społecznym i pracy państwowo-twórczej. Styczeń 1934 r.

Treść Nr. 27: Rok 1934 nowym okresem pracy twórczej dla Państwa. Męczennikom Styczniowego boju o Niepodległość — Cześć. Smutne czy radosne święta? Symbol Państwa zmartwychwstałego. Gdynia.—Gdynia miasto wielkiej przyszłości. Sen Komendanta—Obrazek sceniczny w 1 akcie. Prasa angielska o Marszałku Piłsudskim. Królowa Korony Polskiej. Sienkiewiczowi. Praca państwowo-twórcza w Rybniku na Górnym Śląsku. Modlitwa Skazańca-Rycerza Boju o Niepodległość. Praca państwowotwórcza młodzieży i społeczeństwa w Wilejce. Wiersze Jasełkowe. Jedenasta rocznica tragicznego zgonu ś. p. G. Narutowicza. Opieka młodzieży szkolnej w Czechowicach nad polskiem gimnazjum w Bytomiu. Z życia młodzieży szkół średnich w Polsce. Wigilja na Syberji. Manifestacja robotnicza podczas okupacji niemieckiej w Łodzi. Moje przeżycia i wspomnienia. Echa wyborów do Rad gromadzkich w powiecie wilejskim. Pierwsza strzelnica przy szkole powsz. w Czechowicach. Strofy o Polsce. Ku czci twórcy „Katechizmu" polskiego dziecka. „Bostonka" J. Piłsudskiego. Wspomnienia węgierskie o Legjonach polskich. Młodzież szkolna we Wrześni o „Polsce Niepodległej". Zagadka dzisiejszych dni. Wiadomości bieżące.

Statystyka Polski wydawana przez Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej. Serja B. Zeszyt 20.

Statystyka szkolnictwa 1931/32, str. 91. Tabl. liczb względnych (I—XXI). Tabl. liczb bezwzględnych (1—62). Warszawa 1933. Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego.

Zjazd działaczy gospodarczych i społecznych województwa wileńskiego 8-IX 1933 r., str. 170. Nakładem Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

Na treść książki składają się: Zagajenie Zjazdu przez Senatora Witolda Abramowicza. Przemówienie Pana Wojewody Władysława Jaszczołta. Przemówienie Posła Franciszka Czernichowskiego. Referaty: Rektora Uniw. Stefana Batorego Prof. Witolda Staniewicza: Rozwój rolnictwa jako podstawa rozwoju gospodarczego Wilna i Ziemi Wileńskiej; inż. Władysława Barańskiego: Problemy przemysłowe i handlowe Wileńszczyzny. Dyr. August. Iwańskiego: Upośledzenie Wileńszczyzny w dziedzinie przemysłowo-rolnej; Dyr. Ludwika Maculewicza: Zagadnienia finansowo-rolne na Wileńszczyźnie i sposoby rozwiązania tych zagadnień na podstawie ostatnich zarządzeń oddłużeniowych; A. Kokocińskiego: Wytyczne pracy spółdzielczej na terenie Wileńszczyzny na najbliższą przyszłość; Prof. J. Jągmina: Uprawa lnu jako podstawa dobrobytu wsi. R. Mroszczyka: Organizacja wileńskiego rynku mięsnego z uwzględnieniem chłodnictwa; Posła Władysława Kamińskiego: Zagadnienie przebudowy ustroju rolnego na terenie Ziemi Wileńskiej; Dyr. Anatola Frieda: Potrzeby kredytowe handlu i przemysłu na Wileńszczyźnie; inż. Grzegorza Guchmana: Potrzeby przemysłu drzewnego Wileńszczyzny; inż. A. Kawenokiego: Ogólne problemy handlu wewnętrznego; Dr. T. Nagórskiego: Wileńskie problemy handlu zagranicznego; Wojciecha Kozłowskiego: Przemysł przetwórczy i handel artykułami drugorzędnemi w województwie wileńskiem; Dr. Kazimierza Młynarczyka: Zagadnienie aktywizacji produkcji rzemieślniczej; Tadeusza Wolskiego: Szkolnictwo zawodowe; Posła Bronisława Wędziagolskiego: Samorząd wiejski w życiu gospodarczem Wileńszczyzny; inż. H. Jensza: Elektryfikacja siły wodnej a rozwój gospodarczy Wileńszczyzny; inż. Grzegorza Mersona: Komunikacja miejska i międzymiastowa; Dr. Teodora Nagurskiego: Dzisiejsze Wilno; Posła Dr. Stefana Brokowskiego: O rynku pracy m. Wilna; Dyr. A. Zubelewicza: Sprawa drogowa na Wileńszczyźnie; Dr. Stanisława Lorentza: Potrzeby turystyki na Wileńszczyźnie. Przemówienie Rektora Uniwersytetu Prof. Witolda Staniewicza.

Wiedza i Życie — miesięcznik — wydaje Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny.

Treść Nr. 12—grudzień 1933 r. — Artykuły i rozprawy: Halina Kamieńska — Norblin jako pierwszy malarz ludu polskiego. Adam Szpak — Ryszard Wagner (II). Aleksander Hertz—Państwo Inków. Ludwik Hirszfeld—Zagadnienie współżycia drobnoustroju i człowieka. Kazimierz Zawistowicz — Obrzędowość świąt Bożego Narodzenia. Zagadnienia bieżące: Antoni Wieczorkiewicz — Czynnik społeczny w opiece nad zabytkami sztuki. Karol Husarski—Działalność teatrów warszawskich. Aleksander Hertz—

Przegląd społeczno-polityczny. Marjan Wachowski — Program kursów wieczorowych dla dorosłych i młodocianych. J. E. Baranowska — Przegląd oświatowej prasy angielskiej. A. K.—Z pism. Z wydawnictw „Książnicy-Atlas". Helena Grotowska — Kinematograf wychowawczy. M. V.—Miesiąc naukowy. Książki i czasopisma nadesłane.

Zeszyt X-ty wyd. **„Świat i Życie".**

Zeszyt X wyd. „Świat i Życie" (Książnica-Atlas) zawiera artykuły z dziedziny nauk przyrodniczych: prof. dr. Jana Dembowskiego o „Darwinizmie" i o „Długowieczności", prof. dr. T. Marchlewskiego o „Domowych zwierzętach", prof. dr. J. Morozewicza o „Diamencie", M. Trybulskiego o „Drobiu". Artykuł „Droga mleczna" prof. dr. Rybki mówi o tajemnicach wszechświata. Artykułami wprowadzającemi czytelnika w najistotniejsze zagadnienia doby obecnej są „Demokracja" — dr. K. Grzybowskiego i „Demokratyzm" — dr. Aleksandra Hertza. „Drogi" — prof. M. Nestorowicza. W artykule „Dom"—dr. J. Starzyńskiego i arch. H. Oderfelda, pokazany jest rozwój domu od pierwotnej lepianki do żelazobetonowego domu współczesnego. Liczne ilustracje zdobią zeszyt.

Psychotechnika. Kwartalnik poświęcony sprawom poradnictwa i doboru zawodowego oraz innym zagadnieniom z dziedziny psychologji stosowanej. Tom VII. Zeszyt 3 (27). Warszawa 1933. Polskie Towarzystwo Psychotechniczne.

Treść: Rozprawy, artykuły, głosy dyskusyjne: Dr. B. Biegeleisen. Rola matematyki w psychotechnice. S. Studencki. Nie mniej prawdziwa historja o pewnym psychotechniku. J. Wojciechowski. W sprawie artykułu dr. Biegeleisena. J. Lendzionówna. O stałości wyników pewnych testów. Instytut Psychotechniczny. W odpowiedzi autorom artykułu p. t. „Porównanie pewnych badań. J. Wojciechowski. Parę słów odpowiedzi Instytutowi Psychotechnicznemu. Wspomnienia pośmiertne: Ś. p. Dr. O. Decroly (J. Kączkowska). Ś. p. dr. St. Kopczyński (St. Sedlaczek). Sprawozdanie Poradni Zawodowej Tow. „Patronat nad Młodzieżą Rzem. i Przem. w Łodzi" za rok 1932. Przegląd czasopism (L. K. E. Zdziarska, J. Kączkowska). Bibljoteka Poradni Zawodowej w Krakowie (J. St.). Notatki bibljograficzne (St. Sedlaczek). Z życia Towarzystwa Psychotechnicznego. Kronika. Statut Polskiego Towarzystwa Psychotechnicznego.

„Język Polski“ — Organ Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Wydawany z zasiłku Ministerstwa W. R. i O. P. oraz Komisji językowej Polskiej Akademji Umiejętności.

Zeszyt listopad—grudzień 1933. Ze studjów nad polską toponomastyką. II. Warszawa S. Rosponda. — Kościeliska i Kościelisko. Kosista czy Koszysta? J. Zborowskiego. — Jeszcze o Reymontowem bych zadzwonili S. Pigonia i K. Nitscha. — Siwarnik 'anthus aquaticus' v. 'a. spinoletta' K. Nitscha. — Izasław, Biazon, sinologja i t. p.. czyli o polskich s[1], z[1], c[1] K. Nitscha. — Recenzje: Ridna Mowa przez W. Kuraszkiewicza. - Uwagi językowe o książkach: Mortęskiego Takiem jest życie przez K. Nitscha.— „Raz kiedyś" — teraz już nie S. Urbańczyka. — „Sporswoman chce się widzieć z panią doktór" T. Benniego i A. Obrębskiej. — Z pobojowiska „błędów językowych" (13) A. Passendorfera. — Odpowiedzi redakcji (248—9).—Sprostowanie W. Doroszewskiego z odpowiedzią H. Oesterreichera. — Sprawy T. M. J. P. — Błędy druku.

Ogniwo — dwutygodnik. Organ Sekcji Szkolnictwa Średniego Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Treść Nr. 7—8 (15 grudnia 1933 r.). Artykuły: Cz. Pawłowski — Ku naprawie Z. Michałowski—„Safanduły“. Dr. J. K. Targowski — Sprawa praktykantów w gimnazjum. H. K.—V Kongres Światowej Federacji Zrzeszeń Pedagogicznych. Przegląd wydawnictw: W. P.—Polska prasa pedagogiczna. W. P.— Francuska prasa pedagogiczna. H. K.—Amerykańska prasa pedagogiczna. Dr. ANDZ.: Niemiecka prasa pedagogiczna. Sprawy organizacyjne. Sprawozdania z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Sekcji Szkolnictwa Z. N. P. odbytego w dniu 1.10.33 r. (c. d.). Z życia Sekcji.

Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane. Organ Tow. Przyrodniczego im. St. Staszica w Łodzi. Rocznik VII. Zeszyt 5 — 7. Rok 1933. Cena zeszytu zł. 4,50. Konto P. K. O. Nr. 64.970.

Treść zeszytu. 1. E. J. XIV Zjazd Przyrodników i Lekarzy w Poznaniu. 2. Wystawa „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna“. 3. Obrady Sekcji Przyrodniczo-Dydaktycznej XIV Zjazdu L. i P. 4. Wnioski uchwalone przez Sekcję Przyrodniczo-Dydaktyczną. 5. Protokół Komisji Sędziowskiej. 6. WIZ. T. Męczkowska, Warszawa: Dydaktyczna i wychowawcza rola przyrodoznawstwa w programie nauki szkolnej. 7. Dyr. P. Ordyński, Warszawa: Nauczyciel przyrodnik, jako czynnik kształtujący świadomych obywateli kraju. 8. Dr. Wł. Gorjaczkowski, Warszawa: Ujmowanie zagadnień przyrodniczych w szkolnictwie w związku z życiem gospodarczem kraju. 9. K. Szymańska, Tarnopol: Praca w kółkach przyrodniczych, jako czynnik wychowawczy. 10. St. Miler, Zamość: Ogród przyrodniczy. 11. J. Mondelska, Leszno: Ogród szkolny i hodowla w pracowni na usługach nauki o przyrodzie. 12. E. Jarmulski, Przemyślany: Współczesne problemy dydaktyki przyrodoznawstwa. 13. J. Mondelska, Leszno: Bibljoteka podręczna ucznia na usługach nauki o przyrodzie. 14. D. Gaskiewicz, Łomża: Samodzielne pozaszkolne prace uczniów. 15. Dr. J. Żabiński, Warszawa: Rola ogrodu zoologicznego przy nauczaniu zoologji w szkołach powszechnych i gimnazjach. 16. K. Sumiński, Warszawa: Rola nauczyciela w badaniach fizjograficznych. 17. K.

Chmielewski, Lublin Podział i układ nauk geograficznych. 18. L. J. Bykowski, Poznań Zharmonizowanie pracy w szkole średniej i wyższej. 19. L. J. Bykowski, Poznań: Praca naukowa nauczyciela jako ważny czynnik pracy dydaktycznej. 20. Sprawozdania i komunikaty. 21. Wydawnictwa.

Echa leśne — Czasopismo ilustrowane.

Treść numeru 12—grudzień 1933 r. — Problem odnawiania lasu. Z wycieczki do Beskidów Wschodnich. Gdynia—Gdańsk. Paged. Hołd P. W. Wilno Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej. Leśnicy prywatni A P.W.L. Z nadleśnictwa Małomierzyce. Redakcja—Do Abonentów. Tragedja człowieka o duszy leśnika. Leśnik na nartach. Lasy i leśnictwo zagranicą. Z życia leśnika akademika. Echa łowieckie. Święto patrona myśliwych w Spale. O zbliżenie szkoły z lasem. Bilans Matki. Baśń o Studnicy. Na kominku Wśród książek. Siostrzyce. Gwiaździsta, cicha noc... Małe echa. Pierwsza gwiazdka. Echa Leśne (Z pamiętnika pensjonarki). Z miesiąca. Przegląd sztuki. Ze stolicy. Scena i życie. Lasy Spalskie. Od morskiej pieśni Galla do Konrada. Jak święty Jerzy smoka zabił. Święta grota. Kącik rozrywkowy.

Niwa leśna — bezpłatny dodatek do czasopisma „Echa leśne"

Treść numeru 12 — Od Redakcji. Inż. Tadeusz Falkowski — Rola notatek w życiu leśnika. Artur Ciesielski — Ważniejsze zasady odnowienia. Juljan Wojewódzki — Rola wiewiórki w lesie. Stanisław Tatarowski — Odbywanie praktyki przedszkolnej Kacper Oczkowski — Obowiązki gajowego przy odnowieniu lasu w gospodarstwie sosnowem. Piotr Żytniowski — Wykończanie i uprzątanie zrębu. Wincenty Morąg — Dozorowanie lasu przez który biegnie tor kolejowy. Józef Bodzioch — Obowiązki, wynikające z istnienia gościńca w obchodzie. Władysław Łyjak — Służba ochronna w obchodzie, do którego przylegają lasy włościańskie. Stanisław Kondrak — Korzyści oraz dolegliwości zamieszkiwania w środku obchodu. Antoni Ogonowski — O sądach koleżeńskich dla gajowych. Karol Dutkiewicz — Refjeksje po 40 latach służby na jednem miejscu. Jan Skopiński—Znaczenie enklaw w lesie.

Komunikaty o wydawnictwach.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14 z 1933 poz. 196)

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało następujące wydawnictwa i środki naukowe za dozwole do użytku szkolnego.

I. Podręczniki:

(*Wyciąg*).

Gutman R. Syfry. Wypisy z literatury. Część III. Wyd. 3, Warszawa 1929 — dla szkół z hebrajskim językiem nauczania (Nr. II-3905/29);

Gutman R. Syfry. Wypisy z literatury. Część IV. Wyd. 2, Warszawa 1928 — dla szkół z hebrajskim językiem nauczania (Nr. II-3905/29);

Moczarski Z. Hodowla zwierząt. Podręcznik dla ludowych szkół rolniczych

(Skrócony). Wydawnictwo Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Warszawa 1932—dla uczniów niższych szkół rolniczych wszelkich typów (Nr. I-Pr-3935/32);

Rowid H. Szkoła twórcza. Podstawy teoretyczne i drogi urzeczywistnienia nowej szkoły. Wydanie 3, Kraków 1931. Skład główny: Gebethner i Wolff—dla uczniów w zakładach kształcenia nauczycieli (Nr. I Pr-8893/31);

Ks. Sieczka Fr. Ćwiczenia matematyczne do rozwiązywania ustnego. Dla wyższych klas szkół średnich. Część pierwsza. Arytmetyka i algebra. Wydawnictwo Książnicy-Atlas, Lwów—Warszawa 1932 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz dla uczniów średnich szkół zawodowych (I Pr-9/33).

II. Wydawnictwa pomocnicze:

(*Wyciąg*).

Chodak Edmund. Dydaktyka i metodyka języka polskiego. Część I. Pierwszy rok nauczania 1930. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli posługujących się w I oddziale szkół powszechnych podręcznikiem tegoż autora p. t.: Moja pierwsza książeczka R. 1930. (Nr. II-23678/30).

Skierczyński M. i Krawczykowski F. Zabawy i gry ruchowe. Podręcznik metodyczny. Wydawnictwo „Naszej Księgarni", Warszawa 1932 — jako książkę pomocniczą, poleconą dla nauczycieli (Nr. I Pr-4484/31).

III. Książki do bibljotek:

Barszczewski St. Tajemnica jeziora Bangweolo. Powieść podróżnicza. Bibljoteka Iskier, Lwów — Warszawa. Książnica-Atlas — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. I Pr-37/33);

Beaumarchais. Cyrulik sewilski. Przełożył i wstępem opatrzył T. Żeleński (Boy), Warszawa. Nakł. Bibljoteki Boy'a - dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-426/33);

Bogusławski Antoni. Mała Tereska, Warszawa, Gebethner i Wolff—do bibljotek dla przedszkoli (Nr. I Pr-901/33);

Brzeziński M. Krótka nauka o ciałach przyrody martwej, ich własnościach, przemianach i znaczeniu. Wydanie II-te. Przejrzane i uzupełnione przez W. Lampego. Wydawnictwo „Księgarni Polskiej" Tow. Polskiej Macierzy Szkolnej—dla uczniów szkół powszechnych, zwłaszcza wiejskich (Nr. I Pr-3464/32);

Burzyński Wł. Z Karpat (wspomnienia myśliwskie), Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa 1933—dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-2/33);

Cervantes. Don Kiszot z Manszy. Przekład W. Zakrzewskiego. Złoczów, Księgarnia W. Zukerkandla—dla młodzieży od lat 15 (Nr. II-10039/30);

Ciechanowiecka L. W sercu Sahary, Algier—Mzab—Fidikelt—Hoggar. Warszawa. Wyd. Księgarni Szylinga 1933—dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-3676/32);

Daniłowski Gustaw. Z minionych dni. Powieść, Wydanie trzecie. Warszawa—Kraków. Nakład Księgarni J. Czarneckiego — dla młodzieży od lat 15 (Nr. II-5463/31);

Dynowska M. W świętojańską noc. Baśń udramatyzowana w pięciu odsłonach. Warszawa, M. Arct, 1924—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-313/32);

Foerster F. W. Chrystus, a życie ludzkie. Przeł. J. Mirski. Warszawa—Kraków, Gebethner i Wolff, 1926—dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-8092/31);

Foerster F. W. Religja a kształcenie charakteru. Dociekania psychologiczne i pedagogiczne wskazania. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—do bibljotek szkolnych dla nauczycieli (Nr. II 26831/30);

Gąsiorowski H. Przewodnik po Beskidach wschodnich. Tom drugi. Pasmo Czarnohorskie. Wydany staraniem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa -- do bibljotek szkolnych (Nr. I Pr-215/33);

Gąsiorowski W. Dobosz Weltyżerów. Powieść historyczna z epoki napoleońskiej. Wyd. drugie. Warszawa, Dom Książki Polskiej, 1933 — dla dzieci lat 11—15 (Nr. I Pr-316/33);

Gentile G. Reforma wychowania. Przełożyła M. Siecka. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1932 — do bibljotek szkolnych nauczycielskich (Nr. I Pr-2928/32);

Grotowska H. Jeniec z północy. Warszawa M. Arct, 1933—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-116/33);

Halska I. Baloniki gazowe i inne bajeczki — Bibljoteka Książek Różowych, Warszawa—dla dzieci lat 7—9 (Nr. I Pr-1050/33);

Hełm-Pirgowa J. O honor sztubaka. Zajmujące czytanki, Warszawa, M. Arct 1932—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-167/33);

Jastrzębska J. Powietrzny szlak. Zajmujące czytanki. Warszawa, M. Arct, 1932—dla młodszej grupy dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-168/33);

Jaworska Julja. Rok 1863. Bibljoteka szkoły Powszechnej, Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1933—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-507/33);

Jeż T. T. Drugie Boże przykazanie. Z powstania r. 1831 na Litwie, Warszawa M. Arct, 1930—dla młodzieży od lat 15 (Nr. II 24738/30);

Kosiński K. Witkiewicz i Tatry, Warszawa 1927. Odbitka z „Jednoty" — dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-8295/31);

Kraszewski J. I. Grzechy hetmańskie. Powieść z końca XVIII wieku. Kraków, Wydawnictwo Bibljoteki Towarzystwa Szkoły Ludowej — dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-822/33);

Kraszewski J. I. Sceny sejmowe. Grodno 1793. Część I i II. Warszawa, M. Arct, 1932—dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-117/33);

Kuglin J. Jak powstaje książka. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1933 — dla młodszej grupy dzieci lat 11—15 (Nr. I Pr-510/33);

Kwiecińska A. Kolega z sutereny. Zajmujące czytanki. Warszawa, M. Arct 1932—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-172/33);

Lawrence Hall-Quest Alfr. Uczenie się pod kierunkiem w szkole średniej. Rzecz o nauce uczenia się w szkole średniej. Przełożyła I. M. Szymaniukówna. Przedmowę do wydania polskiego napisał B. Nawroczyński. Wydawnictwo Książnicy-

Atlasu. Lwów—Warszawa 1932—dla nauczycieli oraz dla uczniów w zakładach kształcenia nauczycieli (Nr. I Pr-3316/32);

Lechoń J. Karmazynowy poemat. Wyd. trzecie. Warszawa. Wyd. J. Mortkowicza, 1930—dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-774/32);

Lewicka A. Z naszego morza i przymorza. Opowiadania dla młodzieży z licznemi ilustracjami. Lwów — Kraków. Księgarnia Tow. Szkoły Ludowej S-ka — Nakład „Odrodzenia". 1932 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. Pr-763/32);

Makuszyński Kornel. Panna z mokrą głową. Powieść dla młodzieży. Warszawa Gebethner i Wolff, 1933 — dla dzieci lat 11—15 (Nr. I Pr-428/33);

Mościcki H. Twórca pieśni „Jeszcze Polska nie zginęła!" (Józef Wybicki). Bibljoteczka Un. Lud. I Młodzieży Szkolnej. Warszawa. Gebethner i Wolff, 1918 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. II-27849/30);

Nowakowski Z. Cuda teatru. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych 1933—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-505/33);

Ossendowski F. A. Miljoner „Y". Powieść o dzielnym murzynku-sierotce. Bibljoteka Iskierek. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas — dla młodszej grupy dzieci lat 11—15 (Nr. I Pr-38/33);

Ossendowski F. A. Przygody Jurka w Afryce. Warszawa. Bibljoteka Książek Błękitnych—dla dzieci lat 9—11 (Nr. Pr-424/33);

Ostrowski J. Sobieradek. Powieść. Warszawa. Księgarnia K. Wojnara i S-ki — do bibljotek nauczycielskich oraz do bibljotek szkolnych w zakładach kształcenia nauczycieli (Nr. II-7191/31);

Pestalozzi w Polsce na początku XIX stulecia. Sprawozdania, rozbiory i sądy współczesne—zebrał i wstępem opatrzył Z. Kukulski. Lublin. Skład główny Gebethner i Wolff, 1930 — do bibljotek szkolnych w zakładach kształcenia nauczycieli (Nr. III-20021/30);

Polskie Pacholę. Dwutygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży. Wydawca Związek Nauczycielstwa Polskiego we Francji, Lens (P. d. C.) 5 rue Gustave Tpriet — dla młodszej grupy dzieci lat 11—15 (Nr. II-24052/30);

Pomarański Stefan. Józef Piłsudski. Życie i czyny. Wydanie siódme. Zamość. Wyd. Zygmunta Pomarańskiego, 1931 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. II-10748/31);

Porazińska J. Wesoła gromada. Rysunki i okładkę wykonał M. Bylina Warszawa. M. Arct, 1933 — dla dzieci lat 9 — 11 (Nr. I Pr-115/33);

Potemkowska W. Koniczyna czyli trzy pokolenia młodych dziewcząt. Warszawa. Księgarnia J. Lisowskiej — dla starszej grupy dzieci lat 11 — 15 (Nr. I Pr-86/33);

Puszkin Al. Eugenjusz Oniegin. Przekł. L. Belmont. Opracował W. Lednicki. Bibljoteka Narodowa. Kraków. Krakowska S-ka Wydawnicza, 1925 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-4737/32);

Sienkiewicz H. W pustyni i w puszczy. Lwów. Wydawn. Zakł. Nar. im. Ossolińskich — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. II-8455/30);

Sienkiewicz H. Krzyżacy. Powieść w czterech tomach. Lwów. Wydawnictwo Zakładu Nar. im. Ossolińskich — dla młodzieży od lat 15 (Nr. II-8339/30);

Smejkal I. V. Sfera bieguna południowego. Powieść z Antarktydy. Spolszczyła M. Bunikiewiczowa. Bibljoteka Iskier, Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas — dla starszej grupy dzieci lat 11—15 (Nr. I Pr-10/33);

Szelburg-Zarembina Ewa. Moje wierszyki. Ilustrowała W. Zawidzka, Warszawa, Gebethner i Wolff, 1933 — dla dzieci do lat 9 (Nr I Pr-900/33);

Udziela S. Krakowiacy. Bibljoteczka geograficzna „Orbis", Polska, ziemia i człowiek. Wydawnictwo Księgarni geograficznej „Orbis", Kraków 1924 - do bibljotek szkolnych (Nr. II-22262/30);

Urbanowska Zofja. Gucio zaczarowany. Powieść dla młodszych dzieci. Wydanie piąte. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1932—dla dzieci lat 9—11 (Nr. I Pr-429/33);

Wereszczyński A. i Kucharski W. Wiadomości o Polsce współczesnej ze szczególnem uwzględnieniem stosunków politycznych, gospodarczych i społecznych. Wydanie 3. Wydawn. Zakładu Nar. im. Ossolińskich. Lwów. 1931 — dla starszej młodzieży, do bibljotek nauczycielskich oraz jako książkę pomocniczą dla nauczycieli (Nr. II 22244/30);

Wiadomości Służby Geograficznej. Kwartalnik Wojskowego Instytutu geograficznego w Warszawie i Sekcji geograficznej Towarzystwa wiedzy wojskowej — do bibljotek nauczycielskich (Nr. II-12226/31);

Wittlin J. Hymny. Wyd trzecie. Warszawa. Wyd. J. Mortkowicza, 1929 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-775/32);

Zahorska A. Do kraju olbrzymów, Czterech konkurentów, Teatrzyk. Warszawa M. Arct, Warszawa 1927 — dla dzieci lat 9 — 11 (Nr. I Pr-903/33);

Zakrzewska H. Pojednanie. Opowieść o niedźwiedziu tatrzańskim. Z ilustracjami Leli Pawlikowskiej. Warszawa. Dom Książki Polskiej, 1933 — dla dzieci lat 11 — 13 (Nr. I Pr-315/33);

Zaleska M. J. Wyprawa po skarby ukryte wśród puszczy. Przygody podróżników w Australji. Wolny przekład z francuskiego. Wydanie drugie. Warszawa. Gebethner i Wolff, 1933 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. I Pr-430/33):

Zawiszanka Z. Świt wielkiego dnia. Opowieść z dzieciństwa Marszałka Piłsudskiego. Warszawa. Dom Książki Polskiej, 1933 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. I Pr-872/33);

Zdziechowski M. Gloryfikacja pracy. Myśli z pism i o pismach Stanisława Brzozowskiego. Kraków, 1921 — dla nauczycieli szkół wszelkich typów (Nr. I Pr-8803/31);

Zygma J. Igraszki lwowskie. Powieść z czasów obrony Lwowa. Katowice. Nakł. Okręgowego Koła Czwartaków, 1932 — dla dzieci lat 11 — 15 (Nr. I Pr-3404/32);

Żeromski St. Dziennik Podróży. Przygotowała do druku H. Mortkowiczówna. Warszawa, Tow. Wydawnicze, 1933 — dla młodzieży od lat 15 (Nr. I Pr-250/33);

„Kuźnia Młodych".—Czasopismo młodzieży szkolnej.

Treść numeru 18—grudzień 1933 r.: Wakacje zimowe.— Na białe gody...—Pocztowa Kasa Oszczędności.—O literaturę jutra.—Po co ten mistycyzm?—O czem chcemy mówić w szkole!—Sport i polityka. — W świetlicy na Żoliborzu.—Dzika 4.'.—Nowe horyzonty. Turniej gier sportowych.—Młode pióra.—Główny Komitet redakcyjny „Kuźni Młodych".—Feljeton prasowy.—Legenda o Czarnej...—Harcerstwo—Czuwaj!—Co czytać?—Muzyka.—Tadeusz Szeligowski. Poradnik literacki. Rozrywki umysłowe.

Iskry—ilustrowany tygodnik dla młodzieży pod redakcją Władysława Kopczewskiego. Warszawa, Filtrowa 75. P.K.O. 13.893.

Treść numeru 49: Pierwszy mróz. — Kąt trzech cesarzy. (Było — nie wróci). Lekarstwo. (Z prawdziwego zdarzenia). Tajga płonęła...—Miłe złego początki... (Ze wspomnień szkolnych). Warto przeczytać. Z całej Polski. Z szerokiego świata. Polska a obcy. Życie gospodarcze. Sztuka, nauka, technika. Ze świata sportu. Rozrywki.

Treść numeru 50: W tartaku. Wielki fundator (W setną rocznicę urodzin Nobla). Ze słonego morza, słodkie jezioro (Cuda techniki w Holandji. — Zdrada (Mokra przygoda). O przeszłości Opatowa. Warto przeczytać. Z całej Polski. Organizacja szkolnictwa zawodowego. Z szerokiego świata. Polska a obcy. Życie gospodarcze. Ze świata sportu. Rozrywki.

Treść numeru 51: Nasze listy. Mój pies. Juljusz Kossak. Krzyż Harcerski—Opowiadanie. Szlakiem iskier—Z za kulis pracy. Warto przeczytać. Z całej Polski. Z szerokiego świata. Polska a obcy. Życie gospodarcze. Rozrywki.

Treść numeru 52: Nasze listy. Opłatek. Przy choince. Choinka. Gwiazdka zagranicą. Rosnąca choinka — nowela. Spis rzeczy. Nawrócony grzesznik — feljeton. Warto przeczytać. Z całej Polski. Z szerokiego świata. Życie gospodarcze. Rozrywki.

Treść numeru 1 (styczeń 1934): Historyczne czasy. Kim jest M. Wardasówna. Przedmowa do „Próby skrzydeł" (G. Morcinek). Próba skrzydeł. Przygody lotniczek polskich. Fragmenty pamiętnika (M. Wardasówne). Mapa—nowele (L. Witten). Jak Zbylut został rycerzem (St. Poray Wilczyński) dodatek do Iskier. „Dziwny bieg na nartach"—Karta z dziejów narciarstwa w Polsce (Stanisław Smoleński). Gazetka Iskier. Z całej Polski. Z szerokiego świata. Polska a obcy. Życie gospodarcze. Sztuka, nauka, technika. Ze świata sportu. Liczby, liczby.. Warto przeczytać. Nasze listy. Stary rok odchodzi (St. B. Kossuthówna) Rozrywki.

Treść numeru 2 (styczeń 1934 r.) Przez małe okienko. Cudze chwalicie —Próba skrzydeł. Przygody lotniczek polskich. Fragmenty pamiętnika.—Mapa. Nowela.—Człowiek, który odkrył słońce. O doktorze Finzenie.—Dodatek powieściowy (c. d.). — Gazetka Iskier. Z całej Polski. Z szerokiego świata. Sztuka, nauka, technika. Ze świata sportu. Liczby, liczby...—Warto przeczytać.— Nasze listy.—Bądź żyw.—Rozrywki.

Płomyk — Tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży. Warszawa, Świętokrzyska 18.

Treść Nr. 18: Dział rozrywek.—Nowy rok.—Słońce.—Historja o Wojtusiu Kubliku i Trzech Królach.—Noc w pokoju z choinką.—Opłatek na obczyźnie. W noc wigilijną.—Niezwykła podróż. Opowiadanie fantastyczne. — Pamiętnik Chinki. — I prawda i bajka.—Ścianka do kalendarzyka.—Gwiazdka dla ptaszków. — Ucz się języka Esperanto.

Treść Nr. 19 Dział rozrywek.—Księżyc. Niebezpieczna zabawa.—List do Jo Martena. —Historja o Wojtusiu Kubliku i Trzech Królach.—Zgon dobroczyńców ludzkości.— Zjazd delegatek Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet.—Niezwykła podróż.—Pamiętnik Chinki. — I prawda i bajka. — Wystawa książki polskiej zagranicą. — Ucz się języka Esperanto.

Płomyczek — Tygodnik dla młodszych dzieci.

Nr. 18: Staś. Sopelki. — Zamazane szybki. Choinka. — Rozmowa z Nowym Rokiem.—Zdzich szuka Mamusi. — Błyszczy choinka. — O Misiu Zgubisiu.—Gwiazdory.— Mój piesek.—Kto odgadnie?

Nr. 19: Śnieg w mieście.—Śnieg.—Ślizgawka. — O niedobrym daktylu. — Zdzich szuka Mamusi.—O Misiu Zgubisiu.—Kto odgadnie?

„Nasza Jutrzenka" — Jedyne pismo polskie (ilustrowane) dla dzieci i młodzieży żydowskiej. Lwów, ul. Janowskiego 26. Konto czekowe P. K. O. 149.547.

Treść numeru 8 (grudzień 1933): Co kochać?—Święto niepodległości. — Rozmowa.—Przy ognisku.—O jednej bardzo ważnej sprawie. — Z moich wspomnień dziecinnych.—Jedyny taniec.—Liście.—Władysław Bełza.—Młodość Józefa. JUTRZENKA DLA NAJMŁODSZYCH: O tem, jak małemu Wicusiowi wiatr spłatał psikusa. — Mały sprzedawca.—O małym Marcinku, co chciał gwiazdki z nieba. JUTRZENKA DLA MŁODZIEŻY: Kto to był Henryk Sienkiewicz? — Bohaterstwo Stasia Tarkowskiego. — Pan Zagłoba zdobywa sztandar.—Henryk Sienkiewicz jako dobroczyńca dzieci.—Zagadki.— Rozwiązanie zagadek.—Ogłoszenia.

E. Romera i *T. Szumańskiego:* **Polska,** mapa fizyczna, podz. 1 : 1.000.000. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa 1933.

Mapa ta przeznaczona jest do nauki geografji przedewszystkiem w kl. V i VII szkoły powszechnej, która znajduje się obecnie w druku. Mapa ta nie obciąża ucznia zbędnemi szczegółami, uwzględnia najważniejsze strugi wodne oraz sieć drogową.

Autorzy postawili tu sobie za cel: dać mało, ale łatwo strawnej informacji.

Cena wynosi zł. 4.80 od egzemplarza niepodklejonego w sprzedaży detalicznej.

Władysław Semkowicz. **Rzeczypospolita Polska w dobie królów obieralnych.** Podziałka 1 : 3.000.000.

Książnica Atlas. S. A. Zjednocz. Zakłady kartogr. i wydawn. T. N. S. W. Lwów—Warszawa.

Gen. *Marjusz Zaruski*—**Na skrzydłach Jachtów.** Księgarnia Atlas. Lwów—Warszawa 1933.

W dziewięciu rozdziałach autor, entuzjasta morza, opisuje swoje ostatnie morskie przygody oraz bogate życie marynarza włóczęgi, przysługując się w ten sposób wydatnie propagandzie morza polskiego wśród młodzieży. Przez żeglarstwo sportowe poznaje społeczeństwo polskie morze i uczy się patrzeć na nie jako na niezaprzeczalnie swą własność, równie dla życia potrzebne jak ziemia ojców i praojców.

K. Konarski. **Tajemnica zegara królewskiego.** Książnica—Atlas. Lwów—Warszawa 1933 r.

Ciekawa fabuła powieściowa i piękna forma literacka stanowią walory tej książki, która jako dziełko o głębokiem podłożu wychowawczem, ukazuje duchowe oblicze naszych bojowników o niepodległość w dobie powstań narodowych. Wielką zaletą książki Konarskiego jest jej instruktywność; tło epok powstaniowych jak i zdarzenia są wiernem odbiciem faktów historycznych. W dobie obecnej książka ta staje się aktualną lekturą dla młodzieży, którą staramy się wychowywać w duchu karności obywatelskiej i ofiarnej służby dla Ojczyzny.

Joseph Delmont: **Mieszkańcy dżungli.** Autoryzowany przekład Włodzimierza Topolińskiego. Lwów — Warszawa. Bibljoteka Iskier. Wyd. Książnica—Atlas 1934 r. Liczne ilustr.

Autor podpatrzył i odmalował nietylko zewnętrzne cechy przedstawicieli grubego zwierza, lecz bardzo znikliwie zanalizował ich życie wewnętrzne, przyjazne i wrogie między niemi stosunki, wzajemną po-

moc, ofiarność, gotowość do poświęceń i t. d. Zainteresowania autora mają za źródło miłość dla każdego żywego stworzenia.

Joseph Delmont: **Przygody łowcy zwierząt.** Autoryzowany przekład Włodzimierza Topolińskiego. Lwów—Warszawa. Bibljoteka Iskier. Wyd. Książnica—Atlas. 1934 r. Liczne ilustracje.

Autor w swojej książce opisuje przygody, których sam doznał, jako łowca zwierząt. Bezpośredniość przeżywanych wrażeń i niewątpliwe zdolności narracyjne autora czynią z jego książki bardzo interesującą lekturę. Czytelnik zaznajamia się z zupełnie nieznanym światem zwierzęcym, jak gdyby sam przebywał w dżungli i dzielił z autorem niebezpieczeństwa i trudy łowów.

Książki nadesłane.

Zakłady Wydawnicze Sp. Akc. M. Arct. Warszawa, Nowy Świat 35.

1. Edmund Chodak — Dzieci w mieście. Czytanki dla dzieci z II kl. szkoły powsz.
2. Edmund Chodak—Ćwiczenia polskie. Dla klasy II szk. pow.
3. Janina Horoch-Lieslowa—Naprzełaj przez świat.
4. Wacława Grodzicka-Czechowska—Przygody Basi i Krzysia.
5. Marja Buyno-Arctowa—Koledzy. Powieść dla młodzieży.
6. Edmund Chodak—Wskazówki metodyczne do elementarza „Moja pierwsza książeczka”.
7. H. Pohoska i M. Wysznacka — Z naszej przeszłości—podręcznik do nauki historjl dla V kl. szk. powszechnych.

Manfred Kridl—**Literatura Polska wieku XIX.** Wydanie skrócone Tom I. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. 1933.

Spis rzeczy: Wstęp. Główne prądy literatury zachodnio-europejskiej. Rozdział I. 1. Stosunki polityczne na ziemiach polskich. 2. Stan oświaty i ruch umysłowy. II. Elegje i poezja legjonowa. III. Jan Paweł Woronicz. IV. Juljan Ursyn Niemcewicz. V. Obóz klasyków. VI. Początki romantyzmu. Na przełomie. Kazimierz Brodziński. Walka klasyków z romantykami. VII. Pogląd ogólny. VIII. Życie Adama Mickiewicza. IX. Początki twórczości Mickiewicza. Poezja filomacka. X. Pierwszy tom poezyj Mickiewicza. XI. Drugi tom poezyj Mickiewicza. XII. Twórczość Antoniego Malczewskiego. XIII. A. Życie i twórczość Seweryna Goszczyńskiego. B. Życie

i twórczość Bohdana Zaleskiego. XIV. Mickiewicz w Rosji. Sonety krymskie. XV. A. Konrad Wallenrod. B. Farys. XVI. Krytyka literacka. XVII. Pogląd ogólny na literaturę polską w okresie 1822—1830.

Green G. H. **Marzenia na jawie.** Przyczynek do badań nad rozwojem. Z oryginału angielskiego tłumaczyła Marja Zawadowska, pod red. Z. Ziembińskiego. Wyd. M. Arct. Warszawa, 1933. Cena 6 zł. 50 gr.

„Marzenie na jawie" stanowi dalszy ciąg i uzupełnienie pracy tegoż autora p. t.: „Psychoanaliza w szkole".

Autor kolejno przedstawia różne typy marzenia na jawie, zależne od charakteru osobnika, jego rozwoju umysłowego, wieku i innych okoliczności. Szczególnie silnie uwzględnia marzenia na jawie u dzieci, dochodząc do wniosku, że tematy ich zależne są od okresu rozwoju dziecka. Książka w znacznej części poświęcona jest marzeniom dziecinnym, może więc oddać usługi tym wszystkim, których interesuje psychika dziecka i którzy pragnęliby nią pokierować w umiejętny sposób. Poznanie bowiem przyczynowe marzeń na jawie dzieci stanowi niezbędny klucz do zrozumienia ich myśli i zgłębienia charakteru.

Dziecko włóczęga — jest to tom pierwszy „Typologji ucznia" dr. J. Kuchty stawiając przed oczy duszy wychowawców sylwetki dzieci trudnych do wychowania—dzieci uciekinierów, włóczęgów i t. p.

Czytelnik znajduje w powyższej pracy analizę szeregu ogólniejszych, podstawowych problemów pedagogicznych.

Prof. Dr. *Jan Bystroń*, w pracy swej **„Uspołecznienie szkoły i inne szkice"**, ilustruje zadania obywatelsko-państwowe i społeczne nowej polskiej szkoły oraz oświetla szereg żywotnych spraw, związanych z zadaniami pedagoga.

Ilustracja Szkolna — Wydawnictwo Związku Nauczycielstwa Polskiego w opracowaniu Komitetu Redakcyjnego Tygodnika „Płomyk". Adres Redakcji i Administracji Warszawa, ul. Dobra 6 i Świętokrzyska 18. Konto czekowe P. K. O. Nr. 19.707.

Serja XLV. Listopad 1933. Spis ilustracyj:

Nr. 499 Gdynia. Widok na port z Kamiennej Góry. Nr. 500 Gdynia Wjazd do basenu Rybackiego. Nr. 501 Gdynia Nabrzeże Polskie w basenie im. Marszałka Piłsud-

skiego. Nr. 502 Gdynia Widok na molo i basen Węglowy. Nr. 503 Gdynia Dźwigi na molo Węglowem.

Mieczysław Sygnarski—**Lekcje języka światowego Esperanto.** Pierwszy podręcznik do użytku młodzieży szkół średnich na podstawie tekstów dr. L. Zamenhoffa. Bibljoteka „Naukowego Koła Esperanckiego". Cena 2 zł. Nakładem „Naukowego Koła Esperanckiego", Bydgoszcz, Plac Wolności 9.

Józef Sokołowski—**Słownik Bankowo-Handlowy Francusko-Polski i Polsko-Francuski** w dwóch częściach. Cena zł. 8 (zbroszurowany) zł. 10 (opr. w płótno) wraz z przesyłką. Skład Główny w księgarni M. Arcta w Warszawie oraz u autora: Warszawa, Krucza 9 m. 27.

Marjan Furgalski—**Zbiorek wierszy** z ilustracjami ku czci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Materjał reklamacyjny do urządzenia obchodów w szkołach i towarzystwach kulturalno - oświatowych, str. 32. 4 portrety oraz 4 ilustracje. Wydanie drugie. 1933. Skład Główny: u autora Halemba, pow. Katowice.

Treść zbiorku: Portret. Wolności dzień. W rocznicę odzyskania Niepodległości Tęsknota małego „Ziuka". Pierwszy strzelec—1908 r. Wiara—Nadzieja—Miłość Marszałka Józefa Piłsudskiego: I. W latach niewoli. II. W okresie walki o niepodległość, III. W Wolnej Polsce. Cud nad Wisłą. Wielka rewja Wojska Polskiego w dniu 11 listopada 1926 r. Na 19 marca. Życzenia ucznia kl. I dla Pana Marszałka „Dziadka Kochanego". Na 19 marca. Życzenia ucz nia kl. VI dla Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego Legjony 1914—1918 r. Więzień polityczny 1887 r. Polska. A czy znasz ty „Dziadka". Czego „Dziadek" żąda. Czego „Dziadek" cię nauczy. Siedzi „Dziadek" zamyślony.

Kalendarz Iskier na rok 1934 wyszedł z druku. Jest to rocznik X-ty podręcznej małej encyklopedji w połączeniu z kalendarzem terminowym i doskonale opracowanym notatnikiem. Kalendarz wyszedł nakładem Iskier. Warszawa 1934. Stron 128. Cena egzemplarza w miękkiej płóciennej oprawie 2 zł. 60 gr.

Zawiera on wiele wiadomości i zestawień statystycznych, dotyczących Polski współczesnej, zwłaszcza sprawy morza, jak np.: Flota handlowa polska, Gdynia i jej rozwój, Historja dostępu do morza, Granice Polski, Ludność w Polsce, Miasta w Polsce, Przemysł polski, Wywóz i przywóz Polski i wiele innych.

18.

SPIS KSIĄŻEK

nabytych przez Centralną Bibljotekę Pedagogiczną w grudniu 1933 r.

Bilis, J. i **i.** Zestawienia statystyczne—komunikacja—dla kl. V—VII szk. powsz. W-wa 1934.
Brzękowski. Poezja integralna.
Dmochowski A. i **Ziemecki St.** Przyroda nieożywiona. Wilno, 1933.
Dyakowski B. Nasze zboża. Poznań, 1933.
Gąsiorowski W. Samosierra—opowieść dziejowa. W-wa, 1934.
Haubold O. i **K.** Program samokształcenia spółdzielczego. W-wa, 1934.
Hirschberg A. Kwestja żydowska w Polsce. Wilno, 1931.
„ „ Polski Grakchus—wspomnienie o T. Hołówce. Wilno, 1933.
Jasnorzewska M. (Pawlikowska). Śpiąca załoga. W-wa 1933.
Kamiński A. Książka wodza zuchów. Katowice 1933.
Kozicka M. Ania z lechickich pól. III. Miłość. W-wa, 1933.
Linja 1—5.
Lipiński W. Z dziejów dawnych i najnowszych—szkice. W-wa 1934.
Makuszyński K. Skrzydlaty chłopiec. W-wa, 1934.
Mehnert K. Moralność i kultura w Rosji Sow. W-wa 1934.
Nowicki i **i.** Oddział I—nauczanie łączne. Cz. I. Włocławek, 1933.
Ogniew N. i **Rozanow S.** Teatralnaja rabota w szkole 2-oj stupieni. Leningrad 1925.
Potemkowska W. Wielki spór w piątej klasie. W-wa, 1933.
Poradnik w sprawach nauczania 1933, zeszyt 3. W-wa, 1933.
„ „ „ „ „ 5. Języki nowoż. W-wa, 1933.
Rocznik statystyczny m. Wilna. 1931. Wilno, 1933.
Rosset E. Estonja współczesna. Łódź, 1933.
Rummel J. Morskie zagadnienie Polski. Gdynia, 1934.
Russell B. i **D.** Perspektywy przemysłowej cywilizacji. W-wa, 1933.
Rytardowie J. i **H.** Koleba na Hliniku—przygody w Tatrach. W-wa, 1933.
Semelka T. O języku i terminach ze stanowiska logiki. Kraków 1933.
Sosnowski J. Harcerstwo jako wielka gra. W-wa, 1933.
„ „ Wytyczne programowe pracy zastępu chłopców. W-wa, 1933.
Staff L. Ścieżki polne—pisma, t. 16. Warszawa 1933.
Węclewski S. Pamiętnik... byłego profesora Gimnazjum. Pelplin, 1933.
Wojciechowski Z. Rozwój terytorjalny Prus... Toruń, 1933.
Zawidzki J. Wspomnienia. W-wa, 1934.
Zieliński T. Religja Rzeczypospolitej Rzymskiej—cz. I. W-wa, 1933.
Żeleński T. (Boy). Wakacje z prydumką. W-wa 1933.

19.

Nowy ustrój szkolnictwa. Nowe programy.

Bibljografja.

1933 r.

(ciąg dalszy).

St. Aleksandrzak — Jak realizować wychowanie państwowe na terenie szkoły w związku z nauczaniem rachunków — Życie Szkolne Nr. 12 grudzień 1933 r.

Dr. J. Antoniewiczówna — Wskazówki z działu zajęć ogrodniczych— Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 2 i 3, październik i listopad 1933 r.

T. Banach — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 7, październik 1933 r.

St. Bąkowski — Realizacja nowego programu w I kl. czteroletniego gimnazjum—Oświata i Wychowanie Nr. 6—7, 1933 r.

J. Bednarz — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 13, listopad 1933 r.

Al. Berger — Wychowanie obywatelsko-państwowe w nauczaniu arytmetyki—Praca Szkolna Nr. 3, listopad 1933 r.

K. Bielecka — Organizowanie lekcyj arytmetyki w klasach łączonych V, VI i VII—Praca w Klasach Łączonych Nr. 2, październik 1933 r.

Dr. T. Bornholtz — O programie historji — Przegląd Pedagogiczny Nr. 29—30, 1933 r.

W. Boroński — Gimnastyka w szkole. Przykłady lekcyj gimnastycznych—Echo Nauczycielskie Nr. 8 i 9, listopad 1933 r.

M. Bothe — Nauka szycia a włókiennictwo — Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 3, listopad 1933 r.

K. Brończyk — Uwagi na temat nowych programów z języka polskiego—Muzeum Nr. 4, październik 1933 r.

E. Bujwid — Geografja w klasach łączonych V, VI i VII szkoły powszechnej niżej zorganizowanej—Praca w Klasach Łączonych Nr. 3, listopad 1933 r.

J. Bystroń — Uspołecznienie szkoły i inne szkice. (Zagadnienie reformy szkolnej. Wychowanie państwowe. Źródło kultury i zagadnienie kultury ludowej. Zagadnienie sieci szkolnej). Wydawn. p. t. „Bibljoteka Wychowawcza"—Warszawa, M. Arct, 1933 r.

K. Bzowski — Jak uczyć o morzach i oceanach w szkole powszechnej — Przyjaciel Szkoły Nr. 17, 1933 r.

T. B. — Nowe programy w oświetleniu prasy pedagogicznej — Muzeum Nr. 5, grudzień 1933 r.

E. Chodak — Wskazówki metodyczne do elementarza „Moja pierwsza książeczka". Warszawa, M. Arct, 1933 r.

A. Chomicz — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 12, listopad 1933 r.

Prof. dr. Z. Czerny — Nowe programy. Język francuski—Gimnazjum Nr. 2, październik 1933 r.

J. Czystowski i M. Kowalewski — Jak realizować nowy program przyrody martwej. Wydawnictwo p. t. „Jak realizować nowe programy szkolne" Nr. 14 — Warszawa, Gebethner i Wolff, 1933 r.

A. Cz. — Na drodze realizacji nowych programów. Matematyka w klasie I gimnazjum — Przegląd Pedagogiczny Nr. 33—34, listopad 1933 r.

J. Dańcewiczowa — Jak realizować nowy program języka polskiego (część I) — Wydawnictwo p. t. „Jak realizować nowe programy szkolne" Nr. 8—Warszawa, Gebethner i Wolff, 1933 r.

Wł. Didaskalos	— Refleksje—Życie Szkolne Nr. 10, 1933 r.
Al. Dmochowski i St. Ziemecki	— Przyroda nieożywiona. Wskazówki metodyczne dla nauczyciela. Wilno, K. Rutski, 1933 r.
St. Dobraniecki	— Aby realizować wychowanie państwowe... (Dokończenie) — Życie Szkolne Nr. 10, 1933 r.
T. Dołbniakówna	— Ćwiczenia w mówieniu i rachunek w oddziałach łączonych I i II—Praca w Klasach Łączonych Nr. 2 październik 1933 r.
J. Drzewiecki	— Uwagi nad projektem programu śpiewu w szkole powszechnej — Życie Szkolne Nr. 11, listopad 1933 r.
St. Drzewiecki	— Wychowanie obywatelsko-państwowe w nowych programach — Wydawn. p. t. „Jak realizować nowe programy szkolne" Nr. 3. Warszawa, Gebethner i Wolff 1933 r.
E. Dudkówna i J. Strzelecka	— Jak realizować nowy program matematyki (cz. I i II). Wydawnictwo p. t. „Jak realizować nowe programy szkolne" Nr. 12—13. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1933 r.
L. Eckert	— Przedszkole w świetle nowych przepisów ustawowych—Przedszkole Nr. 2, październik 1933 r.
L. Eckert	— Przedszkole prywatne w świetle rozporządzenia wykonawczego — Przedszkole Nr. 3, listopad 1933 r.
J. E.	— Realizacja programu przyrody nieożywionej a pracownie dzielnicowe — Głos Warszawski Nr. 4, grudzień 1933 r.
J. Flisak	— „10 minut ćwiczeń codziennych". Realizacja nowego programu ćwiczeń cielesnych—Przyjaciel Szkoły Nr. 19, grudzień 1933 r. i Szkoła Nr. 10, 1933 r.
Z. Garbiat	— Lekcja geografji w 5-ej klasie — Echo Nauczycielskie Nr. 8, 1933 r.

W. Gatnikiewicz	— Nowe programy a rozdział materjału — Przegląd Nauczycielski Nr. 3 listopad 1933 r.
D. Gayówna	— Nauczanie przyrody żywej. Część I. Wskazówki do realizowania programu w klasie V szkoły powszechnej.—Wydawnictwo p.t. „Z praktyki szkolnej" Nr. 19. —Warszawa Nasza Księgarnia r. 1933
N. Gąsiorowska	— Historja społeczno-gospodarcza w nauczaniu — Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne Nr. 1 r. 1933
M. Goljas	— Nauka języka łacińskiego w nowym programie—Muzeum Nr. 4 październik r. 1933
E. Golik	— 10 minut codziennej gimnastyki — Szkoła Śląska Nr. 12 grudzień r. 1933
J. Gołąb	— Szkolnictwo rolnicze, jako nadbudówka szkolnictwa powszechnego — Szkolnictwo i Oświata Rolnicza Nr. 7—8 r. 1933.
Z. Goworek	— Moje spostrzeżenia na temat nauczania rysunku w I-ej i II-ej kl. szkoły powszechnej—Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 3 listopad r. 1933.
F. Górka	— Warunki realizacji nowych zadań—Sprawy Nauczycielskie Nr. 9 listopad r. 1933
L. Górski	— Przykład rozłożenia na okresy materjału ćwiczebnego w kl. I Państwowego Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Warszawie — Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.
K. Greb	— Jak czytać nowe programy—Praca Szkolna Nr, 2 i 3 październik i listopad r. 1933.
K. Greb	— O materjał pomocniczy do pracy w klasach łączonych—Praca w Klasach Łączonych Nr. 2 październik r. 1933.
J. Grela	— Uwagi ogólne o organizacji pracy w od-

	dziale V szkoły powszechnej w myśl nowych programów nauczania — Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego Nr. 10 r. 1933.
A. Gromski	— Zuchy — Przegląd Nauczycielski Nr. 3 listopad r. 1933.
M. Grzegorzewska	— Nauczyciel w chwili obecnej—Ruch Pedagogiczny Nr. 3 listopad r. 1933.
A. Grzegorzewski	— Pierwiastki życiowo-gospodarcze w nowych programach szkoły powszechnej—Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 11 r. 1933.
K. Guńka	— Refleksje na temat nowych programów—Miesięcznik Pedagogiczny Nr. 10 r. 1933.
T. Gutkowski	— Fizyka w gimnazjum wobec wychowania państwowego — Gimnazjum Nr. 2 październik r. 1933.
K. Hławiczka	— Interpretacja programu nauki śpiewu dla klasy 5 ej. (ciąg dalszy)—Śpiew w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.
Dr. A. Hirschberg	— Program konstrukcji historji w szkole dla dzieci żydowskich—Zrąb Nr. 3/15 r. 1933.
S. H.	— Czytanie stataryczne czytanki p. t. „Zbieranie suchych liści" (E. Chodak moja druga książeczka dla szkół wiejskich) — Szkoła Nr. 10 r. 1933.
Prof. J. Ippolidt	— Uwagi nad nowym programem języka niemieckiego — Przegląd Pedagogiczny Nr. 35—36 grudzień r. 1933.
St. Irzyk	— Dzienny rozkład materjału naukowego dla I kl. szkół powszechnych. Warszawa, Książnica-Atlas r. 1933.
St. Irzyk	— Dzienny rozkład materjału naukowego dla kl. V szkół powszechnych. Warszawa, Książnica-Atlas r. 1933.
F. Isula	— Organizacja nauczania języka polskiego

	w szkołach dwuklasowych—Praca w Klasach Łączonych Nr. 3 listopad r. 1933.
K. Jaroszewski	— Na tle prac nad reformą ustroju szkolnictwa zawodowego (ciąg dalszy) — Szkoła Zawodowa Nr. 8—9 listopad r. 1933.
L. Jaxa-Bykowski	— Nowe pragramy przyrodoznawstwa — Muzeum Nr. 5 grudzień r. 1933.
M. Jędrzejewiczowa i St. Seweryn	— Nowa szkoła polska a życie. Bibljoteka Pedagogiczna zespołu rodziców przy Grupie Zrąb Nr. 1. Warszawa r. 1933.
J.	— Nowe programy i ich realizacja. Artykuł dyskusyjny. Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego Nr. 8 r. 1933.
J. Kaden-Bandrowski	— Język Polski. Zarzuty. — Gazeta Polska Nr. 180 z 2 lipca 1933 r.
J, Kaden-Bandrowski	— Nowy program języka polskiego.—Gazeta Polska Nr. 187 z 9 lipca 1933 r.
J. Kaden-Bandrowski	— Ćwiczenia w mówieniu i pisaniu—Gazeta Polska Nr. 194 z 16 lipca 1933 r.
B. Kamiński	— Jednostka metodyczna gramatyki — Echo Nauczycielskie Nr. 9 listopad r. 1933.
M. Karawan	— Wycieczki, jako ważny czynnik wychowawczy w nowej szkole—Sprawy Nauczycielskie Nr. 10 grudzień r. 1933.
Cz. Karp	— Rysunek w klasie I szkoły powszechnej w nowym programie— Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 2 październik r. 1933.
J. Kleiner	— Godziny języka polskiego, a budowanie kultury—Pion Nr. 2 październik r. 1933.
K. Koniuszewski	— Rozkład materjału ćwiczeń cielesnych dla szkoły powszechnej męskiej 3-go stopnia—Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 3 listopad r. 1933
J. Korcz	— Nauka rysunku w klasach łączonych V,

	VI i VII — Praca w Klasach Łączonych Nr. 2 październik r. 1933.
Ks. Dr. W. Kosiński	— Kolędy (Korelacja religji ze swojszczyzną)— Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy Nr. 10 r. 1933.
J. Kostecki	— Historja w oddziałach łączonych V i VI — Praca w Klasach Łączonych Nr. 2 październik r. 1933.
Dr. Wł. Kowalenko	— Historja polski w nowym programie gimnazjalnym — Przegląd Pedagogiczny Nr. 31—32 listopad r. 1933.
Wł. Kozicki	— O potrzebie nauczania teorji i historji sztuki w szkole średniej — Muzeum Nr. 4 październik r. 1933.
M. Krawczyk	— Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Realizacja nowych programów. Z praktyki szkolnej Nr. 18. Warszawa, Nasza Księgarnia r. 1933.
M. Krawczyk	— Ćwiczenia śródlekcyjne — Wychowanie Fizyczne w szkole Nr. 2 październik r. 1933
M. Krawczyk	— Próba analizy zabaw ruchowych — Wychowanie Fizyczne w szkole Nr. 3 listopad r. 1933.
Br. Król	— Na marginesie nowych programów. C. Historja. — Sprawy Nauczycielskie Nr. 10 grudzień r. 1933.
J. Książek	— Korelacja rysunku z zajęciami praktycznemi — Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 3 listopad r. 1933.
Dr. J. Kuchta	— Dziecko włóczęga — Wydawnictwo p. t. „Bibljoteka Wychowawcza” — Warszawa, M. Arct r. 1933.
Dr. J. Kuchta	— Psychologja dziecka wiejskiego. — Wydawnictwo p. t. „Jak realizować nowe programy szkolne” Nr. 17 — Warszawa, Gebethner i Wolff r. 1933.

Dr. J. Kuchta — Rozwój psychiczny dziecka wiejskiego. Warszawa, Książnica—Atlas r. 1933.

Dr. Fr. Kulasiński — Czy reformy szkolne były u nas koniecznością — Przyjaciel Szkoły Nr. 17 r. 1933.

H. K. — Uwagi ogólne w sprawie realizacji nowych programów — Oświata i Wychowanie Nr. 6—7 r. 1933.

K. K. — Pierwiastki obywatelsko-państwowe w wychowaniu fizycznem — Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.

Mgr. L. Lange — Walka wręcz w programie szkolnym — Wychowanie Fizyczne Nr. 11—12 listopad-grudzień r. 1933.

H. Leszczyńska-Stadniczenkowa — Lekcja gramatyki w klasie V — Echo Nauczycielskie Nr. 9 listopad r. 1933.

P. Letniowski — Zagadnienie naszego morza w szkole i nowych programach — Praca Szkolna Nr. 2 październik r. 1933.

St. Lewicki — Realizacja programu biologji w kl. I — Gimnazjum Nr. 2 październik r. 1933.

A. Litwin — Jak realizować program kl. 5-ej szkoły powszechnej — Praca Szkolna Nr. 2 i 3 październik i listopad r. 1933.

A. Litwin — O konstrukcję programu w szkołach niższych stopni organizacyjnych — Praca w Klasach Łączonych Nr. 2 październik rok 1933.

A. Litwin — Zagadnienie wychowawcze w szkole niżej zorganizowanej — Praca w Klasach Łączonych Nr. 3 listopad r. 1933.

A. Ł. — Projekt ustroju szkół przemysłu drzewnego — Oświata i Wychowanie Nr. 6 — 7 r. 1933.

E. Maleczyńska — Regjonalizm w nauczaniu historji — Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne Nr. 1 r. 1933.

A. Mamczyc — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 11 listopad r. 1933.

A. Mamczyc — Szkoła propagatorką inspektów eksperymentalnych—Sprawy Nauczycielskie Nr. 9 listopad r. 1933.

M. Meder — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 9 październik r. 1933.

J. Menzel — Korelacja w nauczaniu klasy piątej szkoły powszechnej — Przyjaciel Szkoły Nr. 16 r. 1933.

Z. Michałowski — Samodzielność nauczyciela—Ogniwo Nr. 4 październik r. 1933.

J. Mielczarek — Zajęcia praktyczne w nowym programie — Życie Szkolne Nr. 10 r. 1933.

J. Milenkiewicz — Aktualizacja wychowania — Sprawy Nauczycielskie Nr. 10 grudzień r. 1933.

L. Mirecka — Z organizacji pracy w klasach łączonych I i II — Praca w Klasach Łączonych Nr. 3 listopad r. 1933.

M. Mischke — Wychowanie fizyczne (Cele, środki, granice) — Szkoła Nr. 8—9 i 10 r. 1933.

K. Mongiałówna — Nauczanie arytmetyki z geometrją w klasach łączonych V, VI i VII — Praca w Klasach Łączonych Nr. 3 listopad r. 1933.

St. Mróz — Uwagi na temat rozkładu materjału zajęć praktycznych dla kl. I gimnazjum — Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 3 listopad r. 1933.

Prof. Dr. B. Nawroczyński — Projekty nowych programów — Przegląd Pedagogiczny Nr. 29—30 r. 1933.

Prof. Dr. B. Nawroczyński — Warunki pracy dziecka w szkole — Wychowanie Fizyczne Nr. 10 r. 1933.

A. Niedbalski — Rola szkoły rolniczej w oświacie pozaszkolnej i stosunek do szkół powszechnych — Szkolnictwo i Oświata Rolnicza Nr. 7—8 r. 1933.

Ks. W. Niemyski — O nauczaniu dzieci wiejskich — Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy Nr. 9 i 10 r. 1933 (ciąg dalszy).

M. Nowicki — O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 11 listopad r. 1933.

H. Obiezierska — Na marginesie nowych programów. B. Przyroda — Sprawy Nauczycielskie Nr. 9 listopad r. 1933.

Dr. W. Olszewski — Szkolne studjum historyczne w ujęciu nowych programów — Muzeum Nr. 4 październik r. 1933.

J. Osiecka — Pierwszy tydzień czytania (metoda zdaniowa). Według elementarza Kubskiego i Kotarbińskiego — Rozkład materjału od 9—14 października — Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego Nr. 8 r. 1933.

J. Ostrowski — Interpretacje — Zrąb Nr. 3/15 r. 1933.

St. Pawłowski — Wskazówki metodyczne do podręcznika Geografja Polski dla I klasy gimnazjalnej. Warszawa, Książnica-Atlas r. 1933.

H. Pohoska — Historja w szkole powszechnej. Wskazówki metodyczne, zastosowane do nowego programu. Warszawa, M. Arct r. 1933.

J. Poźniak — O niespecjalistach, specjalistach i o wielkiej i małej krzywdzie... — Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.

St. Reda — Nauka śpiewu a wychowanie państwowe — Śpiew w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.

D. Rozenberg — Gibkość — Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 3 listopad r. 1933.

Dr. J. Saloni — Psychologiczne zasady wychowania a nauczanie języka polskiego — Polonista Nr. 3 r. 1933.

M. Samorkowa — Nauka rysunków w szkole powszechnej

	według nowego programu — Echo Nauczycielskie Nr. 10 grudzień r. 1933.
St. Sedlaczek	— Bibljoteka podręczna dla I klasy gimnazjum, dostosowana do nowych programów. Bibljografja — Muzeum Nr. 5 r. 1933.
St. Seweryn	— Elementy środowiskowe w nowych programach — Zrąb Nr. 3/15 r. 1933.
Z. Skorski	— Atmosfera wychowawcza w czasie lekcji szkolnej—Muzeum Nr. 5 grudzień r. 1933.
Dr. K. Sobolski	— Pod znakiem odpowiedzialności i pracy—Ogniskowiec Nr. 17 r. 1933.
St. Kempf-Sokorski	— Organizacja pracy w klasie I gimnazjum nowego typu — Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego Nr. 10 r. 1933.
D. Sołtysik	— Wychowanie patrjotyczne w nowych programach szkolnych — Nasz Głos Nr. 2, październik 1933 r.
Dr. K. Sośnicki	— Podstawy wychowania państwowego — Bibljoteka Pedagogiczno-Dydaktyczna Nr. 11—Warszawa, Książnica-Atlas, 1933 r.
W. Sowianka	— Wychowanie artystyczne (w związku z nowemi programami)—Miesięcznik Pedagogiczny Nr. 10, 1933 r.
E. Stawisz	— Poczucie odpowiedzialności—Zrąb Nr. 3/15 1933 r.
Prof. I. Stein	— O projekcie programu nauki języka polskiego w gimnazjach — Przegląd Pedagogiczny Nr. 37—38, grudzień 1933 r.
H. L. St.	— Opracowanie wiersza w klasie V — Echo Nauczycielskie Nr. 10, grudzień 1933 r.
Prof. St. Szober	— Nauka o języku w nowym programie szkół powszechnych i gimnazjalnych — Przegląd Pedagogiczny Nr. 37—38, grudzień 1933 r.
St. Swidwiński	— Dwa programy. Na marginesie projektu

programu języka polskiego — Gimnazjum Nr. 2, październik 1933 r.

A. W. Tatomir — Zagadnienie mniejszości narodowych w nowym programie historji i płynące stąd wskazania dla nauczyciela—Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego Nr. 7, 1933 r.

Turjan — Plan pracy nauczyciela—Sprawy Nauczycielskie Nr. 10, grudzień 1933 r.

A. T. — Projekt ustroju szkół przemysłu włókienniczego—Oświata i Wychowanie Nr. 6—7 1933 r.

Dr. M. Wachowski — Uwagi uzupełniające o projekcie programu dla szkół powszechnych — Szkoła Nr. 10, 1933 r.

Dr. H. Wasilkowska-Krukowska — Wychowanie fizyczne i sporty w wieku dziecięcym.

Fr. Waśkiewicz — Nauczyciel propagatorem sadownictwa — Sprawy Nauczycielskie Nr. 9, listopad 1933 r.

J. Wierzbińska — Na marginesie nowego programu nauki śpiewu. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1933 r.

J. Wierzbińska — Próby stosowania w szkole programu śpiewu—Śpiew w Szkole Nr. 2, październik 1933 r.

J. Witek — Zagadnienie teatralizacji w klasie I-ej — Życie Szkolne Nr. 12, grudzień 1933 r.

St. Włodek — Len w szkole w związku z realizacją nowych programów zajęć rękodzielniczych dla dziewcząt — Rysunki i Zajęcia Praktyczne Nr. 2, październik 1933 r.

Mgr. P. Wodziański — Szkoła dokształcająca zawodowa a rzeczywistość—Szkoła Dokształcająca Zawodowa Nr. 2, październik 1933 r.

A. Wrotniak — Kreślenie wielokąta równego danemu

	(metodą rzutowania wierzchołków na oś)— Życie Szkolne Nr. 12 grudzień r. 1933.
A. Wrotniak	— O reformę organizacji roku szkolnego — Głos Nauczycielski Nr. 12 listopad r. 1933.
M. Wysznacka	— Realizacja nowego programu w I, II i V klasie szkoły powszechnej—Oświata i Wychowanie Nr. 6—7 r. 1933.
A. W.	— Regjonalizm śląski w świetle nowych programów—Ogniskowiec Nr. 19 listopad r. 1933.
H. Zajdlerowa	— O zastosowaniu mapy indukcyjnej w nauczaniu geografji — Dziennik Urzędowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego Nr. 9 r. 1933.
Fr. Zawadzki	— Na marginesie artykułu prof. J. St. Bystronia o wychowaniu państwowem — Zrąb Nr. 3/15 r. 1933.
Dr. S. Zdrojewski	— Zagadnienie wychowania państwowego młodzieży niepolskiej — Zrąb Nr. 3/15 r. 1933.
St. Zetowski	— Nowe programy muzyki — Muzeum Nr. 5 grudzień r. 1933.
T. Zygler	— Zagadnienie wychowania fizycznego w nowej szkole—Wychowanie Fizyczne w Szkole Nr. 2 październik r. 1933.
Z. Żerańska	— Praktyczne wskazówki z zakresu kultury z życia codziennego — Rysunki i Zajęcia praktyczne Nr. 3 listopad r. 1933.
E. Żółkiewski	— O reformę organizacji roku szkolnego — Przegląd Nauczycielski Nr. 3 listopad r. 1933.
Z. Żukiewiczowa	— Piętnastolecie wychowania przedszkolnego w Niepodległej Polsce — Przedszkole Nr. 3 listopad r. 1933.
„	— O programach naukowych — Szkoła Nr. 8—9 r. 1933.

Z. Żukiewiczowa — Piętnaście lat Państwa Polskiego —Praca Zbiorowa. Warszawa, Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny r. 1933.

" — W sprawie podziału szkoły na stopnie nauczania — Muzeum Nr. 4 październik r. 1933.

H. Rz.

20.

Sprostowanie.

W statucie gimnazjum państwowego, dołączonym do rozporządzenia z dnia 31 października 1933 r. o organizacji gimnazjów państwowych, umieszczonym w Dzienniku Urzędowym K. O. S. Wil. Nr. 12 z 1933 roku poz. 151.

1) w § 50 opuszczono:
w wierszu drugim po słowie „uczniowskich" — „(§49-a)", w ustępie drugim po słowie: „ma" — „prawo i", po słowie „wnikania" — „bezpośrednio lub za pośrednictwem wyznaczonego przez siebie Członka Rady Pedagogicznej", na końcu zaś ustępu — „(§ 49-b)";
2) w § 79 w ustępie końcowym słowa: „przy stanie jego zdrowia" należy zastąpić przez: „dostosowane do stanu jego zdrowia".

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego wynosi 6 złotych, półrocznie 3 złote, kwartalnie 1 zł. 50 gr. Cena numeru pojedyńczego—60 gr. Należność należy wpłacać wyłącznie na konto czekowe w P.K.O. Nr. 30466.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona—zł. 80, 1/2 str.—zł. 45, 1/4 str.—zł. 25, 1/8 str.—zł. 15.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, Wolana 10, Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego
w drukarni „LUX", Wilno, Portowa 7, telefon 2-03.